ÜCRETSİZ SAYI

mavikale

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU YAYINIDIR

HAZİRAN 2011 SAYI:8 ISSN 1309-1166

AVRUPA EMEKTARLAR
Şampiyonlar Nona ve Suba

Türkiye Şampiyonu
EMRE CAN

Dünya Okullararası'nda
TÜRKİYE İKİNCİ

Çocuk Ligi Şampiyonu
Akdeniz Belediyesi

Dünya
markaları fabrika
satış fiyatlarıyla

365 GÜN İNDİRİM

DEEPO GÜLÜMSÜYOR

365 GÜN İNDİRİM

90 MAĞAZA

SİNEMA

15 CAFE

LUNAPARK

1500 ARAÇLIK OTOPARK

GO KART

SATRANÇ MERKEZİ

TORUNLAR GYO

deepo outlet center

AKDENİZ'İN EN BÜYÜK OUTLET ALIŞVERİŞ MERKEZİ

HAVAALANI KARŞISI / ANTALYA www.deepo.com.tr

Yeni başarılar, yeni hedefler...

Ali Nihat YAZICI
Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı

Mavikale'nin sekizinci sayısında yeniden birlikteyiz. Son sayımızdan bu yana Türkiye'de satranç adına neler yaşanmış, bizleri gelecek günlerde neler bekliyor bir bakalım ne dersiniz;

Türkiye Şampiyonası

Şubat ayının ilk haftası ülkemizin en iyi oyuncularını Kemer'de ağırladık. Bu yıl yapısında ciddi değişiklikler yaparak, tek şampiyona haline getirdiğimiz Türkiye Şampiyonası'nda 30.000 TL ödül dağıtıldı. Turnuvanın adına yakışır mücadelelerin yaşandığı on günün sonunda genç sporcularımız yine ilk sıraları paylaştılar. Uluslararası Usta Can Arduman'ın kıymetli yorumları, tur sonrası sporcularla yaptığı analizler ve kısa röportajlarla renklenen turnuva tarihindeki en zengin Türkiye Şampiyonası oldu. Amacımız bu şampiyonaya hak ettiği değeri vermek ve daha başarılı nice Türkiye Şampiyonalarına imza atmaya devam etmek.

Türkiye Çocuk Satranç Ligi

Geçen yıl ilkini gerçekleştirdiğimiz Türkiye Çocuk Satranç Ligi, coşkusu artarak bu sene de 46 kulüpten 288 sporcunun katılımıyla tamamlandı. Bu şampiyonada mücadele eden veya edemeyen gelecek yıl ise yaş nedeniyle Çocuk Ligi'ne katılamayacak sporcularımıza bir müjdemiz var. 2012 yılında yeni bir lig, Yıldızlar Ligi aramıza katılacak. Altyapı için oldukça değerli olan bu turnuvalardan başarılı sonuçlarla ayrılan sporcularımızı Ekim ayında Kemer'de yapılacak Avrupa Okullar Arası Satranç Şampiyonası'nda tekrar görmeyi arzuluyoruz.

Dünya Okullar Bireysel Satranç Şampiyonası

Her sene başarılı sonuçlara imza attığımız Dünya Okullar Bireysel Satranç Şampiyonası'ndan yine mutlu yüzlerle döndük. 11 yaş altı genel kategoride Bahadır Özen ve 15 yaş altı genel kategoride Batuhan Daştan altın madalyanın sahibi oldular. 7 yaş altı genel kategoride Ekin Barış Özenir, 13 yaş altı genel kategoride CM Vahap Şanal, 17 yaş altı genel kategoride Cankut Emiroğlu gümüş madalyanın, 13 yaş altı kızlar kategorisinde Nezihe Ezgi Menzi ile 13 yaş altı genel kategorisinde FM Cemil Can Ali Marandi ise bronz madalyanın sahibi oldular. Tüm sporcularımızı tebrik ediyor, artarak devam edecek başarılarını gönülden kutluyorum. Büyük bir aile olmanın tüm gereklerini yarışma boyunca sporcularımıza destek olarak yerine getiren değerli antrenörlerimiz ve velilerimize de teşekkürlerimi sunuyorum.

Milli takımlarımız dünyanın dört bir yanında ülkemizi en iyi şekilde temsil ediyorken, biz de Türkiye'de satrancın çok daha sağlam bir yapıya ulaşabilmesi için tüm hızımızla çalışmaya devam ediyoruz. Haziran ayında Ankara'da Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı düzenleyip, yeni federasyon merkezi alabilmek için genel kurulumuzdan yetki isteyeceğiz. Satranç Akademisi Projesi'nde kullanabilmek amacıyla talip olduğumuz merkezi, ev sahipliğini yapacağımız 2012 Satranç Olimpiyatları'nın kamp çalışmalarını sürdürmek ve federasyon hizmet binası olarak kullanmayı planlıyoruz.

Bulunduğumuz noktaya gelmemizi sağlayan herkese, devletimize ve sponsorumuza bir kez daha şükranlarımızı iletiyoruz. Onların desteğiyle hedefimiz ve gücümüz her geçen gün daha da büyüyor, büyümeye devam ediyor.

kocaksabri@yahoo.com

Satrancın yeni yüzü

Eskiden satranç, bu uğraşa uzun zaman ayırmış, kendini iyi yetiştirmiş az sayıda kişinin ilgisini çeken bir oyundu. Bir yarışma düzenlendiğinde yarışmaya katılım 20 – 30 kişiyle sınırlı kalırdı. Ancak yarışmacılar satrancı iyi düzeyde bilenlerden oluşurdu ve neredeyse tümü derece elde etmede iddialı olurlardı. 1991 yılında Türkiye Satranç Federasyonu devletin çatısı altına alındıktan sonra yatay gelişme yani satrancın geniş kitlelere yayılması için çok çaba harcandı.

Bugün bu çabalar sonucunda başlangıç düzeyinden ustaya, çocuktan emektara kadar uzanan geniş kategoriler oluştuğunu görüyoruz. O kadar ki, kimi küçük yaş grupları tek başına bir kategori haline gelmiş durumda.

Satrancın yatayda yayılması satranç oynamak isteyen grupların yapısında ve taleplerinde de önemli değişiklikler meydana getirmiştir. Niktelik ve nicelik bakımından birbirinden farklı özellikler taşıyan çok çeşitli gruplar bir parçası olabilecekleri etkinlikler beklemekte, eğitim talep etmektedirler.

Eğer bu taleplere uygun yeni yapılanmalara ve yaklaşımlara yönelinmezse yaygınlaşmadan beklenen olumlu sonuçlar elde edilemeyecektir. Bunun için grupların belirlenmesi ve hedef gruplara göre yeni fikirlerin üretilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan illerdeki her etkinliği il temsilcilerinin yetkisine ve vizyonuna bırakma anlayışından mümkün olduğunca çabuk uzaklaşılmalıdır.

Genelde iyi satranççı olmak için gelecekleri var diye yatırımlar ve programlar küçük yaş gruplarına yönelik düşünülmektedir. Oysa bu doğru değildir. Satranç oynamak, yarışmalara katılmak ve bu keyfi yaşamak için ille de çocuk olunması gerekmemektedir. Yetişkinlerin de bu heyecanı yaşmaya ve tatmaya hakları vardır.

Aslında satranç bir yetişkin oyunudur. İçinde strateji, dikkat, sabır gibi genellikle olgun dönemde kazanılan yetiler barındırmaktadır. Küçük yaşta satranca başlamanın yararı, satranç için gerekli bilgileri en verimli yaşa geldiklerinde edinmiş olmalarını sağlamaktır. Çünkü satranca ait literatür çok geniştir ve eğitim uzun bir süreç gerektirmektedir.

Kendi deneyimlerime dayanarak söyleyebilirim ki, yetişkinler de bu dal ile tanışmak istiyorlar ancak cesaretlerini toplayamıyorlar. Bunun nedenini iki temel noktada toplayabiliriz.

Eğitim almak istiyorlar ancak uygun grup ve ortam bulamıyorlar.

Öğrenenler turnuvalara katılmak istiyorlar ancak çok başarısız olmaktan korkuyorlar.

Burada çok başarısız olma sözcüklerini özellikle kullandım. Katılımcıların arasında en zayıf kalma durumunu kastediyorum.

Bu çekincelere yanıt olacak projeler üzerinde ivedilikle durulmalıdır. Aynı durum ve koşullar kadınlar içinde geçerlidir. Hangi yaşta olursa olsun kadınların bu spora istedikleri halde ilgi göstermemeleri de yukarıdaki nedenlere bağlıdır.

Satranç ileriki yaşlarda heyecanlı ortamlardan giderek uzaklaşmak zorunda kalan yetişkinler için çok önemli rol üstenmektedir. Ayrıca düşünce gücünü diri tutmak için iyi bir antrenman ortamı olmaktadır. Kuşkusuz düşünce gücünü diri tutmanın başka yolları da vardır. Ancak satranç bu antrenmanı sağlarken eğlendirmekte ve heyecan yaşatmaktadır.

Gelişen ve değişen koşullara uygun yeni düzenlemelerin bir an önce hayata geçmesi dileğiyle.

Dr. M. Sabri KOÇAK
Yayın Kurulu Başkanı

bu sayıda

Yayının Adı:
Mavikale

Yıl: 3

Sayı: 8

HAZİRAN 2011

ISSN 1309-1166

Sahibi
Türkiye Satranç Federasyonu Adına
Ali Nihat Yazıcı

Yayın Koordinatörü:
Murat Kul

Yayın Kurulu Başkanı:
Dr. M. Sabri Koçak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Fatma Yılmaz

Haber Koordinatörü:
Fatma Öztürk

Yayın Kurulu:
Dr. M. Sabri Koçak,
Fatma Yılmaz,
FM Ali İpek,
WIM Nilüfer Çorlulu,
Prof. Dr. Ergin Çiftçi,
Yaşar Y. Güngör,
Fahri Karabay

Yönetim Yeri:
Türkiye Satranç Federasyonu
Şehit Yaşar Akansel Sokak
Özgürler İş Merkezi, No: 3 Kat: 6
Ulus-Ankara

Telefon:
0 312 309 75 94

Faks:
0 312 310 96 20

e-mail:
yayinkurulu@tsf.org.tr
satrancdergisi@gmail.com

Grafik Tasarım:
AJANSROA

Telefon:
0 212 284 0 535

Baskı:
Beyaz Düş Matbaacılık

Telefon:
0 212 690 89 89

Dergimiz Basın Ahlak İlkelerine uyar.
Üç ayda bir periyodik olarak yayımlanır.
Yayın Kurulu dergide yer alan yazıları düzeltmeye, kısaltmaya ve gerektiğinde değiştirmeye yetkilidir.

Baskı Türü:
Yaygın Süreli

6 Başarı Türkiye'ye dağıldı
9. Altınşah Satranç Turnuvası

40 Kadın Gözüyle Satranç

44 Temel Bilgiler

46 Söyleşe Söyleşe
Onur Eyüp Karadoğan

12 Gönül Gözüyle Görenler
IBSA Dünya Oyunları

18 TSK Şampiyonası

24 Yazışmalı Satranç

26 Söyleşi
Akın Gökyay

16 Okul Sporları Satranç Turnuvası

48 Dünya Şampiyonları

52 Parlak Oyunlar

54 Satranç ve Sanat

43 Dünya Şampiyonası Adaylık Maçları

32 Söyleşe Söyleşe
Ateş Ülker

36 Araştırmacı Pencere

35 İstatistik ve Satranç

FM Yasin Emrah Yağız
yagiz_emrah@hotmail.com

Dünya Okullar Satranç Şampiyonası
Yedi madalyayla döndük

Bahadır Özen, Batuhan Daştan altın, Ekin Barış Özenir, CM Vahap Şanal, Cankut Emiroğlu gümüş, Nezihe Ezgi Menzi, FM Cemil Can Ali Marandi bronz madalyanın sahibi oldu

VII. Dünya Okullar Satranç Şampiyonası 29 Nisan - 09 Mayıs 2011 tarihlerinde Polonya'nın kültür başkenti olarak kabul edilen Krakow şehrinde gerçekleşti. 7, 9, 11, 13, 15, 17 yaş gruplarında genel ve kızlar kategorilerinde gerçekleşen şampiyonaya 23 sporcu ile katıldık. Hedefimiz 2011 yılındaki bu ilk şampiyonadan bol kupa ve madalya ile dönmekti.

Kategorilerini domine eden sporcularımızdan 11 yaş altı genel kategoride Bahadır Özen ve 15 yaş altı genel kategoride Batuhan Daştan altın madalyanın sahibi olurken, 7 yaş genel kategoride Ekin Barış Özenir, 13 yaş altı genel kategoride CM Vahap Şanal, 17 yaş altı genel kategorisinde Cankut Emiroğlu gümüş madalyanın, 13 yaş altı kızlar kategoride Nezihe Ezgi Menzi ile 13 yaş altı genel kategoride FM Cemil Can Ali Marandi ise bronz madalyanın sahibi oldu.

7 yaş genel kategoride Can Baylav, 7 yaş kızlar kategorisinde Doğasu Arda, 9 yaş kızlar kategorisinde Duru Okuyaz ve Sude Hereklioğlu da ilk üç dereceyi az farkla kaçıran sporcularımız oldular. Ayrıca en iyi beş bireysel sonucun dikkate alınarak belirlendiği ülke sıralamasında da ikincilik kupası ülkemizin oldu. Birinci Kazakistan, ev sahibi Polonya oldu.

İşte başarılı geçen şampiyonanın baştan sona hikayesi;

Yola Çıkıyoruz

45 kişiden oluşan kafilemiz ile 29 Nisan Cuma günü sabah saat 08.00' de İstanbul Atatürk Havaalanı dış hatlar terminalinde buluştuk. İstanbul-Varşova uçak yolculuğunun ardından Krakow'a otobüs ile ulaşmayı planladığımız yolculuğumuzu gerçekleştirmek üzere harekete geçen kafilemiz ilk tatsız durumla Varşova uçağının bir saat rötar yapması ile yaşadı. Garip olanı ise bu gecikmenin uçaktaki yerlerimizi aldıktan sonra duyurulmasıydı. Gecikmeli de olsa vardığımız Varşova havaalanında bizi bekleyen otobüsümüz ile Krakow'a yolculuğumuz başladı.

Sorunsuz devam eden yolculuğumuza adeta nazar değdi ve Krakow'a bir saat kala otobüsümüz arızalandı. Organizasyon ile iletişime geçtikten sonra yeni otobüsün gelmesini bir benzin istasyonunda bekledik. Yaklaşık bir buçuk saat sonra gelen yeni otobüsümüz ile yolculuğumuz ancak 23.45 sularında sona erdi.

Sporcularımız kırmızı formalarıyla

Galaxy Hotel****

Geç saatte vardığımız otelimizde bizi yeni bir sürpriz bekliyordu. 45 kişilik kafilemizin henüz odaları hazır değildi. Talihsiz bir şekilde uzun süren yolculuğumuz sonrası yeni yapılmış otelin ilk misafirleri olduğumuzu ve odaların temizlik anlamında değil fiziki açıdan hazır olmayışını öğrenmemiz bizleri çileden çıkarttı. Neyse ki yolculuğumuzun uzun sürmesi nedeniyle kaçırdığımız akşam yemeğini organizasyondan rica ederek kafilemiz için hazır tutturmuştuk. Kafilemiz yemeğini yerken hazır olan odalara geçmemiz gece saat 02.20'ye kadar sürdü.

Tabii ki tüm tedirginliğimiz ertesi güne maçları başlayacak olan sporcularımızın uykularını alıp dinlenmiş olmalarını sağlama sorumluluğumuzdandı.

Çalışma Odamız

Odalarımızın hazır olmayışı, aylar öncesinden onayını aldığımız çalışma odamızın da hazır olamayacağı düşüncesini aklımıza getirmişti. Bu nedenle ilk tur maçlarının 15.30'da ve antrenörlerimizin sporcularımızla maç öncesi yapacakları çalışmaların saat 10.00'da başlayacağı günün sabah 08.00'inde çalışma odamızın kullanılabilir halde teslim edilmesinin sözünü almıştık. Çalışma odamızın söz verildiği gibi 08.00'de kullanımımıza açılmış olması aksilikleri geride bıraktığımızın kanıtı gi-

Kafilemiz Wisla Nehri'nden otele geri dönüş yolunda

biydi. Antrenörlerimizin çalışma masaları, yönetim masası, çay-kahve köşemiz hazır olduktan sonra saat 10.00'da ilk toplantımızı yaptık. Zihinsel olarak yarışma havasına girmemizi sağlayan ve gerekli teknik bilgilerin de verildiği toplantımız sonrası sporcularımıza Kırmızı, kırmızı, beyaz ve turkuaz renklerinde for-maları dağıtıldı. Sporcularımız antrenörleri ile maç öncesi hazırlıklarına başladıklarında ise artık şampiyonaya hazırdık.

Maçlar başlıyor

Maçlar başladığında masasında olmayan sporcunun maçını hükmen kaybettiği kuralının uygulandığı şampiyona yarışma salonunun, konaklama yaptığımız otelde olması büyük bir kolaylık oldu. Sporcularımızın ilk turda alacakları genel sonucun merakı içinde yarışma 15.30'da başladı. Yorucu geçen ilk günümüzden sonra genel sonucun tatmin edici olması ise en büyük sevincimiz oldu. 11 yaş altı kızlar kategorisinde yarışan Sinem Çağla Gündoğan'ın doğum günü kutlaması ile şampiyonanın ilk günü harika sonlanmış oldu.

Çalışmalarımızın düzene girdiği şampiyonada ilk dört tur gayet iyi sonuçlarla geçti. Boş gün öncesi alınan tatmin edici sonuçlar kafilemizin moralini yükseltti.

Boş gün

Geçmiş turnuva deneyimlerimiz gösteriyordu ki maçların olmadığı boş gün, sporcuların dinlenmesi açısından iyi gibi gözükse de özellikle ufak yaştaki sporcularımızın turnuva havasından kopmaları için tehlikeli bir zemin oluşturuyor. Bu nedenle boş gün programını organizasyondan bağımsız olarak kendimiz planladık.

Turnuva deneyimlerimiz gösteriyordu ki maçların olmadığı boş gün, sporcuların dinlenmesi açısından iyi gibi gözükse de özellikle küçük yaştaki sporcularımızın turnuva havasından kopmaları için tehlikeli bir zemin oluşturmakta

Krakow'un tarihi dokusunu bizlere yaşatan rehber eşliğinde sabah 09.00'da başlayan şehir turumuz sonrası, botlarla Wisla Nehri'nden keyifli bir yolculuk ile otele öğle yemeğine geçtik. Öğle yemeği sonrası dinlenen sporcularımız antrenörlerimiz ile çalışmalarda bulundu.

Son Tur Öncesi

Yorucu maratonun son turuna 3 madalya ile girmenin mutluluğunu, 7 madalya ihtimali bulunan sporcularımızın heyecanıyla birlikte yaşadık. Sporcularımız antrenörlerimizle sabah oynanacak son tur maçları için hazırlıklarını tamamladıktan sonra, Ulusal Bayan Takım Antrenörümüz GM Adrian Mihalchisin'i, Tiflis-Gürcistan'da başlayan Avrupa Bayanlar Şampiyonası'nda mücadele eden WIM Kübra Öztürk ve WIM Betül Cemre Yıldız'ın yanında bulunmak üzere yolcu ettiler.

Kapanış Töreni

Hazırlıkları yapılmamış ödül töreninde ses sisteminin çalışmaması ile ödül töreninin başka bir salona alınması büyük bir hengame oluştururken, kategorilerinde sadece birinci olan sporculara kupa verilmesi, verilen kupa ve madalyaların üzerinde ne derece, ne kategori ne de yarışma adının yer alması ödül töreninin tümüyle fiyasko olmasına neden oldu.

Tüm katılımcılara verilen katılım belgelerinin de ödül töreninde tek tek sporcu isimlerinin anons edilerek verilmeye çalışılması ödül törenini üç saate yakın süren bir eziyete dönüştürdü.

Sporcu-antrenör ve veli işbirliği ile başarılı sonuçlar aldığımız şampiyonanın içimize sinmeyen ödül törenini kendimiz bir kez daha organize ettik. Sporcularımızın madalyalarını tekrar taktık, bu gurur verici anları ölümsüzleştirdik.

Dönüş Yolcuğu

Renkli geçen şampiyona sonrası dönüş yolculuğumuz 09 Mayıs sabah saat 05.00'de Krakow-Varşova otobüs yolculuğumuz ile başladı. Başkent Varşova'da kısa bir şehir turu da yaptıktan sonra havaalanına geçtik. İstanbul'a 17:10'da varan kafilemizi ana sponsorumuz Türkiye İş Bankası'ndan Aylin Ketenci, Yönetim Kurulu üyemiz Ahmet Arda Kılıç, İstanbul İl Temsilcisi Fuat Ergür, İstanbul İl Temsilcisi Yardımcısı Simten Kanber ve gazeteciler çiçeklerle karşıladılar. Terminal çıkışında Almanya'nın Zwickau kentinde oynanan 2011 IWBF Şampiyonlar Kupası'nın ardından namağlup şampiyon olan Galatasaray TS Basketbol Takımı'nı bekleyen Galatasaraylı taraftarların milli satranççılarımıza gösterdikleri büyük coşku ve tezahürat da görülmeye değerdi.

Fatma YILMAZ, Ulusal Hakem fatmayilmazfyf@gmail.com

Başarı Türkiye'ye dağıldı

9. Altınşah Satranç Turnuvası

İsra Damla Keskin (Mersin), Emine Metin (Adana), Buse Vatansever (Ankara), Ferit Tuna Kürekçi (Ankara), Ege Karaahmetoğlu (Ankara), Anıl Adaş (Osmaniye), Buğra Hamza Polat (Sivas) şampiyon

Türkiye'nin en çok katılımlı satranç turnuvası, 9. Altınşah Türkiye Geneli Ödüllü Satranç Turnuvası, Hayat Eğitim Kurumları ve Türkiye Satranç Federasyonu işbirliği ile Makromarket'lerin ana sponsorluğunda Ankara Arena Spor Salonu'nda 7-8 Mayıs 2011 tarihlerinde yapıldı. Turnuvaya, Buse Vatansever, Çağla Yaren Aslan, Atakan Erdem, Volkan Sevgi gibi yaş gruplarının önde gelen birçok sporcusunun yanı sıra, 40 ilden, (Tekirdağ, Çanakkale, Samsun, Konya, Bursa, İstanbul, Tunceli, Adıyaman, Şırnak, Diyarbakır, Sivas, Adana, Osmaniye, Burdur, Antalya, İzmir, Uşak, Denizli, Ordu, Zonguldak...) toplamda 1962 sporcu kayıt yaptırdı. Şampiyonada 1567 sporcu yarıştı. Türkiye'nin dört bir yanından gelen sporcular, on tur süren zorlu mücadele sonunda, ödülleri de Türkiye'nin dört bir yanına götürdüler.

Turnuva kızlarda üç, genelde dört olmak üzere toplam yedi kategoride gerçekleştirildi. Karşılaşmalar 30 dakika tempoyla hızlı satranç kurallarına göre, İsviçre Sistemi on tur üzerinden yapıldı.

Sunuculuğunu sinema ve tiyatro sanatçısı Hakan Bilgin'in üstlendiği ödül törenine katılan Hayat Eğitim Kurumları Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Songör, Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Ali Nihat Yazıcı, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürü Mehmet Küçük, Türkiye genelinde gerçekleştirilen bu organizasyonun örnek oluşturduğunu ifade ettiler. TSF Başkanı Ali Nihat Yazıcı'nın "Gelecek yıllarda bu organizasyonu Avrupa ve dünya çapında yapalım." önerisini büyük ilgiyle karşılayan Hayat Eğitim Kurumları

Turnuva ilk tur genel görünüm (Fotoğraf: Yasin Dedeş)

Bütün kategorilerde ödül alan sporcular bir arada (Fotoğraf: Yasin Dedeş)

7-9 Yaş genel kategoride ödül alan sporcular TSF başkanı Ali Nihat Yazıcı ile birlikte (Fotoğraf: Yasin Dedeş)

10-14 Yaş kızlar kategorisinde ödül alan sporcular bir arada (Fotoğraf: Yasin Dedeş)

Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Songör, 2012'den başlayarak bu turnuvanın uluslararası yapılması vaadinde bulundu.

Turnuva Direktörü ve Başhakemi Hulusi Cihangir'in deyimiyle "Sporcuların, iki gün 'hızlı satranç', hakemlerin üç gün süresince 'bayrak düşürmeden ve geçersiz hamle yapmadan' 'yıldırım' oynadığı organizasyonun" kapanış ve teşekkür konuşmalarının ardından sıra en heyecanlı bölüme, ödüllerin verilmesine geldi.

Turnuvaya katkı sunanlara plaketlerinin verilmesinin ardından, on tur kıyasıya mücadele ederek, bu mücadeleyi puana dönüştürenler ödülleriyle buluştu. Turnuvada her kategoride ilk üçte yer alan sporcular laptop, netbook, yarım altın, kupa ve başarı belgesiyle ödüllendirilirken, katılımcı sayısına göre her kategoride 4.-15. ile 4.-35. sırada yer alan sporcular çeyrek altın ve başarı belgesiyle ödüllendirildiler. Turnuvayı büyük bir azimle tamamlayan ama ödül alamayanlar arasından kura yöntemiyle belirlenen 45 sporcu da hediye paketi kazandı.

Turnuva bittiğinde, açılış törenindeki halk oyunları gösterisi, ödül törenindeki jimnastik gösterisi, turlar öncesinde bütün sporculara dağıtılan şeker, çikolata, meyve suyu gibi minik ödüllerin, sporcular arasında "Bu ödüllerin tamamı maçı kazananın, sen kazanırsan sen alacaksın, kaybedersen hepsi benim." türünden gülümseten konuşmalara konu olması, Sunucu Hakan Bilgin'in hangi ilden olduklarını anlamak için sporculara yönelttiği, "Sen nereden geldin?" sorusunu 10-12 YaşGenel Kategori Birincisi Ege Karaahmetoğlu'nun "Evden!" diye yanıtlaması hafızalardaki hoş anılar arasındaki yerini çoktan almıştı.

1-Kızlar Kategorisi

a) 7-9 Yaş Kızlar: 2002-2003-2004 doğumlulardan, UKD'si olmayanlar ile UKD'si 1200 ve altında olan kız sporcuların katılabildiği bu kategoride 177 kişi yarıştı.

b) 10-14 Yaş Kızlar: 1997-1998- 1999-2000-2001 doğumlular, UKD'si olmayanlar ile UKD'si 1300 ve altında olan kız sporcuların katılabildiği bu kategoride 173 sporcu yarıştı.

c) Kızlar Açık Kategori: 7-14 yaş arası UKD / ELO puanı 1300 üzeri olan tüm kız yarışmacıların katılmak zorunda olduğu bu kategoriye UKD ve ELO puanı 1300'ün altında olan kız öğrencilerden de katılanlar oldu. Bu kategoride 52 sporcu yarıştı.

2-Genel Kategori

a) 7-9 Yaş Genel Kategori: 2002-2003 - 2004 doğumlulardan, UKD'si olmayanlar ile UKD'si 1200 ve altında olan sporcuların katılabildiği bu kategoride 562 kişi yarıştı.

b) 10-12 Yaş: 1999-2000-2001 doğumlulardan, UKD'si olmayanlar ile UKD'si 1300 ve altında olan oyuncuların katılabildiği bu kategoride 583 kişi yarıştı.

c) 13- 14 Yaş Genel Kategori: 1997-1998 doğumlulardan, UKD'si olmayanlar ile UKD'si 1400 ve altında olan sporcuların katılabildiği bu kategoride 205 kişi yarıştı.

d) Açık Kategori: 7-14 yaş arası UKD / ELO puanı 1400 ve üzeri olan tüm yarışmacıların katılması gereken bu kategoriye 187 kişi başvuru yaptı.

7-9 Yaş Kızlar İlk On Beş (Ödül Kazananlar)

Sıra	Adı-Soyadı	İli
1	İsra Damla Keskin	Mersin
2	Leman Demirelli	Denizli
3	Tuğçe Şahin	Mersin
4	Hazal Ekici	Ankara
5	Damla Buket Ak	Ankara
6	İpek Duru	Hatay
7	Sıla Çağlar	Mersin
8	Gözde Aleyna İlci	Denizli
9	Ayça Ural	Ankara
10	Zeynep Bilge Gezer	Sakarya
11	Yağmur Derin Abdil	Ankara
12	Sude İpek Tezcan	Ankara
13	Begüm Abdikoğlu	İstanbul
14	Zelal Dağhan	Mersin
15	Fatma Kızılkaya	Ankara

10-14 Yaş Kızlar İlk On Beş (Ödül Alanlar)

Sıra	Adı-Soyadı	İli
1	Emine Metin	Adana
2	Ece Güzelkokar	Ankara
3	Çiğse Abdil	Ankara
4	Sema Beyza Yazıcı	Ankara
5	Hatice Mislina Bozkurt	Gaziantep
6	Ebru Karaduman	Ankara
7	Eylül Zeynep Pınarbaşı	Ankara
8	Belemır Uzun	Samsun
9	Bulut Evrim Aluç	Ankara
10	Cennet Ceyda Erbektaş	Ankara
11	Fatma Zehra Ağırsoy	Ankara
12	Aybike Gülbün Yıldız	Ankara
13	Yağmur Çelik	Ankara
14	Gazel Gündoğdu	Ankara
15	Nesibe Meryem Ağırsoy	Ankara

7-14 Yaş Kızlar Açık Kategori İlk On Beş (Ödül Alanlar)

Sıra	Adı-Soyadı	İli
1	Buse Vatansever	Ankara
2	Çağla Yaren Aslan	Hatay
3	Nisan Ulusoy	Bursa
4	Gizem Kahya	Ordu
5	Gizem Ayazmalı	İzmir
6	Ece Kızıl	Ordu
7	Leyla Aydın	Konya
8	Hümeyra Kargacı	Ankara
9	Ece Ada	Sivas
10	Bengisu Çağlayan	Ankara
11	Hande Zengin	Ankara
12	Nur Evşan Harput	İstanbul
13	Yağmur Güçlü	Ankara
14	Melike Sargın	Ankara
15	İpek Aslı Yassıbağ	Mersin

7-9 Yaş Genel Kategori İlk Otuz Beş (Ödül Alanlar)

Sıra	Adı-Soyadı	İli
1	Ferit Tuna Kürekci	Ankara
2	Mustafa Buğra Kalender	Ankara
3	Emre Akın Kaptan	Sakarya
4	Buğra Aydın	Ankara
5	Rauf Sinan Elaslan	Ankara
6	Halit Ulaş Ünkazan	Ankara
7	Göktürk Kağan Kılıç	Sakarya
8	Arda Altunkaya	Ankara
9	Emir Gülbeyaz	Mersin
10	Ali Emir Batır	İstanbul
11	Emre Erdal	Ankara
12	Ali Bora Metin	Ankara
13	Batıkan Aybey Akın	Muğla
14	Hasan Ege Tunç	Ankara
15	Mert Halit Göz	Ankara
16	Selim Bayar	İstanbul
17	Eren Yakut	Ankara
18	Leo Can İbrahimzade	İstanbul
19	Arda Altın	Ankara
20	Bilge Ercan	Denizli
21	Fatih Mehmet Karaca	Ankara
22	Özgür Karaçor	Ankara
23	Onur Alpaydın	Ankara
24	Mehmet Ali Özdemir	Ankara
25	Ege Yılmaz	Mersin
26	Ömer Burak Kalender	Ankara
27	Efe Özdemir	Ankara
28	Mehmet Kaan Kütük	Adana
29	Günkut Tunçefe Talaş	Mersin
30	Enis Türkoğlu	Ankara

10-12 Yaş Genel Kategori İlk Otuz Beş (Ödül Alanlar)

Sıra	Adı-Soyadı	İli
1	Ege Karaahmetoğlu	Ankara
2	Eren Akdulum	Ankara
3	Eren Önder	Ankara
4	Bülent Eren Demirel	Ankara
5	Osman Talha Yurtoğlu	Ankara
6	Serhat Adanmış	Ankara
7	Emirhan Özel	Ankara
8	Ahmet Utku Üzümcü	İstanbul
9	Hakkı Gökalp Üstün	Ankara
10	Metehan Bayraktar	Ankara
11	Andre Can Bal	Mersin
12	Eren Dağhan	Mersin
13	Cafer Can Tuncer	Aydın
14	Semih Gürener	Ankara
15	Zafer Gülfidan	Ankara
16	Serdar Yılmaz Altın	Kırıkkale
17	Şevketcan Er	Ankara
18	Göktuğ Altun	Aksaray
19	Mehmet Alp Cora	Ankara
20	Umutcan Anıt	Ankara
21	Samet Beypınar	Ankara
22	Kerem Erdal	Ankara
23	Ekin Taş	Ankara
24	Çağatay Sazak	Ankara
25	Ahmet Buğra Sever	Mersin
26	Can Çakır	Ankara
27	Efe Ergani	Ankara
28	Buğrahan Değirmenci	Ankara
29	Uygar Utku Baran	Ankara
30	Eren Karanacakoğlu	Ankara
31	Eren Ölmez	Ankara
32	Sefer Eren Çeltik	Ankara
33	Berkay Topoğlu	Ankara
34	Furkan Kızıltaş	Ankara
35	Münif Yağız Güceğlioğlu	Ankara

13-14 Yaş Genel İlk Yirmi (Ödül Alanlar)

Sıra	Adı-Soyadı	İli
1	Anıl Adaş	Osmaniye
2	Ufuk Yaprak	Ankara
3	M. Muzafferhan Gülpolat	Ankara
4	Alperen İzberk Şentürk	Ankara
5	Ahmet Kerem Vardar	Sakarya
6	Yasin Gökhan Şahin	Ankara
7	Ufuk Dirmencioğlu	Ankara
8	Alican Aydoğan	Ankara
9	Özgür Pulat	Ankara
10	Mehmet Ali Ertubay	Ankara
11	Gürkan Adem Öztürk	Ankara
12	Ekin Menken	Mersin
13	Yunus Emre Erdoğan	Denizli
14	Serhan Berat Özdemir	Zonguldak
15	Emre Ataseven	Ankara
16	İsmail Atilla Hancı	Ankara
17	Eray Deniz	Ankara
18	Kaan Şengönül	Mersin
19	Mustafa Değirmenci	Ankara
20	Anıl Güçtekin	Ankara

7-14 Yaş Genel Açık Kategori İlk Yirmi Beş (Ödül Alanlar)

Sıra	Adı-Soyadı	İli
1	Buğra Hamza Polat	Sivas
2	Volkan Sevgi	Mersin
3	Cem Kaan Gökerkan	İzmir
4	Berk Vatansever	Ankara
5	Okan Bulgurlu	Denizli
6	Harun Vardar	Sakarya
7	Murat Yanık	Zonguldak
8	Önder Perçin	Hatay
9	Halit Yavuz İbik	Ankara
10	Atakan Erdem	Ankara
11	Can Berk Karacan	Bursa
12	Berkin Çubukçu	Ankara
13	Akın Açıkgöz	Ankara
14	Serhan Bengül	İstanbul
15	Ali Kaan Özçelik	Samsun
16	Faik Emre Yaver	Ankara
17	Efe Can Tepe	Ankara
18	Canberk İnan	Samsun
19	Deniz Ertaş	İstanbul
20	Kadir Bora Kara	Ankara
21	Ahmet Hamza Kaya	Malatya
22	Ömer Yasir Küçük	Ankara
23	İlyas Doğuhan Demirelli	Denizli
24	Deniz Çaygöz	Ankara
25	Can Turan	Ankara

Avrupalı emektarların en iyileri NONA ve SUBA

Romen Büyükusta baştan sona ortaya koyduğu güçlü oyunuyla şampiyonluğa ulaştı. Kadınlarda Nona Gaprindashvili Avrupa Emektarlar birincisi oldu

Emektarlar Avrupa Şampiyonası 5-14 Nisan 2011 tarihlerinde İtalya'nın Courmayeur kasabasında gerçekleştirildi. Turnuva, kadınlar kategorisini ve 33. İtalya Emektarlar Birinciliğini de içinde barındırdı.

2011 Avrupa Emektarlar Şampiyonası'na aynı zamanda İtalya Birinciliği için yarışan 38 İtalyan oyuncu, 11 kadın satranççı ile birlikte çeşitli ülkelerden toplam 101 oyuncu katıldı. Geçen yıl katıldığı turnuvalarda hayal kıkıklığı yaşamış olan ünlü Büyükusta Mihai Suba'nın bu yılki turnuvaya çok iyi hazırlandığı belli oluyordu. Baştan sona ortaya koyduğu istikrarlı ve güçlü oyunuyla, Mihai Suba 2011 Avrupa Emektarlar Şampiyonu olmayı başardı. İkinciliği Vladimir Okhotnik kazandı, Gennadij Timoscenko da üçüncü oldu.

Kadınlar genel kategorisi içinde yarıştılar ama kendi içlerinde ayrıca sıralandılar. Kadınlar kategorisinde Nona Gaprindashvili birinci oldu. İkinci sırayı Galina Strutinskaya aldı. Tamar Khmiadashvili de üçüncü sıraya yerleşti. Yine genel kategori içinde yarışıp ayrı değerlendirilen İtalya Şampiyonası'nda da sıralama şöyle oluştu. 1. Antonio Rosino (aynı zamanda genel sıralamada da 15. Olup ödül aldı) 2. Giuseppe Valenti 3. Giovanni Viudicello.

Türkiye de 2011 Avrupa Emektarlar Şampiyonası'na 3 oyuncu ile katıldı. Metin Kayaman 4.5 puan ile 59. sırada, Salih Muratoğlu 4,5 puan ile 60. sırada yer aldı. 3,5 puan toplayabilen Hayati Topaloğlu ise kendine 83. sırada yer bulabildi.

Miso Cebalo - Mihai Suba, Açılış kodu: E32

1.d4 e6 2.c4 ♘f6 3.♘c3 ♗b4 4.♕c2 0–0 5.e4 d6 6.a3 ♗×c3+ 7.b×c3 e5 8.♗d3 c5 9.d5 ♖e8 10.♘e2 ♘bd7 11.0–0 ♘f8 12.h3 ♘g6 13.f4 e×f4 14.♗×f4 ♘×f4 15.♖×f4 ♘d7 16.e5 ♘×e5 17.♗×h7+ ♔h8 18.♗e4 g6 19.♖af1 f5 20.♗d3 ♕e7 21.♖4f2 ♗d7 22.♘f4 ♕g5 23.g4 ♔g8 24.♗e2 f×g4 25.♗×g4 ♗f5 26.♕c1 ♗×g4 27.h×g4 ♖f8 28.♕e3 ♖ae8 29.♕g3 ♕×g4 30.♕×g4 ♘×g4 31.♖f3 ♖e3 32.♖×e3 ♘×e3 33.♖e1 ♖×f4 34.♖×e3 ♔f7 35.♖e6 ♖×c4 36.♖×d6 ♔e7 37.♖×g6 ♖×c3 38.♖g7+ ♔d6 39.♖×b7 ♖×a3 40.♔f2 ♔×d5 41.♔e2 a5 42.♔d2 ♔c4 43.♔c2 ♖a2+ 44.♔b1 ♖d2 45.♖a7 a4 46.♔c1 ♖a2 47.♖h7 ♖e2 48.♖h4+ ♔b3 49.♖h3+ ♔b4 50.♔b1 c4 51.♖h8 ♖d2 52.♖h7 ♔c3 53.♖h3+ ♖d3 54.♖h8 ♖d1+ 55.♔a2 ♔c2 56.♖h2+ ♔c1 57.♖h4 c3 58.♖h3 c2 59.♖h2 ♖d8 0–1

Nona Gaprindashvili

2011 Emektarlar Avrupa Şampiyonasında ilk 15'e girenlere ödül de dağıtıldı. Buna göre sıralama şöyle oldu:

Sıra	Unvan	Oyuncular	Rating	Ülke	Puan
1	GM	Suba Mihai	2465	ROU	7.5
2	IM	Okhotnik Vladimir	2458	FRA	7
3	GM	Timoscenko Gennadij	2502	SVK	7
4	FM	Peretz Malkiel	2255	ISR	7
5	GM	Butnorius Algimantas	2388	LTU	6.5
6	GM	Kupreichik Viktor D	2431	BLR	6.5
7	GM	Tseitlin Mark D	2420	ISR	6.5
8	FM	Rosino Antonio	2233	ITA	6.5
9	GM	Plachetka Jan	2355	SVK	6
10	GM	Cebalo Miso	2486	CRO	6
11	FM	Vikulov Alexander	2316	RUS	6
12	FM	Werner Clemens	2353	GER	6
13	FM	Rooze Jan	2315	BEL	6
14	GM	Chernikov Oleg L	2438	RUS	6
15	IM	Lederman Leon	2266	ISR	6

2011 Türkiye Çocuk Satranç Ligi Şampiyonu

Akdeniz Belediyesi

Liderlik koltuğuna erken oturan Akdeniz Belediyesi 16 puan ile şampiyon olurken, son turdaki kazançlar ile Yamanlar Özyurt İlköğretim Okulu ikinci, Özel Yamanlar İlköğretim Okulu ise üçüncülüğü elde etti

2011 Türkiye Çocuk Satranç Ligi 12-17 Nisan 2011 tarihlerinde Antalya'nın Kemer ilçesinde gerçekleştirildi. Her sene başarılı organizasyonların yapıldığı Kemer Limra Otel'de toplam 46 kulüpten 288 sporcunun katılımıyla gerçekleşen finallerin açılış hamlesi, Türkiye Satranç Federasyonu Genel Sekreteri N. Erman Üsküdarlı tarafından yapıldı.

Büyük sürprizlerin yaşanmadığı finalin ilk turlarında şampiyonaya birinci sırada başlayan, 2010 Çocuk Ligi Şampiyonu Yamanlar Özyurt İlköğretim Okulu uzun süre birinci sıradaki yerini korumayı başardı. Turlar ilerledikçe liderlik mücadelesinin kızıştığı final maçlarında beşinci turdaki kritik eşleşmelerin ardından sıralamada değişiklikler yaşandı. Beşinci tura puan kaybetmeden giren Yamanlar Özyurt İlköğretim Okulu ve Akdeniz Belediyesi Takımı'nın çekişmeli mücadelesinden 1,5 - 2,5 galip ayrılan taraf Akdeniz Belediyesi Takımı oldu. Mersinli satranççılar bu galibiyetin ardından birinci sıraya yerleştiler. Final turuna bir tur kala ise İzmir'in kuvvetli takımlarından A Takımı, son üç turun lider takımı Akdeniz Belediyesi'ni 1,5 - 2,5 mağlup ederek son tura girmeden önce büyük bir avantaj elde etti. A Takımı bu galibiyetle dokuzuncu tura 13 puanla üçüncü sırada girdi. Akdeniz Belediyesi için ilk olan bu mağlubiyet, onları liderlik koltuğundan kaldırmaya yetmedi ve 14 puan ile birinci sıradaki yerlerini korudular. Beşinci turdaki kazançtan sonra birinci sıraya yerleşen Akdeniz Belediyesi son turda Ankara Taşduvar Takımı'nı heyecanlı geçen

Akdeniz Belediyesi Takımı

Sıra	Takımlar	Maçlar	+	=	-	MP	Pts.
1	Akdeniz Belediyesi / Mersin	9	8	0	1	16	25½
2	Yamanlar Özyurt İ.Ö.O. / İzmir	9	7	1	1	15	27
3	Özel Yamanlar İ.Ö.O. / İzmir	9	7	0	2	14	25
4	Hızlı Tren / Ankara	9	7	0	2	14	23
5	A Takımı / İzmir	9	6	1	2	13	24½
6	Ali Rıza Çevik İ.Ö.O. Kırmızı Takım / Manisa	9	6	0	3	12	25
7	Özel Salihli İ.Ö.O. / Manisa	9	6	0	3	12	22½
8	Taşduvar - A / Ankara	9	6	0	3	12	22
9	Beyaz Fil Satranç Eğitim Merkezi / Yalova	9	4	3	2	11	22
10	Antakya Belediyesi / Hatay	9	5	1	3	11	21½
11	Samandağ Satranççıları / Hatay	9	5	1	3	11	21½
12	Ortaca Yıldızlar / Muğla	9	5	1	3	11	20
13	Gaziantep Koleji Vakfı / Gaziantep	9	5	0	4	10	23½
14	Ramazan Savaş sk - 1 Aspendos / Antalya	9	5	0	4	10	22½
15	Atafen Beyaz Piyonlar / Kocaeli	9	4	2	3	10	21

Birinci Masa Dereceleri

Sıra	Adı - Soyadı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Puan	Maç Sayısı	Yüzdelik
1	Oğuz Kaan Güven		1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	1,0	0,5	0,5	6,0	8	75,00
2	Berk Vatansever	1,0	0,5	0,5	1,0	0,5	1,0	1,0	0,5	0,5	6,5	9	72,22
3	Halit Yavuz İbik	1,0	1,0	0,5	1,0	1,0	0,0	0,5	1,0	0,5	6,5	9	72,22

İkinci Masa Dereceleri

Sıra	Adı - Soyadı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Puan	Maç Sayısı	Yüzdelik
1	Taha Mert Dönmez	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0		7,0	8	87,50
2	Önder Perçin	1,0	1,0	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	7,5	9	83,33
3	Kıvanç Karaoğlan	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5	1,0	1,0	0,0	7,0	9	77,78

Üçüncü Masa Dereceleri

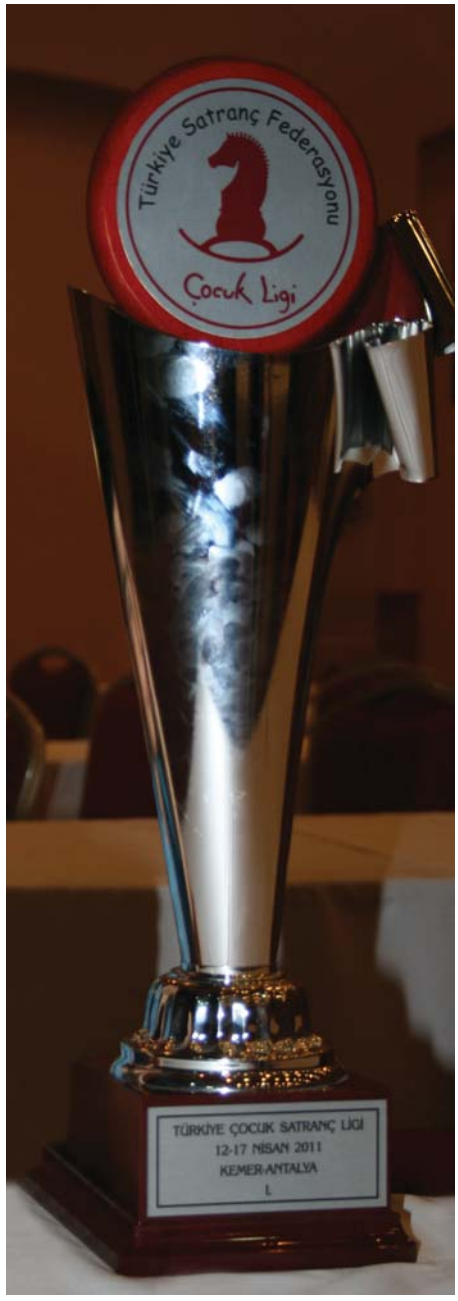
Sıra	Adı - Soyadı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Puan	Maç Sayısı	Yüzdelik
1	Necati Mehmet Güleç	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	9,0	9	100,00
2	Ali Arda Cömert	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	8,0	9	88,89
3	Senan Utku Öntürk	1,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,5	1,0	1,0	1,0	7,5	9	83,33

Dördüncü Masa Dereceleri

Sıra	Adı - Soyadı	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Puan	Maç Sayısı	Yüzdelik
1	Ozan Berkay Gök	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	1,0	1,0	8,0	9	88,89
2	Halit Kaan Kesgin	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	1,0	0,0	7,0	9	77,78
3	Arda Akbulak	1,0	1,0	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	0,0	0,5	7,0	9	77,78

karşılaşmanın ardından 1,5 - 2,5 mağlup ederek finali 16 puan ile kapattı ve şampiyonluğunu ilan etti. Son turları iyi performanslarla dolduran İzmir A Takımı, Ankara Hızlı Tren'e 1-3 kaybederek derece şansını elinden kaçırdı. Deneyimli takımlardan Yamanlar Özyurt İlköğretim Okulu üçüncü, Özel Yamanlar İlköğretim Okulu ise dördüncü masada maçlarını 2,5 - 1,5 kazanarak başarılı bir bitirişe imza attılar. Son turdaki bu kazançlar ile Yamanlar Özyurt İlköğretim Okulu ikinci, Özel Yamanlar İlköğretim Okulu ise üçüncülüğü elde etti.

2011 Türkiye Çocuk Satranç Ligi 17 Nisan 2011 Pazar günü saat 15.00'da yapılan ödül töreniyle son buldu. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasının ardından kürsüye gelen Türkiye Satranç Federasyonu Başkanı Ali Nihat Yazıcı tüm sporculara, veli ve antrenörlere teşekkürlerini sunarak onlara gelecek yıl için müjdeli haberi duyurdu. 2012 yılında yeni bir ligin, Yıldızlar Ligi'nin aramıza katılacağını müjdeleyen Yazıcı, Ekim ayında Kemer'de yapılacak Avrupa Okullararası Satranç Şampiyonası'nda tekrar görüşmek üzere tüm sporculara tebriklerini iletti. Yazıcı'nın turnuvanın başhakemi Emin Yasa Altun'a plaketini takdim etmesinin ardından Türkiye Satranç Federasyonu Yönetim Kurulu üyesi Ahmet Arda Kılıç finalin en küçük kız ve erkek sporcularına ödüllerini verdi. Masalarında dereceye giren başarılı sporcuların madalyalarını almalarının ardından kupalar sahiplerini buldu.

FA Fahri KARABAY fahrikarabay@gmail.com

Gönül gözüyle görenlerin turnuvası
IBSA Dünya Oyunları

Biz gören gözlerimizle ne kadar görüyoruz? Onlar gönülleriyle ne kadar görüyorlar? Ben hep soruyorum bu iki soruyu kendime? İnanıyorum ki sizler de yazının son satırına geldiğinizde soracaksınız kendinize: Kör olan kim?

Dünya Görme Engelliler Oyunları 03 Nisan 2011 tarihinde saat 16:00 Antalya'nın Kepez Belediyesi Spor Salonu'nda Sertap Erener'in izleyenleri coşturduğu müthiş bir performans ile açıldı. Antalya'nın Kemer ilçesine bağlı Göynük beldesinde ve Alanya ilçesinde gerçekleştirilen oyunlara 63 ülkeden 1800 kişi katıldı. Katılımcılara Göynük'te Queen Elizabeth, Prestige Chateau, Mirada Delmar ve Kemer'de Rose Otelleri ev sahipliği yaptı.

Başhakem Merkez Hakem Kurulu Başkanı IA Selçuk Büyükvural'ın 04 Nisan 2011 tarihinde saat 10:00 da yaptığı teknik toplantı ile Dünya Görme Engelliler Satranç Turnuvası başladı. Türkiye Görme Engelliler Federasyon Başkan Yardımcısı Abdullah Çetin yaptığı açılış hamlesiyle ilk tur ilan edildiği gibi saat 15:00'da başladı. Dördüncü kez düzenlenen Dünya Görme Engelliler oyunlarında sporcular satranç dalında ilk kez yarıştılar. Yine dünyada ilk kez Görme Engelliler Turnuvasında "konuşan satranç saatleri" kullanıldı. TSF'nin gayretleriyle yurtdışından getirtilen özel tasarlanmış saatlere takılan "konuşan kutular"da Beyaz ve Siyah oyuncunun kalan süreleri, hamlenin kimde olduğu istendiği takdirde kulaklıklar aracılığıyla dinlenebiliyor. Saate her basıldığında hamlenin hangi tarafa geçtiği ve kalan süre otomatik olarak kulaklıktan duyuluyor. Satranç turnuvasına toplam 9 ülkeden 35 oyuncu katılıyor.

1. Tur:

Dünya Görme Engelliler Satranç Turnuvası 1. Tur 04.04.2011 tarihinde saat 19:30'da bitti. İlk turda Türkiye takımından tek galibiyet Slovokya takımından Minarcak Poval (ELO Rating:0)'a karşı oynayan Kerim Altınok (ELO Rating: 1884)'tan geldi. Yunus Sönmez (ELO Rating: 0) ise Hindistan takımından Khalid Mahamad (ELO Rating: 1696) ile berabere kaldı. 7. ve 9. masalarda Türk sporcular birbirleriyle eşleşti.

Açılış

6. masada Özbekistan'dan Djakashov Kuralbay (ELO Rating: 0) İran'dan Bagheri Majjid (ELO Rating: 2048)'e karşı, 7. masada Ünal Dönmez (ELO Rating: 0) Selim Altınok (ELO Rating: 1984)'a karşı, Gökhan Güngör (ELO Rating: 0) Mümin Aksu (ELO Rating: 1932)'ya karşı galibiyet elde ederek sürpriz yaptılar. 13. Masada Uğur Yuvarlak (ELO Rating: 1877) kendisinden beklenen performansı gösteremeyip Venezuella'dan Otero Harlen (ELO Rating: 0)'a karşı kaybetti. Kayıpların beklenenden çok olmasına karşın Milli Takım oyuncularımızın moralleri yüksekti. Büyük bir özveriyle ve şevkle çalışan Antrenörleri Tarık Kumlalı tur sırasında oyuncularımızın oyunlarını yakından izledi.

2. Tur:

5. Masada oynayan Özbekistan'dan Djakashov Kuralbay (ELO Rating: 0) ilk turda yaptığı sürprizi devam ettiremedi. İran'dan Ghoorchibeygi Alireza (ELO Rating: 1931) ile yaptığı maçı kaybetti. Venezuella takımının oyuncusu Otero Harlen Elo'su olmamasına rağmen İranlı oyuncu Emadeddin Mousari (ELO Rating: 1896)'den yarım puan kopardı. Kerim Aaltınok ilk turdaki başarısını devam ettirerek iki puana yükseldi. Selim Altınok ilk puanını aldı.

Uğur kendisinden beklenen performansı göstereceğinin ilk işaretlerini verdi. Soner Kurnaz ve Uğur Yuvarlak 1 puanı paylaştılar.

2. Tur sürpriz yaşanmadan 14:10'da bitti.

3. Tur:

Rus takımının oyuncularından Yuri Meshkov turnuvaya başladığı liste başı durumunu 3 tam puan ile korurken, ikinci ve üçüncü sırada turnuvaya başlayan Sergey Krylov ve Sergei Smirnov'un yerine 3 puan ile Venezuella'dan Daniel Pulvett ve İran takımından eşitlik bozma puanları sayesinde 2,5 puanla Mousari Emadeddin yerleşti.

Kerim'e nazarımız değdi. İranlı rakibi Emadeddin Mousari (ELO Rating: 1896) ile yaptığı maçın 13. Hamlesinde yaptığı at fedasından sonra b6'da iyi yerleşmiş filinin işbirliği ile 13. Hamlede açmaza aldığı rakip vezirini kale karşılığında aldıktan sonra üstün duruma geçti. Ancak saldırıya önem verdiği için önlem almakta geciktiğinden 33. Hamlede bir alet daha vermek zorunda kaldı. Hafif ve ağır taşların değişilmesinden sonra kale oyunsonuna girdiklerinde ise rakibin fazladan bir atı, Kerimin ise savunmasız piyonları kalmıştı. Antrenörlerin hep söylediği gibi "en zoru kazanılmış oyunu puana çevirmektir" sözü bir kez daha kanıtlanmış oldu. Heyecanın mutlaka etkisi büyük. Yorgunluğun da payı var. Ama bizim sporcularımıza duyduğumuz inancımız hala yerinde hem de eskisinden daha çok.

İkizinin kaybettiği puanı Selim aldı ve 1.5 puana yükseldi.

Uğur Yuvarlak ikinci turda ısınmaya başlamıştı. 3. Tur da ısındığını gösterdi ve tam puan aldı. Kendisinden beklenen performansı göstermeye başlayıp puanını 1,5'a yükseltti. 1,5 puanda olan diğer oyuncumuz ise Yunus Sönmez.

Türk takımında 14 oyuncu olduğu için Türk sporcularının her turda birbirleriyle oynaması kaçınılmaz. Bu turda da 4 masada Türk sporcular birbirlerine karşı oynadılar.

4. Tur:

Turnuvaya liste başı olarak başlayan Yuri Meshkov dördüncü turda eşitlik bozma puanıyla liderliği takım oyuncusu Sergey Krylov'a bıraktı. Sıralamadaki ilk dört oyuncunun da 3½ puanları bulunuyor. Üçüncü turda olduğu gibi dördüncü turda da beraberliklerin artmaya başlaması beşinci turdan sonra çekişmelerin artacağının göstergesi gibi görünüyor.

Turnuvada Kerim Altınok kendine geldi ve aldığı galibiyet ile toplamda 3 puan alarak 6. sıraya yükseldi. İkizi Selim ise bir önceki turda gösterdiği performansı korudu. Uğur emin adımlarla ilerliyor. Kendisinden beklenen performansı göstermeye başladı. Her turda sıralama basamaklarını 5'er 5'er çıkıyor. Yunus Sönmez ise; başhakem de dahil olmak üzere tüm hakem ve İran takım koçlarının nefeslerini tuttukları uzun süren bir oyunun sonunda geçer piyon ile İranlı rakibi Mehdi Romifard'ı yendi.

Mümün Aksu, Uğur Yuvarlak, Selim Altınok, Yunus sönmez 2½ puan ile sıralamada ortanın biraz üstüne çıktılar.

Ünal Dönmez ve Gökhan Güngör 2 puanlı, Remzi Çolak 1½ puanlı, Sinan Davşan, Çağrı Yıldırım, Yasemin Çaycı, Şefik Karaköseli 1 puan, Soner Kurnaz ise ½ puan ile devam ediyorlar.

> Her antrenörün her fırsatta söylemekten erinmediği ve bıkmadığı gibi bir satranç oyununda yapılması gereken en zor şeylerden birisi kazanılmış oyunu puana çevirmektir

5. Tur:

İlk masada Rus takımının en iyi iki oyuncusu birbiriyle oynadı. Meshkov liste başı olarak başladığı turnuvanın 5. Turunda takım arkadaşı olan Sergey Krylov'u yenerek 4½ puana yükseldi. Rus takımının diğer oyuncusu olan Rustam Kazimov ise Venezuella'dan Daniel Pulvett'e yenildi. Daniel Pulvett ikinciliğe, Özbekistan'dan Kuralbay Djakashov üçüncülüğe yükseldi.

Türk takımından Uğur Yuvarlak istikrarını korumaya devam ederek emin adımlarla zirveye doğru tırmanıyor. Kerim ise Kuralbay ile yaptığı maçı kaybedince 6. Sıradan 12. Sıraya düştü. Türk takımında genel anlamda bir yorgunluk gözleniyor.

Tüm oyunculara moral olma açısından 5. Turun ardından satranççılar Prestige Otelin lobisinde Gitar Gecesi düzenlendi. Kerim ve Selim Altınok kardeşlerle birlikte Ünal Dönmez gitar ve mandolin çalıp şarkılar söylediler. Daha çok nostaljik parçalardan oluşan repertuarları ile geçmişe tatlı bir yolculuk yaptırdılar.

6. tur öncesinde antrenörleri Tarık Kumlalı ve Eşi Ayşin Hanım nezaretinde Türk sporcular yüzerek stres attılar.

6. Tur:

Venezuella takımından Daniel Pulvett istikrarlı bir şekilde yükselmeye devam ederek ikinci sıraya yerleşti.

Uğur Yuvarlak istikrarını bozarak derece şansını riske attı. İkizlerin sıralamadaki arası açıldı. Kerim Altınok ise tekrar atağa kalktı ve 7. sıraya yerleşti. Kerim son turu 3. Masada oynuyor. Az da olsa derece şansı var.

Takımlar 7. turda ince hesaplarla derece peşinde koşacaklar gibi görünüyor.

7. (Son) Tur:

Antalya'nın Kemer ilçesine bağlı Göynük beldesinde gerçekleştirilen 4. Görme Engelliler Dünya Oyunları Satranç Turnuvası 9 Nisan 2011 tarihinde saat 10:00'da başladı. Turnuvanın 7. (son) turu ve 13:30 dolaylarında sorunsuz bitti.

Birinciliği Rusya'dan IM Yuri Meshkov 6½ ile eşitlik bozmaya gerek duyulmadan kazandı. İkinciliği ise Venezuela'dan IM Daniel Pulvett 6 puan ile kazandı. Ancak yönerge gereği Gençler Kategorisinde değerlendirildiği için Gençler Kategorisinin Birincisi olarak kupa ve madalyasını aldı. Dolayısıyla sıralamada üçüncü görünen Rusya'dan Srgey Krylov 5½ puan ile ikinciliğe yükseldi. Üçüncülüğü ise 5 puan ile Özbekistan'dan Kuralbay Djakashov aldı. İlk üçün belirlenmesinde eşitlik bozma puanlarına ihtiyaç duyulmadı..

Bayanlar Kategorisinin bütün ödüllerini İranlı sporcular aldı. Birinci İran'dan 4 puan ile Maliheh Safaei, ikinci 3 puan ile Leila Zare Zadeh Shakrak, üç puan ile Leila Zare Zadeh Shakrak.

Genç Kategorisinin birincisi Venezu-

ela'dan Daniel Pulvett, İkincisi İran'dan 4 puan ile Mohammad Devisti Mogouevi, üçüncüsü ise Türkiye'den 3 puan ile Soner Kurnaz.

Çağri Yıldırım ve Dilay Güler turnuvanın en genç oyuncuları olarak madalyalarını aldılar.

Türkiye'den Ünal Dönmez ve Colombiya'dan Saulo De Jesus Torres centilmenlik madalyalarına layık görüldüler. Yazmadan geçmek mümkün değil. Saulop De Jesus Kolombiya'dan İstanbul'a, İstanbul'dan da Göynük'e tek başına gelmiş. Ne antrenörü var ne de refakatçisi. Nasıl mı gelmiş? Kendisine sorduk. O İspanyolca anlattı, biz Fransızca anladık. Satrancı bu kadar çok seviyorum diyor. Şapka çıkartmaktan başka yapacak bir şey bulamadık. Bu arada Kolombiya'dan Türkiye'ye gelmek için yaklaşık 18 saat uçak yolculuğu yapmak gerek. Bunları öğrendikten sonra artık yorgunluk kelimesini kullanırken utanır olduk.

Kerim ve Selim Altınok kardeşler bu turnuvanın Kültür Elçileri olarak ödüllerini aldılar. Turnuvanın ortasındaki Gitar gecesinde ikizler ve Ünal Dönmez iyi bir ekip oluşturarak satranççı olan olmayan bir çok kişiyi coşturmuş ve nostaljik yolculuklar yaptırmışlardı.

Dünya Görme Engelliler Oyunları'nda satranç branşının bu yıl ilk kez olması ve yeterince iletişim sağlanamamasından dolayı katılımcı ülke sayısı 9 ile sınırlı kaldı. İleriki yıllarda hem katılımcı ülke sayısının hem de sporcu sayısının artması ve daha büyük turnuvalara ev sahipliği yapmak dileğiyle.

Ben gören gözlerimle bu kadar gördüm. Bakın Kerim Altınok görmeyen gözleriyle ne kadar görmüş:

"IBCA Dünya Spor Oyunları Satranç dalında ilk tespit katılımcı ülke ve oyuncu sayısının azlığıdır. Bu organizasyonu Uluslararası Körler Spor Birliği IBSA düzenledi. Yani işin içinde Uluslararası Körler Satranç Birliği IBCA yoktu. Bu da belki kurumsal rekabeti akla getiriyordu. IBSA'nın Dünya Körler Spor Oyunlarında ilk defa satranç branşını denemesi de elbette bir etkendi. Ancak Türkiye ve Antalya gibi cazip bir mekana çağırılacak ülkelerin oyuncu göndermeyeceğini düşünmek biraz zor, bu nedenle iletişim sıkıntısı yaşandığı da akla gelmiyor değil.

Organizasyon ve oyuncular olarak katılımcı sayısının azlığıyla yaşadığımız burukluğu telafi eden şey, turnuvaya dört dünya şampiyonunun katılıyor olmasıydı.

Türk Sporcuların Son Puanları:	
Uğur Yuvarlak	4½
Mümin Aksu	4½
Kerim Altınok	4
Ünal Dönmez	4
Selim Altınok	3
Remzi Çolak	3
Yunus Sönmez	3
Gökhan Güngör	3
Şefik Karaköseli	3
Soner Kurnaz	3
Çağrı Yıldırım	2½
Sinan Davşan	2
Yasemin Çaycı	2
Dilay Güler	1

%100 görme engelli bir sporcu Kolombiya'dan Göynük'e tek başına gelmiş? Nasıl mı? Satranç sevgisiyle. Kim mi? Saulo de Jesus Torres

Rus uluslararası ustalar Krylov, Meshkov ve Smirnov evvelce dünya şampiyonu olmuş oyunculardı. Venezüellalı Pulvet ise üç yıl önce İsveç'te yapılan Dünya Körler Gençler Şampiyonası'nda birinci olmuştu. Bu dört oyuncunun katılımı turnuvanın seviyesini ve oyuncuların motivasyonunu olumlu yönde etkiledi. Üstelik Pulvet de bu arada uluslararasıusta unvanını isminin önüne yazdırmayı başarmıştı, hem de hala 19 yaşında olmasına rağmen.

İnsanın bizim Uğur'umuzun geçen bu zamanda neden böyle bir aşama kaydedemediğini sorası geliyor, ülkemizin satranç alt yapısındaki gelişimin körler alanına henüz yansıyamaması mı yoksa Uğur'un bireysel çalışma temposundaki eksiklikle disiplin meselesi mi acaba? Bunları değerlendirmek gerekiyor.

Dört dünya şampiyonu geldi dedik ama ilk turda bir sürprizle karşılaştık. Türk oyuncularından Remzi Çolak ağabeyimiz Rus dünya şampiyonlarından Smirnov'la eşleşmişti. Fakat rakibi tura gelmedi. Otele kaydını yaptırdığı öğrenilen Smirnov'a bir daha da rastlanamadı. Böylece Remzi Ağabey'in bir dünya şampiyonuyla oynama hayali de gerçekleşmedi.

Gelen ekiplerden birinde koç olarak bir büyükusta yer alıyordu. TSF tarafından yaptırılan konuşan dijital saatler bütün masalarda kullanıldı. Bu körler turnuvaları için bir ilkti. İnanılmaz bir bağımsızlıktı. Oyunlarda defalarca saatime baktım ama hiç hakem çağırmadım. Eminim hakemler de bu anlamda ciddi bir yükten kurtuldular. Saatin yabancı dilde konuşması nedeniyle kullanamayacağı endişesi olan bazı oyuncular bile alıştılar ve bu avantajdan yararlandılar.

Turnuvada dikkat çeken bir yön de hanım satranççıların durumuydu. İran ekibi 8 kişiyle müsabakaya girdi. Ev sahibi Türkiye'den sonra en kalabalık oyuncu sayısıydı kuşkusuz bu. İlginç olan 8 kişiden 3'ünün bayan oyuncu olmasıydı ve her üç bayan oyuncu da oldukça güçlüydüler. Zaten Leyla ile Fatma'yı 10 yıldır uluslararası körler satranç turnuvalarından tanıyorduk. İkisi de belli bir seviyenin üzerinde oyuncular. Ancak aralarına bir de Meliha katılmış ki, o ne zaman nereden çıktı da yetişti? Turnuvada hanımlar kategorisinde birinci olan Meliha'yla oynama fırsatı buldum. "Yahu şu hamleyi görmese bari, biraz da gizli bir hamle, herhalde görmez." dediğim bir kaç durumda o hamleyi oynadı Meliha. Neyseki bir şekilde partiyi kazanmayı başardım. Leyla ile de yıllar önce oynadığımız partinin rövanşında gibiydik. İranlı bayan oyuncuların siyahla Slav oynadıklarını fark ettim, bu bile onların belli bir disiplin içinde çalıştıklarını ortaya koyuyordu. Leyla satrancı bırakmamış, hatta bir satranç koçuyla evlenmiş ve 4 yaşında da bir çocuğu var. Fatma'yla oynayan Uğur da eşit konumda rakibinin yaptığı basit bir hata olmasaydı partiyi kazanmakta zorlanacağını söyledi.

IBSA Dünya Oyunları Satranç Şampiyonu
IM Yuri A. Meshkov

Görme engelliler için özel satranç takımları ve saati

Kadın hakları konusunda en azından tereddüt duyabileceğimiz İran'ın görme engellilerde böyle başarılı üç oyuncu çıkarması ne ilginç değil mi?

Bizim turnuvaya davet edilen 3 bayan oyuncumuzdan sadece ikisi yarışmaya katıldı. Katılmayan oyuncumuz bu yıl ilk defa yapılan körler bayanlar birinciliğinin şampiyonuydu ki bu arkadaşımız Ankara'daki kampa da doğru dürüst gelemedi ne yazık ki. Bizim kızlarımız henüz başlangıç seviyesindeler. Doğal olarak da turnuvanın alt sıralarına yerleştiler. Ancak turnuvadaki sempatiklikleri ve sportmenliklerine diyecek yoktu. Artık onların ciddi surette çalışmaya başlamaları gerekiyor.

Turnuva atmosferi harikaydı. Otel kalitesi, Türk mutfağının ihtişamı, Antalya'nın güneşi, turnuva salonunun ferahlığı, tuvaletlerin yakın ve rahat oluşu. Hakem heyetimiz deneyimliydi, başta Selçuk Büyükvural olmak üzere, Ankara Bölgesinden Fatma Yılmaz Hanım ve Vedat Daşcan, İzmir Bölgesinden Fahri Karabay ve Antalya Bölgesinden Onur Alacaba, hepsi ellerinden geleni yaptılar ve turnuvayı başarıyla yönettiler. Fahri Bey hakemlikle beraber aynı zamanda hakem heyetinin oyunculara hitaplarında tercümanlığı da üstlendi. Kendi deyimiyle "Kitap tercüme ederken öğrendiği" İngilizcesiyle Avrupa'da gördüğümüz oldukça iyi seviyedeki deneyimli hakem ve tercümanları aratmadı doğrusu. İngilizce telaffuzu da dikkat çekiciydi. Selçuk Bey bilinen baba yani üslubuyla muhtemelen turlara geciken bazı Türk oyunculara disiplini hatırlatmak amacıyla tatlı sert cümleler söylüyordu, Fahri Bey'in bunları yabancılara tercüme ederken gösterdiği hafifletme çabası ve zerafet izlenmeye değerdi.

Benim için hoş bir deneyim, 7'inci yani son turda hayranı olduğum Rus IM, dünya şampiyonlarından Sergey Krylov'la oynamamdı. Sabah saat 10:00'da başlayan son tur için masada buluştuğumuzda Krylov ve hamleleri yazan yardımcısı "Dubro utro" diyerek beni selamladılar. Yaklaşık 30 yıldır ismen tanıyıp partilerine baktığım, son 12 yıldır da turnuvalarda el sıkışıp kısa sohbet fırsatları bulduğum Krylov'la ilk defa tahta başında karşılaşma imkanı yakaladım. Kullandığım kabartma satranç takımını da zaten yıllar önce ondan almıştım. O da benimkinin aynısı olan plastik küçük takımla oynuyordu. Üstad oldukça içe dönük. Hani neredeyse ağzından kelimeler dirhemle çıkıyor denilse yeridir. Gerçekten de antrenörlerimizin dediği gibi partiyi büyük oranda körleme götürüyor. Taşlara ellerinin değmesiyle çıkan tıkırtıyı duymamdan bir kaç saniye sonra hamlesini anons ediyordu, düşünürken taş tıkırtısı duymadım. Kabartma notasyon tutuyor, ama yanındaki yardımcısı da mürekkep yazıyla partiyi yazıyor. Bülten odası bu yazıyı da okuyamayınca yine partiyi benim ses kaydımdan söyleyerek bilgisayara girmek gerekti. Vezir Hint savunmasıyla başlayan partiyi üstad baskıyı yavaş yavaş arttırarak 33 hamlede kazandı. Oyuna bakıp yorumlamak lazım tabi. Krylov 60 yaşını birkaç yıl geçti, birkaç defa hamle anonsunda kelime ve rakam hatası yaptı, ilk hamleleri benden daha yavaş oynadı ve stratejisini kurmak için düşündü, ama sonrasında çok daha hızlı devam etti ve parti biterken benim sürem tükenmişti, onunsa epeyce zamanı vardı.

Bu turnuvaya ön gelen Türkiye Körler Birinciliği'nde ilk defa pgn dosyası oluşturuldu. Bu Dünya şampiyonası'na bir hazırlıktı ve tabii Dünya Oyunları'nda da güzel bir pgn dosyası ortaya çıktı. Bu arada geçtiğimiz Türkiye Körler birinciliği'nin pgn arşivinin TürkBase'e girdiğini öğrendik Fatma Hoca'dan ve mutlu olduk.

Turnuvaya katılan 14 oyuncumuza da canla başla hem satranç hem de refakat anlamında koşturup emek veren antrenörümüz Tarık Kumlalı Bey ve eşi Ayşen Kumlalı Hanım'a teşekkürlerimizi sunarız.

Turnuva bittikten sonra yabancı oyuncu ve antrenörlerden her zaman olduğu gibi övgüler aldık. Turnuvada kullanılan saatler konusunda TSF'nin girişimlerinin nasıl sonuç verdiği, hakeme, kalan zamanını sormadan oynamanın nasıl bir özgürlük olduğu, hakem ve organizatörlerin yardımseverliği v.s. gibi konular sürekli gündeme gelenlerdendi."

Türkiye olarak her geçen büyük organizasyonlara ev sahipliği yapabileceğimizi bir kez daha kanıtlamanın sevincini ve kıvancını yaşayarak vedalaşıp ayrıldık.

Aklım kimde mi kaldı? Kolombiya'dan tek başına gelen oyuncuda. Nasıl mı dönecekti? Geldiği gibi: Satranç sevgisiyle.

Fatma YILMAZ, Ulusal Hakem fatmayilmazfyf@gmail.com

Okul Sporları Satranç Şampiyonası

Yeni ev sahibi GSGM

Gençlerde Demre Kerigan (Muğla), Yıldızlarda Bartu Ersiz (İzmir) Küçüklerde Alperen Kütük (Adana) şampiyon

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Okul Sporları Satranç Şampiyonası 09-15 Mayıs 2011 tarihlerinde Ankara Arena Spor Salonu'nda gerçekleştirildi.

Önceki yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı şampiyona, 2011'den başlayarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne devredilerek Okul Sporları aracılığıyla yapılmaya başlandı. Sporcuların, GSGM Türkiye Şampiyonası'na katılma hakkı elde edebilmeleri için il seçmelerine katılmaları ve il final sıralamasında da illerine tanınan kontenjan içerisinde yer almaları gerekiyor.

İl Kontenjanları ve Şampiyonaya Katılım

Kontenjanlar, illerdeki öğrenci sayısına göre belirlenmekle birlikte şampiyon olan öğrencilerin il kontenjanları bir sonraki yıl için bir artırılıyor. Şampiyonların yaşı bir sonraki yıl aynı kategoride oynamalarına uygunsa, il seçmelerine katılmadan doğrudan Türkiye finallerine katılabiliyorlar. Kategori değiştiren şampiyonların, yeni kategorilerinin Türkiye finallerinde oynayabilmeleri için il seçmelerine katılmaları gerekli.

Küçükler Kategorisi

İstanbul ve Ankara'nın dörder, İzmir'in üç, Bursa, Mersin, Denizli, Adana, Eskişehir, Sivas'ın ikişer, diğer illerimizin ve K.K.T.C'nin birer kontenjanı bulunmakta.

Şampiyonaya Amasya, Ardahan, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Gümüşhane'den hiç katılım olmazken, İstanbul dört kontenjanı olmasına rağmen sadece bir sporcuyla katıldı. Muş, Siirt, Yalova, Batman ve Aksaray'dan gelen sporcular da rahatsızlıkları

Turnuva salonundan genel görünüm

nedeniyle geri dönmek zorunda kaldılar. Diğer iller şampiyonaya kontenjanları doğrultusunda katıldılar.

Yıldızlar Kategorisi

İstanbul'un dört, Ankara'nın üç, İzmir, Mersin, Antalya, Samsun, Bursa, Gaziantep'in ikişer, diğer illerimizin ve K.K.T.C'nin birer kontenjanı bulunmakta.

Şampiyonaya Amasya, Ardahan, Batman, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, Gümüşhane, Kastamonu, Muş, Siirt, Sivas ve Van'dan katılım olmazken, diğer iller kontenjanları doğrultusunda katılım sağladılar.

Gençler Kategorisi

İstanbul'un beş, Ankara'nın dört, İzmir'in üç, Manisa, Aydın, Adana, Zonguldak'ın ikişer, diğer illerimizin ve K.K.T.C'nin birer kontenjanı bulunmakta.

Şampiyonaya Amasya, Ardahan, Balıkesir, Bingöl, Bitlis, Burdur, Çanakkale, Çorum, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Iğdır, Muş, Siirt, Şırnak'tan katılım gerçekleşmezken diğer iller, kontenjanları doğrultusunda katıldılar.

Genel toplamda ise Küçükler kategorisinde üç kız, yetmiş sekiz erkek, Yıldızlar kategorisinde üç kız, yetmiş üç erkek, Gençler kategorisinde üç kız, yetmiş sekiz erkek olmak üzere 238 sporcu şampiyonaya katıldı.

Merkez Hakem Kurulu Üyesi FA Halil Hilmi Darı'nın gözlemciliğini, Ulusal Hakem Kemal Boztekin'in başhakemliğini üstlendiği şampiyonada çeşitli illerden gelen otuz hakem görev yaptı.

"Küçükler" MHK Üyesi, Ankara Bölge Temsilcisi Hulusi Cihangir'le birlikte

Gençler Şampiyonu Demre Kerigan

Küçükler Kategorisinde Dereceye Giren Sporcular

Sıra	Başlangıç Sırası	İsim	UKD	ELO	İl	Puanlar	BH. -1
1	8	Alperen Kütük	1600	1485	Adana	7½	49½
2	6	Mustafa Mert Çoban	1778	1580	Adana	7	50½
3	5	Nisan Ulusoy	1774	1585	Mersin	7	48½
4	19	Tuna Özateş	1652	0	Aydın	7	47

Yıldızlar Kategorisinde Dereceye Giren Sporcular

Sıra	Başlangıç Sırası	İsim	UKD	ELO	İl	Puanlar	BH. -1
1	3	Bartu Ersiz	1979	1789	İzmir	7½	47½
2	10	Yağız Eden	1911	1735	İzmir	7	46½
3	1	Erdi Deviren	1999	1927	Adana	6½	49½
4	6	Beste Başak Abdimanoğlu	1825	1751	Mersin	6½	48

Gençler Kategorisinde Dereceye Giren Sporcular

Sıra	Başlangıç Sırası	İsim	UKD	ELO	İl	Puanlar	BH. -1
1	1	Demre Kerigan	2290	2134	Muğla	8	49
2	2	Irmak Sipahioğlu	2188	2084	İstanbul	7	51½
3	15	Benan Kazdağlı	2023	1868	İstanbul	7	48
4	21	Serkan Soysal	1965	1795	İzmir	7	47

Son Sıralamada ilk dört

90 dakika, hamle başına 30 saniye eklemeli tempoyla, İsviçre Sistemi dokuz tur üzerinden oynanan şampiyonanın ilk turu 09.05.2011 Pazartesi günü yapılan Teknik Toplantı'nın ardından saat 12:00'da başladı. Kategorilere göre değişmekle birlikte 300-400, zaman zaman 500 ELO/UKD puan farkına rağmen beraberliklerin, kazançların bolca görüldüğü şampiyonada en iyi çıkış yapan sporcu Gençler kategorisinden M. Talha Yanık (Van) oldu. Yanık, 0 UKD/ELO puanıyla yetmiş beşinci sırada başladığı şampiyonayı 6,5 puanla, on sekizinci sırada bitirmeyi başardı. Diğer sporcuların genelinde de başlangıç sırasıyla final sıralama arasında +-on, on beş sıralık değişimin gerçekleştiğini görmek mümkün.

Küçükler Kategorisi

Başlangıç sıralamasında ilk üçte yer alan sporcular yerlerini koruyamazken alt sıralarda yer alan sporcular, kıran kırana yaptıkları maçlar sonucunda üst sıralarda yer almayı başardılar.

Yıldızlar Kategorisi

Yıldızlar finalinde başlangıç sıralamasında birinci ve üçüncü sporcular yer değiştirirken ikinciliğe ve dördüncülüğe alttan gelen sporcular yerleşti.

Türkiye'nin kız erkek ayrımı yapılmadan gerçekleştirilen tek satranç şampiyonasında, Küçükler kategorisinde olduğu gibi Yıldızlar kategorisinde de ilk dörtte bir bayan sporcunun yer alması her zaman görmeye alışık olmadığımız bir sonuçtu ve bayan satrancımız açısından oldukça sevindiriciydi.

Gençler Kategorisi

Gençler finalinde, başlangıç sıralamasında birinci ve ikinci olan sporcular yerlerini korurken, üçüncülük ve dördüncülük zoru başaranların oldu.

Şampiyona, 13 Mayıs 2011 Cuma günü TSF Merkez Hakem Kurulu Üyeleri Hulusi Cihangir ve Halil Hilmi Darı'nın katılımıyla gerçekleştirilen ödül töreniyle sona erdi. Geçtiğimiz yıllarda ilk üçte yer alan sporcuların kupa ve madalyayla 4.-10. olan sporcuların ise madalyayla ödüllendirildiği şampiyonada bu yıl sadece ilk dörtte yer alan sporculara madalya verilmesi katılımcıların memnuniyetsizliğine yol açtı.

Fatma YILMAZ, Ulusal Hakem fatmayilmazfyf@gmail.com

Jandarma ve Haznedaroğlu şampiyon

TSK Satranç Şampiyonası

Takım Şampiyonası'nda Kara Kuvvetleri ikinci, Sağlık Komutanlığı üçüncü; Bireysel Şampiyona'da Yakup Erturan ikinci, Serdar Sarı üçüncü

Türkiye Silahlı Kuvvetler 2011 Satranç Şampiyonası 17 - 27 Nisan 2011 tarihlerinde Jandarma Eğitim Komutanlığı'nın ev sahipliğinde, Jandarma Gücü komutanı Ahmet Salih Alpan'ın organizasyon başkanlığında ve Antrenör Mustafa Ulusoy'un destekleriyle gerçekleştirildi. TSK Şampiyonaları, Takım Şampiyonası ve Bireysel Şampiyona'nın birbirine bağlı olarak yapılması nedeniyle diğer şampiyonalardan farklılık gösteriyor.

Takım Şampiyonaları, komutanlıklardan gelen ikisi yedek olmak üzere sekizer sporcunun katılımıyla gerçekleştiriliyor.

Bireysel Şampiyona'da oynayabilmek için komutanlıkların takım ana listelerinde yer almak gerekiyor ancak ELO'su ya da UKD'si 2200 üzeri olan sporcular doğrudan Bireysel Şampiyona'ya katılabiliyorlar. 2011 TSK Şampiyonası bu özellikteki iki sporcuyu ağırladı. Askerliklerini Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde yapmakta olan, Türkiye satrancının önde gelen isimlerinden ikisi, GM Kıvanç Haznedaroğlu ve IM Yakup Erturan, sürekli asker olmamaları nedeniyle Takım Şampiyonası'nda oynayamasalar da "konuk sporcu" olarak Bireysel Şampiyona'ya renk kattılar.

GM Kıvanç Haznedaroğlu, IM Yakup Erturan, Antrenör Mustafa Ulusoy

Dereceye giren takımların antrenörleri bir arada: Mustafa Ulusoy, Cengiz Beyan ve Sedat Berrak

Takım Final Sıralama

Sıra	Takımlar	Maçlar	+	=	-	MP	Pts.
1	J. Gn. Komutanlığı	4	3	1	0	7	18½
2	K.K. Komutanlığı	4	2	2	0	6	14
3	Sağlık Komutanlığı	4	2	0	2	4	12
4	Hv. K. Komutanlığı	4	1	1	2	3	10
5	Deniz K. Komutanlığı	4	0	0	4	0	5½

Takım Şampiyonası

Tek turlu döner sistem üzerinden gerçekleştirilen Takım Şampiyonası 18 Nisan 2011'de başladı ve 20 Nisan'da sona erdi. Sürpriz sonuçların neredeyse hiç olmadığı Takım Şampiyonası'nın en çok izleyici toplayan maçı beşinci turda Jandarma Genel Komutanlığı Sporcusu Ervin Özkan ile Kara Kuvvetleri Komutanlığı Sporcusu Mehmet Kılıç arasında oynandı ve karşılaşmadan bir puanla ayrılan taraf Kılıç oldu.

Beş turun sonunda bu yıl ikinci kez şampiyon olan Jandarma Genel Komutanlığı, geçen yıl ilk kez şampiyon olarak emanet aldığı kupanın daimi sahibi olmaya bir adım daha yaklaştı. TSK Şampiyonalarında kupanın daimi sahibi olabilmek için üç yıl üst üste şampiyon olmak gerekiyor.

Bütün Komutanlıklar bir arada

Bireysel Şampiyona

1859 rayting ortalamasına sahip Bireysel Şampiyona 21 Nisan 2011'de başladı. Takım Şampiyonası'nda olduğu gibi, yarışmanın bu bölümü de 90 dakika, hamle başına 30 saniye eklemeli tempoyla gerçekleştirildi. Şampiyona İsviçre Sistemiyle dokuz tur üzerinden yapıldı.

2010 yılının TSK Şampiyonu Ervin Özkan, ikincisi Devrim Alaşlar ve ilk onda yer alan diğer dört sporcu çeşitli nedenlerle bireysel karşılaşmalara katılamamış olsalar da GM Kıvanç Haznedaroğlu ve IM Yakup Erturan'ın sporcular arasında olması bu yılki şampiyonanın heyecan kaynaklarının başında geliyordu.

Turlara bakış

Resul Caner ve Kıvanç Aydın'ın yaklaşık 300, Mehmet Hakan Yarımağa'nın 400 rayting farkına rağmen rakiplerini yenmeleri ilk turun sürpriz sonuçları arasında yerini aldı. İkinci turun sürprizi Melih Senercan'dan geldi ve turnuvaya kötü başlayan Dilek Cihan'dan 1 puan almayı başardı. Üçüncü turda zoru başaranlar, Resul Caner ve Kıvanç Aydın oldu. Dördüncü, beşinci turlarda herhangi bir sürpriz sonuç olmazken turnuvanın belki de en sürpriz sonucu altıncı turda geldi ve Hasan Çelik 500'den fazla rayting farkına rağmen karşılaşmayı gülerek bitiren taraf oldu. Resul Caner yedinci turda da iyi performansını sürdürürken, Ersin Erhan-GM Kıvanç Haznedaroğlu maçının yanıtı sekizinci turda geldi: 0-1 (Ersin Erhan ve GM Kıvanç Haznedaroğlu 2011 Türkiye Şampiyonası'nda karşılaşmış ve karşılaşmanın puanını alan taraf Erhan olmuştu.)

Bolca beraberliğin görüldüğü 9. turun ardından şampiyona 27 Nisan 2011, saat 14.00'da ödül töreniyle sona erdi.

Bireysel Şampiyona'ya genel bakış:

Şampiyonaya genel olarak bakıldığında ise Takım Şampiyonasındaki başarısını sürdüremeyen Cihan Dilek ve Gazi Çelen'in performans düşüklüğüyle, Resul Caner ve Mehmet Hakan

TSK Satranç Şampiyonası Masa Dereceleri

	Sıra	İsim	Takım	%	Puan
Birinci Masa	1	Gökhan Narman	Sağlık Komutanlığı	75,0	3
	2	Mehmet Kılıç	K.K.Komutanlığı	62,5	2,5
	3	Ervin Özkan	J. Gn. Komutanlığı	62,5	2,5
İkinci Masa	Sıra	İsim	Takım	%	Puan
	1	Sedat Berrak	K.K.Komutanlığı	75,0	3
	2	Koray Kartal	J. Gn. Komutanlığı	62,5	2,5
	3	Yakup Eryiğit	HV. K.Komutanlığı	62,5	2,5
Üçüncü Masa	Sıra	İsim	Takım	%	Puan
	1	Serdar Sarı	J. Gn. Komutanlığı	75,0	3
	2	Sedat Zengin	K.K.Komutanlığı	66,7	2
	3	Sercan Şahin Bedel	Deniz K.Komutanlığı	50,0	2
Dördüncü Masa	Sıra	İsim	Takım	%	Puan
	1	Ersin Erhan	J. Gn. Komutanlığı	87,5	3,5
	2	Aydın Aslan	Sağlık Komutanlığı	75,0	3
	3	Nadir Özsoy	K.K.Komutanlığı	75,0	3
Beşinci Masa	Sıra	İsim	Takım	%	Puan
	1	Cihan Dilek	J. Gn. Komutanlığı	87,5	3,5
	2	İsmail Soysal	HV. K.Komutanlığı	62,5	2,5
	3	Cumhur Yıldırım	Sağlık Komutanlığı	50,0	2
Altıncı Masa	Sıra	İsim	Takım	%	Puan
	1	Abbas Çelik	J. Gn. Komutanlığı	87,5	3,5
	2	Kemal Karaçor	K.K.Komutanlığı	62,5	2,5
	3	Resul Caner	HV. K.Komutanlığı	50,0	2

TSK Bireysel Şampiyona Final Sıralama

Final Sıra	Baş. Sırası		Unvan	Ad soyad	Rating	Kulüp	Puanlar	BH.	BH.	SB
1	1	GM	Kıvanç Haznedaroğlu	2440	Jandarma Gn. Komutanlığı	8	44½	40½	42,25	
2	2	IM	Yakup Erturan	2346	Jandarma Gn. Komutanlığı	6½	46½	42½	34,00	
3	8		Serdar Sarı	2008	Jandarma Gn. Komutanlığı	6½	45	41	30,75	
4	6		Gökhan Narman	2033	Sağlık Komutanlığı	6	45	41	29,50	
5	5		Sedat Zengin	2060	Kara K. Komutanlığı	6	43½	39½	27,00	
6	4		Sedat Berrak	2069	Kara K. Komutanlığı	6	42	38	26,50	
7	20		Mehmet Hakan Yarımağa	1654	Hava K. Komutanlığı	5½	38½	35	23,75	
8	25		Resul Caner	1643	Hava K. Komutanlığı	5½	38½	34½	24,50	
9	12		Tahsin İşlekel	1872	Deniz K. Komutanlığı	5	40	36	20,25	
10	7		Koray Kartal	2017	Jandarma Gn. Komutanlığı	5	34	31	18,50	

Dereceye giren sporcular

Yarımağa'nın da yüksek performanslarıyla dikkat çeken isimler olduğunu görmek mümkün.

Ayrıca şampiyonada her ne kadar bir GM, bir IM olsa da Gökhan Narman'ın, başarılı maçları ve beraberlik önerilerini duymamasıyla gündemde kalmayı başaran isim olduğunu söylemek mümkün. İlk turda rakibi Mehmet Hakan Yarımağa'nın beraberlik önerisini duymayan ve maçı kaybeden Narman, 7. turda da IM Erturan'ın beraberlik önerisini duymadığı için rakibine kısa bir şaşkınlık yaşattı. "Gökhan ağabey, yine duymamıştır!" düşüncesiyle şaşkınlığını atan Erturan, notasyon kağıdındaki beraberlik işaretini Narman'a göstererek duruma açıklık kazandırdı. Narman, beraberlik önerilerini duymasa da şampiyonayı dördüncü sırada tamamlamayı başardı.

Final sıralamada ilk altıda yer alan sporcular TSK milli takımını oluşturacak ve 6-12 Ağustos 2011 tarihlerinde Litvanya'da yapılacak olan NATO Şampiyonası'nda, antrenörleri Mustafa Ulusoy eşliğinde, ülkemizi temsil edecekler.

Şampiyonadan Kıvanç Haznedaroğlu, Yakup Erturan, Nilüfer Çınar Çorlulu Seçkisi

1) Mehmet Kılıç - Ervin Özkan [C01] (Şampiyonanın en çok izleyici toplayan maçı)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘c3 ♘f6 4.e×d5 e×d5 5.♗d3 ♗d6 6.♗g5 c6 7.♕d2 0–0 8.0–0–0 ♘bd7 9.♘ge2 ♕c7 10.f3 b5 11.♔b1 a5 12.g4 a4 13.♘g3 a3 14.b3 ♗b4 15.♘h5 ♘×h5 16.g×h5 ♕a5 17.♖hg1 ♔h8 18.♕g2 ♖g8 19.♘e2 ♗a6 20.♕g4 ♕c7 21.♕f5 ♘f8 22.♗f6 ♗e7 23.♗×g7+ ♖×g7 24.♖×g7 ♔×g7 25.♖g1+ ♘g6 26.h×g6 h×g6 27.♘f4 ♕d6 28.♖×g6+ f×g6 29.♘e6+ ♕×e6 30.♕×e6 ♗f6 31.♕g4 ♔f7 32.♕d7+ 1–0

2) MeteAlbayrak - Sedat Zengin [B28]

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 a6 5.♘c3 e5 6.♘b3 ♗b4 7.♗d3 ♘f6 8.0–0 ♗×c3 9.b×c3 d5? 10.e×d5 ♘×d5 11.♗d2?! 14.♕e1 ♗e6? 15.g3 ♕e7 16.a3 ♘×c2?? 17.♗×c2 ♗×c4 18.♕e4 1–0

3) Tayfun Sever - Kıvanç Haznedaroğlu [B43]

1.e4 c5 2.♘f3 e6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 a6 5.♗d3 ♕c7 6.♘c3 ♘f6 7.0–0 h5 8.♕f3?! ♘g4 9.♗f4 ♘e5 10.♕g3 d6 11.♗×e5? d×e5 12.♘b3 ♘c6 13.a3 ♗d7 14.♘e2 0–0–0 15.♘d2 f5 16.b4 f4 17.♕f3 g5 18.♗c4 ♔b8 19.♖fd1 g4 20.♕c3 f3 21.g×f3 ♘d4 22.♘×d4 e×d4 23.♕×d4 ♗d6 24.♘b3 ♗×h2+ 25.♔f1 ♗e5 26.♕c5 ♗×a1 27.♕×c7+ ♔×c7 28.♖×a1 g×f3 29.♘d4 ♔b6 30.♘×f3 ♖c8 31.♗d3 ♗b5 32.♔e2 ♖×c2+ 33.♔e3 ♗×d3 34.♔×d3 ♖×f2 35.♔e3 ♖g2 36.♖d1 h4 0–1

4) Abbas Çelik - Resul Caner [B99]

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.♗g5 e6 7.f4 ♗e7 8.♕f3 ♕c7 9.0–0–0 ♘bd7 10.♗d3 b5 11.♖he1 ♗b7 12.♔b1 b4 13.♘d5 e×d5 14.e×d5 ♔d8 15.♘c6+ ♗×c6 16.d×c6 ♘c5 17.♗f5 ♖a7 18.♖e5 ♘e6 19.♗×e6 f×e6 20.♖×e6 ♔c8 21.♗×f6 g×f6 22.♖de1 ♕b6 23.c7 ♕×c7 24.♖×e7 ♕×e7 25.♖×e7 ♖×e7 26.♕c6+ ♔d8 27.♕×d6+ ♔e8 28.a3 ♖e1+ 29.♔a2 ♔f7 30.♕×b4 1–0

Satranç gücünüzü ölçün

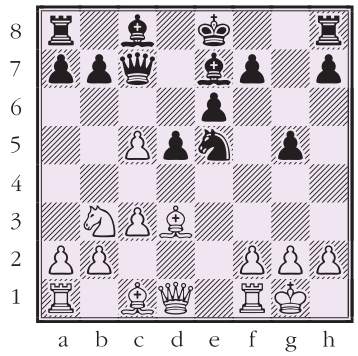
Değerli satrançseverler, puanlı satranç, oyunculuk gücünüz hakkında fikir edinmeniz için yararlı olabilecek eğlenceli bir çalışmadır. Diyagramdaki konumdan başlayarak Beyazın hamlelerini bulmaya çalışınız. Düşündüğünüz hamleyi ve aldığınız puanları not ediniz. Puanlarınızın toplamını değerlendirme tablosundan karşılaştırarak kuvvet derecesi puanınızı bulabilirsiniz. Oyunun sonuna kadar kendinize 90 dakikalık süre tanıyınız.

Bu sayımızda sizlere Büyükusta Viorel Iordachescu ile Büyükusta Sergey Volkov arasında 2007 yılında Moskova'da oynanmış bir oyunu veriyoruz.

Viorel Iordachescu – Sergey Volkov, Açılış Kodu: C 06

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘d2 ♘f6 4.e5 ♘fd7 5.♗d3 c5 6.c3 ♘c6 7.♘gf3 ♗e7 8.0–0 g5 9.d×c5 ♘d×e5 10.♘×e5 ♘×e5 11.♘b3 ♕c7 (Diyagram)

Hamle	Puan	Siyah'ın hamlesi ve yorumlar
12. f4	**5**	**...♗×c5+**
13. ♘×c5	**1**	**...♕×c5+**
14. ♖f2	**3**	**...♘×d3**
15. ♕×d3	**1**	**...g4**
16. b3	**3**	**...♗d7**
17. ♗e3	**2**	**...♕b5**
18. ♕d4	**2**	**...♖g8**
19. f5!	**5**	**...e×f5**
20. ♕e5+	**2**	**...♗e6**
21. ♖×f5	**2**	**... 0–0–0** (Bir piyon eksik olmasına rağmen; Beyazın, siyah karelerdeki hâkimiyeti önemli bir avantaj.)
22. ♖f2	**1**	**...a6**
23. ♗f4	**2**	**...♕c6**
24. ♖d1	**3**	...b5
25. c4	**4**	(**25.♕b8+ ♔d7 26. ♕a7+ ♔e8 27.♖e1** devam yolu düşünenler 6 puan alınız.) **...♔b7**
26. c×b5	**1**	**...♕×b5**
27. a4	**4**	**...♕d7?!**
28. ♖d4	**4**	**...♕e7**
29. ♕e1	**3**	**...♔a8**
30. ♕e2	**2**	**...♕a7**
31.♗e3	**2**	**...♗c8**
32. ♕d2	**3**	(**32. ♖×d5** düşünenler 3 puan çıkarınız. Çünkü32...**♕b7** ile belirsiz durum oluşuyor.) **...♖ge8?**
33. ♖f1!	**4**	**...♕b6**
34. ♗f2	**2**	**...♖e4**
35. b4!	**6**	(**35. ♖×e4 d×e4**) **...f5**
36. b5	**2**	**...h5**
37. ♖d1	**3**	**...♕e6**
38. ♖×e4	**2**	**...f×e4**
39. ♕d4	**3**	**...♕e7**
40. ♖c1	**4**	**...♖e8**
41. ♗e3	**2**	**...♕d7**
42. ♖c6	**3**	**...h4**
43. ♕b6	**2**	(**43. ♕c5** 4 puan) **...♕b7**
44. ♕c5	**1**	**...♕b8**
45. ♖c7	**2**	Siyah terk eder

Değerlendirme Tablosu

Aldığınız puanların toplamına göre yaklaşık rating puanınız:

80 ve daha fazla ise » 2500 ve üstü | **70-79 arası** » 2400-2499 | **60-69 arası** » 2300-2399 | **50-59 arası** » 2200-2299

40-49 arası » 2000-2199 | **30-39 arası** » 1800-1999 | **20-29 arası** » 1600-1799 | **10-19 arası** » 1400-1599 | **10'dan az ise** » 1399 ve aşağısı

Genç oyuncular ilk sıralarda
Şampiyon GM Emre Can

Yeni formatıyla Türkiye'nin dört bir yanından toplam 257 sporcuya ev sahipliği yapan Türkiye Şampiyonası'nda 30.000 TL ödül dağıtıldı

2011 Türkiye Satranç Şampiyonası 04-14 Şubat 2011 tarihlerinde Kemer Limra Otel'de gerçekleşti. Bu yıl yeni bir format olarak tek yarışma halinde düzenlenen ve toplam 30.000 TL ödül dağıtılan Türkiye Şampiyonası, Türkiye Satranç Federasyonu Yönetim Kurulu üyelerinin sembolik açılış hamleleriyle başladı. Toplam 96 masanın internet üzerinden yayınlandığı şampiyona boyunca, Uluslararası Usta (IM) Can Arduman'dan tur tur videolu haberler, çekişmeli geçen maçların sporcularla birlikte analizleri ve röportajlar satranç severlerle buluştu.

Hızlandırılmış İsviçre sistemi ile toplam on tur üzerinden oynanan şampiyonanın zorlu maçlara sahne olan son turu büyük bir heyecanla sona erdi. İlk masada GM Barış Esen ile genç sporcularımızdan FM Cemil Can Ali Marandi, ikinci masada ise IM Mert Erdoğdu ile Engin Topak arasında oynanan maçlar beraberlikle noktalanınca, üçüncü masada güzel bir oyunla rakibi IM Burak Fırat'a galip gelen GM Emre Can şampiyonluk tahtına oturmayı başardı. Şampiyonada ikinciliği 2009 Türkiye Şampiyonu IM Mustafa Yılmaz alırken, üçüncülüğü ise yetenekli sporcularımızdan Engin Topak elde etti.

Şampiyonanın ilk üçü

Final Sıralaması (İlk 13 sporcu)

Sıra	Unvan	Adı-Soyadı	UKD	ELO	Puanlar	BH.	BH.	S
1	GM	Emre CAN	2447	2483	8½	60½	55½	55,00
2	IM	Mustafa YILMAZ	2387	2477	8	66½	60	54,25
3		Engin TOPAK	2226	2273	8	65½	60	53,25
4	GM	Barış ESEN	2532	2533	8	64½	58½	53,50
5	IM	Aziz Mert ERDOĞDU	2467	2417	8	60	55	49,50
6	FM	Cemil Can Ali MARANDİ	2185	2180	8	58½	53½	47,00
7		Ervin ÖZKAN	2281	2213	7½	60½	54½	48,50
8	FM	Tamer KARATEKİN	2338	2268	7½	59	54	45,75
9	FM	Mert YILMAZYERLİ	2402	2322	7½	58	53½	45,00
10		M. Batuhan DAŞTAN	2076	2147	7½	58	53	46,75
11		Nadi İlker BOZKURT	2194	2109	7½	54½	50	40,25
12	CM	Vahap ŞANAL	2193	2206	7½	53½	48½	43,75
13	GM	Kıvanç HAZNEDAROĞLU	2477	2456	7½	52½	47½	42,00

Can Ertan – GM Barış Esen Esen
Açılış Kodu: C91, Analiz: Barış Esen

Merhaba sevgili Mavikale okuyucuları bu ay sizlere Türkiye Şampiyonası'ndaki oyunumu göstereceğim. **1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♗b5 a6 4.♗a4 ♘f6 5.0–0 ♗e7 6.♖e1 b5 7.♗b3 d6 8.c3 0–0 9.d4** İspanyol açılışının kapalı varyantı Beyazlar daha çok h3 hamlesini tercih ediyor fg4 gelmesin diye ama bu varyantta en popüler ikinci hamle **9...♗g4 10.♗e3 e×d4** [10...♘×e4 11.♗d5±] **11.c×d4 ♘a5** [bir diğer varyantta 11...d5 12.e5 ♘e4 13.♘c3 ♘×c3 14.b×c3 f5 15.h3 ♗h5∞] **12.♗c2 ♘c4 13.♗c1 c5 14.b3 ♘b6 15.♗b2 c×d4** bu hamle erken gerginliği hemen bozmak iyi değil daha doğrusu ♘fd7 [15...♘fd7!] **16. ♘bd2** Beyaz d4'ü atla almak istiyor h3 g4 sürüp ♘×d4 alıp f4 ile şahkanadında inisiyatif almak istiyor **16...d3** aynı pozisyonun

IM Mustafa Yılmaz

GM Emre Can

Engin Topak

2009'da oynamıştım daha sonra bilgisayarla analiz ettiğimde d3'e iyi hamle veriyordu o sebepten d3 oynadım. Bu hamlenin fikri d7'deki atı c5'e duruma göre tempo ile gelmek.

[16...♘fd7 17.h3 ♗h5 18.g4 ♗g6 19.♘×d4 ♖c8 20.f4 h6] **17.♗×d3 ♘fd7 18.♕b1!** Siyaha ♗f6 oynatmıyor [18.h3 ♘c5 (18...♗h5 19.♗e2 ♗f6 20.♘d4 ♗×e2 21.♕×e2 ♖c8) 19.♗f1 ♗d7 20.♖c1 ♖c8] **18...♗×f3** [18...♘c5 19.h3 ♗h5 20.♘d4 ♖c8 21.♘f1 ♗f6 22.♗c2 (22.♘g3 ♗g6 23.♘df5 ♗e5∞) ; 18...♗f6 19.e5 ♘×e5 20.♘×e5 d×e5 21.♗×h7+] **19.♘×f3 g6 20.♘d4 ♗f6 21.f4** [21.♕d1! ♗g7 22.♕d2±; 21.♘c6 ♕e8 (21...♕c7 22.♖c1) 22.e5 ♘×e5 (22...d×e5 23.♗a3) 23.♘×e5 (23.♗e4!∞) 23...♗×e5 24.f4 ♗×b2 25.♖×e8 ♗d4+ 26.♔h1 ♖f×e8−+] **21...♖c8 22.♕d1!** vezir b1 de görevini yaptı şu an bir işe yaramıyor o yüzden d1 daha iyi bir kare d1'den d2'ye ve ♖ad1 [22.a4 ♘c4! 23.b×c4 b×c4 24.♗f1 c3 25.♗×c3 ♖×c3 26.♘f3 ♕c7∓] **22...♘c5 23.♖c1 ♘e6** [23...♘bd7 24.♗b1 ♖e8] **24.♘×e6 f×e6 25.e5?!** Beyaz bu hamle ile avantajını kaybediyor [25.♖×c8 ♕×c8 26.♗c1! e5 27.f5 g×f5 28.e×f5 d5 Beyaz için daha iyi] **25...d×e5** [25...♖×c1 26.♗×c1 d×e5 27.f×e5 ♗h4 28.g3 (28.♖e2 ♘d5) ...♗e7 29.♗e4 ♘d5] **26.♖×c8 ♘×c8 27.f×e5 ♕b6+ 28.♔h1 ♗g7 29.♖f1 ♖×f1+ 30.♗×f1 ♘e7! 31.♗e2** [31.♕d7 ♕f2; 31.♕d2 ♕c5 32.♕e2 ♘c6 33.a4 b×a4 34.b×a4 a5 35.♕g4=] **31...♘f5 32.♗f3 h5** hem Beyazın şahlarından kaçıyor hem de f5'deki atı g4 ile kovmasını engelliyor **33.g3 ♕c5 34.♕g1?** ♕e2'den sonra konum eşit bu hamle siyah vezirin içeri dalmasına izin veriyor **34...♕c2 35.♕c1 ♕f2 36.♗b7 ♗h6 37.♕c8+??** [37.♕b1; 37.♕b1 ♕e2−+] **37...♔h7 38.♕c7+ ♘g7** mata çare yok **39.h4 ♗e3 0–1**

Adnan Yaviç – IM Mustafa Yılmaz
Açılış Kodu: B92, Analiz: Mustafa Yılmaz

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.♗e2 e5 7.♘f3 Bu pozisyonda ♘b3 daha çok tercih ediliyor fakat ♘f3 de kötü değil. **7...h6 8.0–0 ♗e6 9.h3** ♖e1 veya a4 de tercih edilebilir. **9...♗e7 10.♗e3** [10.♘h2 ♘bd7 11.♘g4 0–0 12.♘e3 ♖c8 13.♗f3=] **10...♘bd7 11.♕d2 ♖c8 12.♘h2 ♖×c3?!** Daha sakin olan ♘c5 veya ♘b6 devam yolları daha iyidir. **13.♕×c3 ♘×e4 14.♕e1?!** [14.♕b4 ♘ec5 15.♗g4 Burada f5 süremediğim için (♗h5+) Beyazın lehine olan taş değişimi olur. 15...♕c7 16.♗×c5 ♘×c5 17.♗×e6 ♘×e6 18. ♘g4±] **14...d5 15.c3?!** [15.♗g4 ♗×g4 16.h×g4 ♘df6 17.f3 ♘c5 18.♖d1 ♘e6∓] **15...0–0 16.♗d3 f5 17.♗×e4?!** [17.♖d1 ♕c7 18.♘f3 ♘df6 19. ♗c1 ♖c8∓] **17...d×e4 18.f4?** [18.b3 ♕e8 19.♖d1 ♕g6 20.f4 b5 21.♔h1 ♖c8∓] **18...e×f4 19.♗×f4 ♗c4 20.♖f2 ♘c5 21.♕d2** [21.♖d2 ♘d3−+] **...♘d3 22.b3 ♘×f2 23.♕×f2 ♗d3 24.♘f1 ♗f6 25.♗d2 ♗e5 26.g3 ♗×f1 27.♖×f1 ♗×g3 28.♕g2 ♗e5 29.c4 ♖f6 30.♗e3 ♔h7 31.♕f2 f4 32. ♗d2** Kalite fedasından sonra Beyazın yapmış olduğu küçük hatalar oyunu kaybettirdi. **0–1**

GM Emre Can – IM Burak FIRAT
Açılış Kodu: B22

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.c3 ♘f6 4.e5 ♘d5 5.d4 c×d4 6.c×d4 d6 7.♗c4 e6 8.0–0 ♗e7 9.♕e2 0–0 10.♖d1 ♘b6 11.♗b3 d5 12.♗f4 ♗d7 13.♘c3 ♖c8 14.h4 ♗×h4 15.g3 ♗e7 16.♔g2 f5 17.e×f6 ♗×f6 18.♖h1 g6 19.♖ad1 ♕e7 20.♖h6 ♖f7 21.♕e3 ♘a5 22.♖dh1 ♘bc4 23.♕e2 b5 24.♗c2 b4 25.♘e5 ♗×e5 26.♗×e5 ♘×e5 27.♕×e5 ♖g7 28.♗×g6 h×g6 29.♕f4 1–0

FM Alper Efe Ataman – IM Mustafa Yılmaz
Açılış Kodu: A46

1.♘f3 ♘f6 2.g3 b5 3.♗g2 ♗b7 4.d4 e6 5.0–0 ♗e7 6.a4 b4 7.c4 0–0 8.b3 c5 9.d5 e×d5 10.♘h4 ♘e4 11.c×d5 ♗f6 12.♗×e4 ♗×a1 13.♕c2 g6 14.♕×c5 ♘a6 15.♕b5 ♕b6 16.♗e3 ♗d4 17.♗×d4 ♕×d4 18.♗f3 ♖ab8 19.e3 ♕c5 20.♕d3 ♖fc8 21.♖d1 ♕f8 22.e4 d6 23.♗g2 ♕g7 24.♘f3 ♘c5 25.♕e3 ♖e8 26.e5 ♖bc8 27.♕f4 d×e5 28.♕×b4 e4 29.♘g5 ♕e5 30.♘×e4 ♘×e4 31.♗×e4 ♖b8 32.♗g2 ♗×d5 33.♕d2 ♗×g2 34.♔×g2 ♖×b3 35.♕d7 ♕e4+ 36.♔h3 ♖b7 37.♕g4 ♕×g4+ 38.♔×g4 ♖e4+ 39.f4 ♖×a4 40.♘c3 ♖c4 41.♘d5 ♔g7 42.♖a1 ♖c5 43.♘e3 a5 0–1

GM Barış Esen – FM Cemil Can Ali Marandi
Açılış Kodu: D47

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♘c3 e6 5.e3 ♘bd7 6.♗d3 d×c4 7.♗×c4 b5 8.♗d3 ♗b7 9.a3 b4 10.♘e4 b×a3 11.0–0 ♘×e4 12.♗×e4 ♗d6 13.b3 ♕e7 14.♘d2 ♘b6 15.♕c2 ♖c8 16.♕a2 ♘d5 17.♗×a3 ♗×h2+ 18.♔×h2 ♕h4+ 19.♔g1 ♘c3 20.♘f3 ♕×e4 21.♕d2 ♘b5 22.♗c5 f6 23.♕b4 ♖c7 24.♗×a7 h5 25.♗c5 ½–½

Ali DİKMEN, ICCF Türkiye Temsilcisi asdikmen@hotmail.com

Yazışmalı satranca başlangıç ve kurallar-2

Yazışmalı satranç oynayalım

Bu kurallara uymadan yazışmalı satranç oynamanız ve başarılı olmanız mümkün değildir. Kurallara elden gelen özeni gösterelim

Geçen sayımızda ilk bölümünü yayınladığımız kuralları bu sayıda bitiriyoruz. Gelecek sayıdan itibaren ICCF'den haberler ve analizli partiler ile devam edeceğiz.

Takım Turnuvaları

Bu turnuvaları ikiye ayırarak incelemekte yarar var.

A-Uluslararası Takım Turnuvaları: Bu turnuvalar Olimpiyatlar ve Avrupa Takım Şampiyonası'dır. Bu turnuvalarda oynamak için milli takıma davet edilmeniz gerekmektedir.

B-Özel Takım Turnuvaları: Bu turnuvalar şampiyonlar ligi gibi, oyuncuların kendi kuracakları takımlarla mücadele ettikleri turnuvalardır.

Özel (Davet) Turnuvaları

Bu turnuvalar federasyonlar veya sponsorlar tarafından düzenlenmektedir. Katılım şahsa özel davetle olmaktadır. Yüksek rating davet alma şansınızı arttırır.

Tematik Turnuvalar

Bildiğiniz gibi bu turnuvalar belli bir varyantın oynandığı turnuvalardır. Elo hesaplarına dahil değildir.

Dünya Kupası

İki senede bir düzenlenir, hiç bir kısıtlama olmadan bütün oyunculara açıktır.

Önemli Hatırlatma:

ICCF altında düzenlenen bütün turnuvalada (aksi belirtilmedikçe) katılım ücreti vardır. Bu ücret 15-25 TL arasındadır.

ICCF altında oynanan bütün maçlar aksi belirtilmedikçe Elo hesaplarına dahildir.

11-ICCF UNVANLARI ve UNVAN KAZANMA

Oynamakta olduğunuz turnuvada turnuva kategorisine göre hangi norm için kaç puan almanız gerektiği turnuva başlarken ilan edilir. Unvanlar ile ilgili geniş bilgiyi ICCF web sitesinde bulabilirsiniz. (www.iccf.com)

A-International Master (IM)

İki adet IM normu almanız ve bu normaları alırken en az 24 maç oynamış olmanız gerekmektedir. 2 norm almanıza rağmen oynadığınız maç sayısı 24'ten az ise Federasyon kanalı ile unvan başvurusu yapılabilir. IM normu için gerekli puan oynadığınız turnuvada 2450 performans Elo'suna karşılık gelmektedir. Eğer bu normu Dünya Şampiyonası Adaylar (Candidates) Turnuvası'nda kazanırsanız ikinci norm kazanmanıza gerek olmadan, unvanı hemen kazanırsınız.

B-Senior International Master (SIM)

İki adet SIM normu almanız ve bu normaları alırken en az 24 maç oynamış olmanız gerekmektedir. İki norm almanıza rağmen oynadığınız maç sayısı 24'ten az ise Federasyon kanalı ile unvan başvurusu yapılabilir. SIM normu için gerekli puan oynadığınız turnuvada 2550 performans Elo'suna karşılık gelmektedir.

C- Grand Master (GM)

İki adet GM normu almanız ve bu normaları alırken en az 24 maç oynamış olmanız gerekmektedir. Bunun yanında bu normları aldığınız turnuvalarda en az 5 GM ile oynamış olmanız gerekmektedir. Ancak 5 GM yerine, her bir GM'ye karşılık 2 adet 2600 Elo üzeri oyuncu,(en fazla 3 GM'e karşılık olarak) kabul edilerek, 2GM + 6 2600 elo üzeri oyuncu sayısı geçerlidir. Dünya Şampiyonası finaline yükselen oyuncular eğer ünvanları yoksa otomatik olarak IM unvanı kazanırlar.

YAZIŞMALI SATRANÇ KURALLARI (WEBSERVER)

Günümüzde posta ve e-posta ile satrancın hiç bir cazibesi kalmadığı için aşağıda sadece önemli Sunucu (WEBSERVER) kurallarını vereceğim.

ICCF kurallarının tamamına altında **ICCF Rules** bölümünden İngilizce olarak ulaşabilirsiniz. Burada ana başlıkları ve konuları özet bir şekilde anlatmaya çalışacağım.

1-ICCF SUNUCUSUNA KAYIT OLMA

İlk turnuvanızı oynamak için başvurduğunuzda turnuva başlarken size ICCF ID ve bir şifre verilecektir. Sunucuya bu ID ve şifre ile gireceksiniz. ID değiştirilemez, bu sizin ICCF'deki kimlik

numaranızdır. Şifreyi istediğiniz zaman sunucuda kendiniz değiştirebilirsiniz.

2-OYUN ve KURALLARI:

Oyunlarda klasik satranç ve FIDE satranç kuralları geçerlidir. ICCF altında maç yapabilmeniz için sadece internet bağlantınız olması ve sitesine bağlanmanız yeterlidir.

3-NOTASYON

ICCF sunucusunda notasyon tutulması otomatik olarak yapılmaktadır. Sadece ilgili maçta tahta üzerinde hamlenizi oynayıp rakibe göndermeniz yeterlidir.

4-SÜRE

Aksi belirtilmedikçe maçlar için süre her 10 hamle için 50 gündür. Önceki 10 hamleden kalan süre bir sonraki 10 hamlelik 50 gün sürenin üzerine eklenir.

Bu şekilde disiplinli bir oyuncu özellikle açılış aşamasını hızlı bir şekilde oynayıp, en az 40 günlük bir süreyi ileriye taşıyabilirse, hiç bir şekilde zaman sıkışmasına girmez. Oyunlarda düşünme süreniz 20 günü aşarsa, 20. günden sonra süreniz her gün 2 gün sayılarak ilerlemektedir. 20-22-24 gibi. Bunun amacı oyuncuların zamanını kullanıp diğer oyuncuların sonuçlarını beklemesini önlemektir.

5-ZAMAN AŞIMI

Oyuncu toplam süresi içinde gerekli sayıda hamleyi yapamazsa zamanı bittiği için maçı otomatikman kaybeder. (Yani 50 günde 10 hamle, 100 günde 20 hamle gibi). Bu mağlubiyet hiç bir özür ile geri alınamaz. Çünkü bir maçta hamle yapmayı durdurduğunuzda server tarafından otomatik olarak her 14, 28 ve 35. günde size uyarı mesajı gönderilmektedir.

ÇOK ÖNEMLİ BİR KURAL:

Oyuncunun toplam süresi ne olursa olsun 40 gün içinde en az bir hamle yapma zorunluluğunuz vardır. 40 gün içinde hamle yapmazsanız maçı kaybedersiniz. (Bu kuralın amacı bazı oyuncuların bilinçli şekilde maçı uzatma veya kayıp maçı terk etmeme çabalarını engellemektir) Ancak kabul edilebilir bir sebepten dolayı hakeme bilgi vermeniz durumunda maçta 40 günden daha uzun süre düşünebilirsiniz. Bu durumda 40 gün süresi işlemez.

6-İZİN

Her oyuncunun her sene yıllık 30 gün izin hakkı vardır. Bu süreyi isterse bir bütün isterse parçalar halinde kullanabilir. Bu sürede oyuncunun zamanı işlemez. Her 30 gün bir takvim yılı içindir. Yani 30 gününüz dolduktan sonra 1 yıl beklemeniz gerekmez. (Örnek olarak 2010 yılı Aralık ayında 30 gün izin kullanan oyuncu, eğer isterse 2011 yılı Ocak ayında 30 gün daha izin kullanabilir.)

Ayrıca her oyuncu mazereti hakem tarafından kabul edildiği takdirde her takvim yılında sadece 1 kere olmak üzere ve en fazla 30 gün süreli olarak özel izin kullanabilir. Son yapılan kongrede (2010) bu mazeretlerden internetim yok ve bilgisayarım bozuk mazeretlerinin kabul edilmemesine karar verilmiştir. Sağlık nedenleri, iş seyahati vb. kabul edilmektedir.

7-NEZAKET ve ETİK

Maçlar esnasında rakiplerle ve hakemle yazışırken hiç bir şekilde hakaret edilemez, herhangi bir konuda propoganda ve reklam yapılamaz. Bu kurallara uyulmaması turnuvadan ihraç veya ICCF'den ihraca kadar cezalara uğramanıza sebep olabilir.

8-TURNUVADAN ÇEKİLMEK ve HÜKMEN KAYBEDİLEN MAÇLAR

Hakeme haber vermeden pasif kalarak bütün maçlarınızı hükmen kaybederek turnuvadan çekilirseniz, ilk önce 6 ay-2 sene arası hak mahrumiyeti cezası alırsınız. Bu durumu diğer turnuvalarda da sürdürürseniz cezalar ICCF' den ihraca kadar varabilir.

9-MAÇLARIN HAKEM KARARIYLA BİTİRİLMESİ.

Bazı turnuvaların bitiş tarihleri arkadan gelen turnuvayı etkilediği için belli bir tarihte bitmesi gerekmektedir. Bu süre turnuva başlangıcında ilan edilmektedir. Bu tarihte hakem sizden devam eden maçları, maç sonucu ile ilgili talep ettiğiniz sonucu ve bunu ispatlayan analizinizi göndermenizi ister.

Analiziniz 3 GM'den oluşan kurul tarafından incelenir ve kabul edilen maç sonucu size bildirilir. Eğer kabul edilen sonucu beğenmezseniz bir üst kurul olan itiraz kuruluna başvurabilirsiniz. İtiraz kurulu kararı kesindir.

10-RATİNG HESAPLARI

Turnuva başlarken aksi söylenmediği sürece tematik turnuvalar hariç bütün maçlar Elo hesaplarına dahildir. Eğer ICCF veya FIDE Elo'nuz yoksa turnuva başlangıcında, turnuva seviyesine uygun olarak, size geçici Elo verilir. Adınızın Elo listesinde çıkabilmesi için en az 12 maç bitirmiş olmanız gerekir.

NİSAN 2011 ELO listesi Türk oyuncular (2300 üstü)

GM	Tansel Turgut	2618	Dinçer Selen	2374
SM	Murad Akdağ	2535	Tolga Göze	2373
SM	Osman Kösebay	2499	Aykut C. Satıcı	2360
IM	Halil Özmen	2456	Ali Dikmen	2337
	Nejdet Esen	2423	Tuncay Meriç	2324
	Atilla Gürmen	2393	Zeki Koç	2315
SM	Aydın Satıcı	2393	Uğur Tugsavul	2314
GM	Fatih Atakişi	2378	Hakan Hiçdönmez	2306
			Bülent Pekand	2300

Satranç takımları aynı zamanda kültür elçisi

Akın Gökyay'ın koleksiyonu

1975 yılından beri edinilen birbirinden farklı 400'e yakın satranç takımı, hakkı verilerek yaşanan, başarı öyküleriyle dolu bir hayat

Nurus Yönetim Kurulu Başkanı Akın Gökyay'ın 35 yılı aşkın süredir dünyanın dört bir yanından aldığı satranç takımlarından oluşan koleksiyonunun bir bölümü şubat ayında Kentpark'ta sergilenmişti. Satranç sergisi hakkında hiçbir bilgimiz yokken Akın Gökyay'ın iletişim danışmanından bir telefon almış ve sergiye davet edilmiştik. Sergiyi gezdikten, Gökyay'ı tanıdıktan ve koleksiyonu gördükten sonra hayranlığımızı gizleyemedik. Bu tutkunun sebebini öğrenmek, koleksiyonun oluşum hikâyesini kaynağından dinlemek için Nurus'un Akyurt'taki fabrikasına giderek Akın Gökyay ile buluştuk.

Mavikale: Sizinle ilgili bilgilere ulaştıkça etkili bir başarı öyküsüne tanık olduk. Hukuk eğitimi almış, Nurettin Usta'nın damadı olduktan sonra hiç bilmediğiniz bir işi alıp, devam edip etmemek arasında düşünmüş, ev mobilyalarıyla başlayıp, daha sonra bu işin hakkını vererek yapmak, pazarlıklardan kaçabilmek için ofis mobilyalarına geçiş yapmışsınız.

Akın Gökyay: Uzun yıllar ev mobilyası ürettik. Çizgisiyle de niteliği ile de üst düzey mobilyalar. O dönemde, çoğunluğu hanım olan müşterilerimizin titiz, hatta zaman zaman müşkülpesent yaklaşımlarından işimizi daha da iyi yapabilmek adına çok yararlandığımızı belirtmeden geçemeyeceğim. Ancak, ofis mobilyalarının hem tasarıma, hem uluslararası pazarda var olma amacımıza, hem de mobilyayı bir sanayi ürünü haline sokma isteğimize daha uygun oluşu, bizi bu alanda uzmanlaşmaya yöneltti. Şimdi, 30'u aşkın ülkedeki satışlarımıza, yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirdiğimiz büyük ölçekli projelere, ülkemize en fazla sayıda tasarım ödülü kazandırmış firma olmamıza bakınca, çok da doğru yapmışız, diyorum.

Akın Gökyay

Satrancı ne zaman öğrendiniz?

Akın Gökyay: Babam cebir geometri öğretmeniydi, çok iyi bir satranç oyuncusuydu. Beni karşısına oturtur, benimle zorla satranç oynardı. Sıkılırdım, ama kalkıp gidemezdim. Neticede her zaman yenilirdim. Düşünsenize bir oyun oynuyorsunuz ve hep kaybediyorsunuz.

Satrancı sevmemişsiniz sanırım o dönem...

Sevmezsiniz, niye seveceksiniz? İnsan yenmek ister.

Ara sıra yalancıktan yenilseymiş, belki bu kadar soğumazdınız değil mi?

Babam doğrucu Davut bir adamdı. Hiç öyle ara sıra yalancıktan falan yenilmezdi. Bana şunu göstermeye çalıştı; satranç bir kumar değil, bir talih oyunu da değil. Ne yapıyorsan sen yapıyorsun. Şans yok. Pul geldi, zar tutmadı diye bir şey yok. Akıllı bir adamdı babam. Zaman içinde onu yenebileceğimi gösterdi bana.

O dönem kaç yaşındaydınız?

Ortaokul civarıydı. Önce şakadan sonra ciddi ciddi babamı yenmeye başladım. Yendiğiniz zamanlarda da çok büyük bir haz duyuyorsunuz. Bir defa bir oyunu kazanmanın verdiği bir haz var, bir de babayı yenmenin verdiği haz var.

Satranç takımları mobilyalara her zaman yakışır. Sizin için mağazalarda dekorasyon amaçlı başlayıp daha sonra hobi haline mi geldi? Bu tutku ne zaman, nasıl başladı?

Bu merakımın mobilya ya da dekorasyonla hiçbir bağlantısı yok. Ben gezmeyi çok sever, çok da gezerim. Alışveriş yapmayı da çok severim. Örneğin bizim evde alışverişi eşim yapmaz, ben yaparım. Lüzumlu, lüzumsuz her şeyi alırım. 1975'te Milano'da metal, çok iyi tasarım ürünü bir satranç takımı gördüm. Cumartesi günü olması nedeniyle dükkân kapalıydı. Ertesi gün de kapalı. Pazartesi günü saat 15.00'da açılacak. O satranç takımını almayı kafama koydum ve üç gün o takımı almak için Milano'da kaldım. Çok güzel bir takımdı. Daha sonra Hong Kong civarından bir takım aldım. Baktım ki çok ilginç ve güzel satranç takımları var. Böyle böyle devam etti ve

ondan sonra aldı başını gitti bizim satranç takımları. Satrançta iki şey çok hoşuma gitti; birincisi ülke kültürlerini, milletlerin kültürlerini yansıtması, ikincisi de bir akıl oyunu, bir mantık oyunu olduğunu göstermesi. Bu ikisine çok önem verdim. Mesela Hırvatistan'ın milli bayrağında satranç tahtası resmi var. Bir zamanlar şehir devletleri çok öne çıkmış. Venedikliler gelmiş ve Dubrovnik'i işgal etmişler. Venedik prensi çok iyi satranç bilirmiş. Duymuş ki Dubrovnik prensi de çok iyi satranç oynuyormuş. Adamın ülkesini işgal etmiş. Gel seninle bir anlaşma yapalım; eğer satrançta beni yenersen ordumu, donanmamı toplayıp çekip gideceğim, ama ben seni yenersem burada kalacağım demiş. Dubrovnik prensi Venedik prensini mağlup etmiş ve o galibiyetin anısına bayrağa satranç tahtasını koymuşlar. Yalnız bu sizi yanıltmasın, Dubrovnik'te hiç özel satranç takımı yok.

Sabahları gelince önce gidip satranç takımlarıma bakıyorum. Çok hoşuma gidiyor. Her gün başka bir güzellik başka bir ayrıntı görüyorum onlarda. Bunu şimdiye kadar neden görmemişim diyorum kendime.

Malzemesi, rengi, ülkenin tarihini, kültürünü yansıtması ya da biçimi... Bir takımda sizi çeken özellikler neler?

Malzemede pek bir tercihim yok ama mümkün olduğu kadar döküm satrançları almıyorum. Çünkü birbirlerine çok benziyorlar. Biliyorsunuz satranç takımları tahtadan yapılıyor, mermerden yapılıyor, sabun taşı denen yumuşak bir taş var, ondan yapılıyor, mermer tozu ile polyesterin karışımından yapılıyor, döküm satrançlar var.

Sabahları gelince önce gidip satranç takımlarıma bakıyorum. Çok hoşuma gidiyor. Her gün başka bir güzellik, başka bir ayrıntı görüyorum onlarda

Malzeme o kadar önemli değil benim için. Başına bir kaza gelmeyecek özellikte olsun, bir de o ülkenin kültürünü göstersin yeter. Bir süre sonra şöyle bir durum oluştu; bu takım bende yok diye alıyorum, geliyorum, bakıyorum aynısı varmış. O zaman onu hediye ediyorum. Satranç takımı elit bir hediye, hediye edenin de alanın da hoşuna gidiyor. Satranç seçkin bir oyun çünkü. Diz üstü bilgisayarımda satranç takımlarımın 180 tanesinin resmi var. Bir katalog haline getirmeyi düşünüyorum yakın zamanda. Bir de işçilik farkları var. Bazıları işçilikte muayyen bir çizginin üzerinde iyi. Her ülkede yok satranç takımı, mesela Bulgaristan'da fazla yok. Olanlar da normal turnuva takımı, bir kültür eseri değil.

Aslında çok önem veriyorlar satranca, örneğin son Dünya Şampiyonası Unvan Maçı ülkenin önde gelenlerinin de desteği ve ilgisiyle Sofya'da yapıldı.

Satranç oyununun popüler olması başka bir olay, satrancın bir tanıtım aracı olması, ülkenin kültürünü göstermesi, onun bir sanayi haline gelmesi daha başka bir şey. Mesela İstanbul'da iyi satranç takımları yapmaya başladılar. Amerika'da ve Güney Amerika ülkelerinde yapıyorlar. El işi olduğundan daha makbul olanları Afrika ülkelerinde yapıyorlar. Malezya, Endonezya tarafında var, Japonya'da pek yok. İtalya'da, Yunanistan'da, Rusya'da Baltık ülkelerinde, Estonya, Letonya, Litvanya, Norveç ve İsveç'te çok değişik satranç takımları bulursunuz, Orta Asya'da da çok var ama Azerbaycan'da pek yok.

Kasparov'un Bakü'de doğması ve satrancın ülkenin en önde gelen sporu olması bile sizin zevkinize uygun bir takım bulmanızı sağlayamamış demek ki...

Bakü'ye 2007 yılında ve geçen sene gitmiştim. Satın alma müdürümüz Bakü'de uzun yıllar kalmıştı. Gitmeden bana satranç takımı bulabileceğim tüm yerleri söyledi. Söylediği yerlere baktım fakat hiçbirinde bulamadım. Satrançla bir şekilde akraba olduk artık. Bu hastalık bizim hanıma da geçti. O da alıyor. Eğer bir erkeğin yapmak istediği şeye hanım karşı çıkarsa erkek onu yapamaz, yapsa da başarılı olamaz. Bizim evde bir bavul koleksiyonu var biliyor musunuz? Gidiyorum, güzel bir satranç takımı görüyorum, alıyorum. İki adım ötede başka bir tane buluyorum. Ondan sonra gidip bunların sığacağı bir bavul alıyorum. O nedenle evde bir de bavul koleksiyonumuz oldu.

Bu koleksiyon zorunluluk sonucu ortaya çıkmış gibi görünüyor...

Bir de sayısı 500'ü aşan kupa koleksi-

yonum var. Bastonlarım ve tespihlerim var. Ne bulduysam toplamış vaziyetteyim.

Peki bu satranç takımlarını seyahatlerinizde görerek mi aldınız? İnternet aracılığıyla seçip sipariş verdiğiniz takımlar da oluyor mu?

İnternetten seçip sipariş verdiğim de oluyor. Ama artık satranç takımı almak benim için zorlaştı. Çünkü bulamıyorum.

Hepsini almış olma ihtimalinizi düşündünüz mü?

Evet, epeydir düşünüyordum Guinness Rekorlar Kitabı'na girebilir miyim diye. Satranç takımı koleksiyoncusu yok. Bu bana ilginç geldi, çünkü dünyada çok fazla satranç takımı satıcısı var.

Gittiğiniz ülkelerde bu satıcıları nasıl buluyorsunuz?

Öncelikle gitmeden o şehirdeki satranç satıcılarına bakıyorum. Onun dışında da Tanrı yardım ediyor buluyorum. Nereye gitsem buluyorum. Genelde gittiğim ülkelerdeki hediyelik eşya satan ve çocuk oyuncağı satan yerlerde oluyor. Bir arkadaşım var. Mete Bora. Mete ile senede bir iki kez seyahat ederiz. Dönerken de satranç takımı alırım. Bir keresinde New York'a gittik. Ben yine 6-7 tane satranç takımı aldım. Mete de kibarlığından yardım etmek, taşımak istedi. İki üç tanesini yüklendi, otele kan ter içinde girdi. "Yaa Akın, sen şu satranç koleksiyonu yapmaktan vazgeçsen de kartpostal koleksiyonu yapsan nasıl olur." dedi.

Satranç takımı elit bir hediye, hediye edenin de alanın da hoşuna gidiyor. Satranç seçkin bir oyun çünkü

Şu anda 400'e yakın satranç takımınız var. Bunları sürekli sergileyebileceğiniz bir merkez veya müze açmayı planlıyor musunuz?

Bir şeyler yapmak lazım diye düşünüyorum. Ankara Ümitköy'de bir evimiz var. Eşim buranın bir vakıf haline getirilmesi ve müze yapılması fikrini benimle paylaştı. Böyle bir uygulamaya tevessül edebiliriz.

İşinizin yanı sıra sosyal sorumluluk projelerinde yer aldınız mı?

Gençlere yönelik birçok gönüllü kuruluşta görev aldım. Mesela gençlere yönelik bir organizasyon var "Rotaract". Bunu Türkiye'de ben kurdum. Beş senede o işin başında oldum. Şu anda bir vakıf ve bir dernekte çalışıyorum. Bir tanesi Akyurt Hizmet Eğitim Vakfı. Kuruluşunun ikinci senesinde "yılın vakfı" seçildi.

Diğeri de Türkiye Yaşlılık Konseyi Derneği. Orada da yaşlıların hayat standartlarını nasıl yükseltiriz, yaşamayı onlar adına nasıl kolaylaştırırız, yaşlılarla ilgili kanuni düzenlemeler nasıl yapılır konuları üzerinde yoğunlaşıyoruz. Derneğin kurucusuyum. Başkanlığını yaptım. Vakıfta da 11 sene asbaşkanlık yaptım. Oraya çok emeğimiz oldu. Türkiye'de yapılanlar belki kâfi değil, fakat gençlere yönelik çok şey yapılıyor. Maalesef yaşlılarla ilgili pek bir şey yaptığımız söylenemez. Yaşlıların yaşam evlerine, huzur evlerine gönderilmesi Türk toplumunun aile yapısına biraz ters düşüyor. Fakat yaşlılar da tek başlarına yaşamak istiyorlar. Böyle yerlere ihtiyaç duyabiliyorlar. Sonuç olarak bu vakıfta çok güzel işler yaptık, yine de yaparız, çünkü ben ülkemi çok seviyorum.

Peki arada satranç oynama ihtiyacı hissediyor musunuz? Ya da merak duyduğunuz başka neler var?

Hayır, siz bana deseniz ki "Hadi gel satranç oynayalım." gelir oynarım. Ama özellikle oturup satranca vakit ayıramıyorum. Benim hiçbir zaman büyük ihtiraslarım olmadı. Çok güzel bir kütüphanem, 5200 tane kitabım var. Tarihe meraklıyım. Kitapların 2800 kadarı tarih kitabı; ağırlıklı olarak yakın tarih, Cumhuriyet tarihi ve Osmanlı tarihi. Bunların hepsi yazarına, kitap adına, basım tarihine, kaçıncı baskı olduğuna göre sıralanmış ve tasnif edilmiştir.

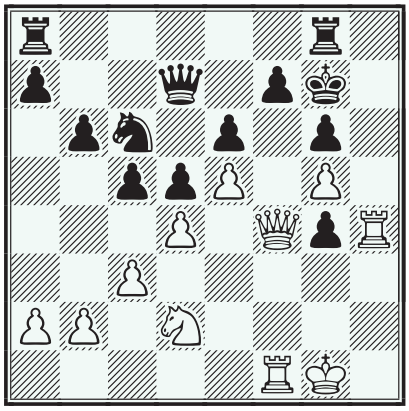
Yaş ilerledikçe sorunlar artıyor. İş, çocuklar, torunlar, aile... İşler ne kadar artarsa artsın süre sabit kalıyor. Siz bu kadar şeyi yaparken zamanınızı nasıl yönettiniz?

Bizim Rotary'deki insanlar mesleğinin tepesine çıkmış ahlaki ve etik değerleri yüksek insanlar. Bu insanların vakti olmaması lazım diye düşünebilirsiniz. Vaktini lüzumsuz şeylere harcayan adamın tabii ki vakti olmaz. Ama planlı programlı bir çalışma sergilersiniz, vaktiniz olur, niye olmasın? Geçtiğimiz 4 ayda her hafta sonu bir ülkeye gittim. Hiçbir işim de aksamadı. Mühim olan zamanı iyi ayarlamak. Eskiden sabah 8.00'de işimde olur, akşam 8.00 ya da 9.00'da çıkardım. Şimdi 11.00'de 11.30'da gelebiliyor, akşam da 17.00 gibi çıkabiliyorum. Sistem oturmuş olduğu için içim çok rahat. Çocuklarımla anneleri seneler önce sömestir tatillerinden birinde Uludağ'da bir adamla tanışmışlar. Adam sormuş "Sizi hep yalnız başınıza görüyorum, eşiniz yok mu sizin, neden gelmedi?" Eşim Birten de "Benim eşim korkunç işi olan bir adam." demiş. Adamcağız şaşırmış, "Sizin eşiniz daha iş adamı olamamış. İşadamı işini doğru organize eden, kendisine ve ailesine zaman ayırabilen kişidir." demiş. Sonra Birten geldi bunu bana söyledi. "Olur mu öyle?" falan dedim. Bir süre sonra baktım doğru söylemiş adam.

MAT

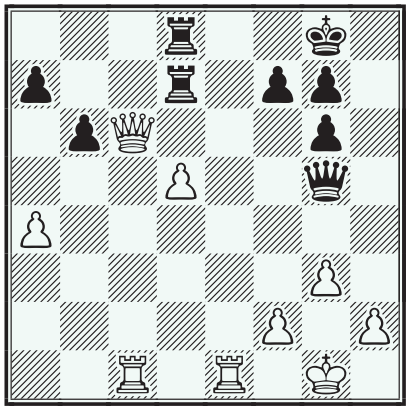
Satrançta farklı amaçlar, farklı kazanımlar olsa da nihai hedef mat etmektir. Oyuncular da hedeflerine ulaşabilmek için çeşitli yollara başvurabilirler. Bu yol, bazen bir fedadır, bazen rakip şahı istenilen alana çekmek, bazen rakibin hareket alanını daraltmak...

Ama bütün bunları yapabilmek için öncelikle oyuncunun kendi taşlarını ortaklaşa hareket ettirmesi gerekir. Aşağıdaki diyagramların tamamında sıra Beyazlarda ve Beyazlar vezir-kale(ler) işbirliğiyle matı gerçekleştiriyor ya da mat için üstünlük sağlıyor.

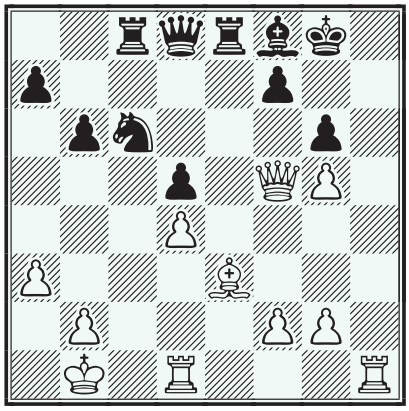
1- Beyaz oynar, üç hamlede mat eder.

3.♕h6# 1-0 (Strekalovsky-Golak/URS - 1974)
1.♖h7+!! ♔×h7 [1...♔f8 2.♖×f7+] 2.♕h2+ ♔g7

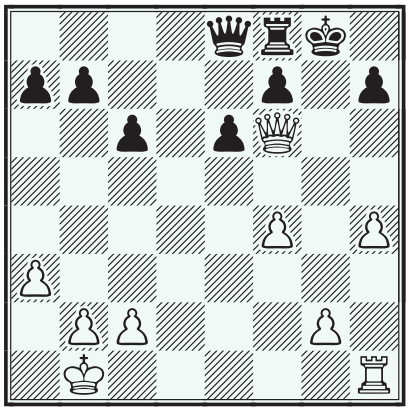
2- Beyaz oynar, kazanır.

1-0 (Alekhine-Colle/Paris - 1925)
1.♕×d7! ♖×d7 2.♖e8+ ♔h7 3.♖cc8 3...♖d8 4.♖e×d8

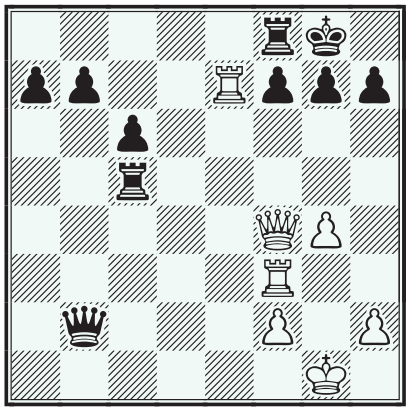
3- Beyaz oynar kazanır.

1.♖h8+! ♔×h8 2.♕×f7 1-0

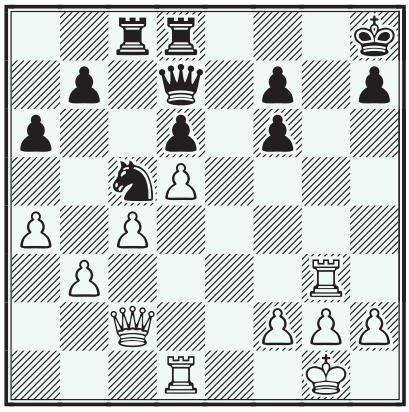
4- Beyaz oynar üç hamlede mat eder.

1.♖h3 h6 2.♖g3+ ♔h7 3.♕g7# 1-0

5- Beyaz oynar üç hamlede mat eder.

3.♖f×f8# (Kirbi-Oliveira/Tel Aviv - 1964 1-0)
1.♕×f7+!+- [1.♖×f7? ♕c1+] 1...♖×f7 2.♖e8+ ♖f8

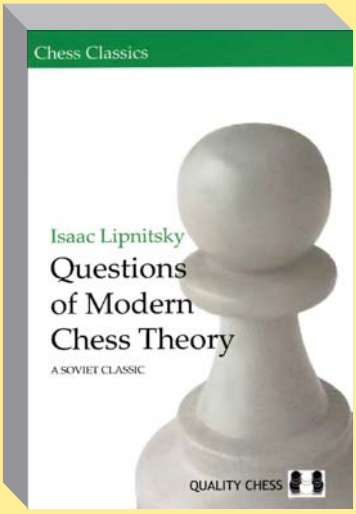
6- Beyaz oynar, kazanır.

1.♕×h7+! [1.♖h3 f5] 1...♔×h7 2.♖d4 1-0

Kaynak: Matting Attacks 1996, Rainer Fritz Albert Knaak

MODERN

Özgün Adı Questions of Modern Chess Theory
Yazar Isaac Lipnitsky
Yayınevi Quality Chess
Basım Yılı 2008 (Rusça orijinali 1956)

SATRANÇ TEORİSİNİN SORUNLARI

"Her kitabın kendi yazgısı vardır…"

Benim için her şey bir resimle başlamıştı. 2009 yazında satranç çalışmalarında bulunduğum arkadaşlardan birisi, dedesinden kendisine kalan Türkiye Şatranç Mecmuası'nın ciltli derlemesini bana incelemem adına ödünç vermişti. Dergileri bir hazine bulmuşçasına zevkle incelerken, özellikle de bir resim dikkatimi çekti:

Daha önce Mavikale'de de yayınlanmış, Türkiye Şatranç Mecmuası (Mayıs 1946)'nın kapak resmindeki başlık şöyleydi: "Simultane partide Üstad Selim Palavan'la oynayan ve kazanan 8 yaşındaki Hayri Özbilen…"

Bu tarihi fotoğrafı önce Mavi Kale dergisi ekibiyle paylaşmış, sonra da Eski TSF Başkanları'ndan Sayın Hayri Özbilen'e göndermiştim. Kısa bir süre sonra ise, postadan gelen ve benim için değerli olan bir mektupla karşılaştım. Mektubu gönderen Hayri Özbilen, birçok deneyimini benimle paylaşmış ve mektubunun son sayfasında, ilerleyen dönemlerde incelemem adına güzel bir satranç kitabından söz etmişti: Modern Satranç Teorisinin Sorunları! Gerçekten de bu Sovyet klasiğinin önsöz yazısında Karpov'un dile getirdiği gibi, "her kitabın kendi yazgısı vardır…"

1956 yılında Sovyet okurlarla buluşmuş olan bu kitap, her nedense 2008'e dek İngilizceye çevrilmez. Ancak Quality Chess yayın kurulu, strateji kitapları yayınlama arayışıyla bu esere ulaşır ve hızla İngilizce versiyonunu okurlarla buluşturur. Strateji meselesini harika bir şekilde ele alan bu eserde aşağıdaki konu başlıkları bulunmaktadır:

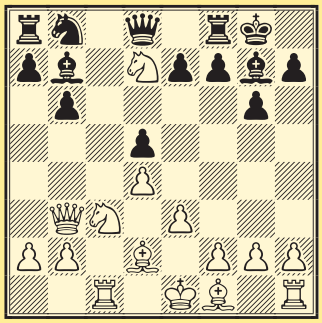
Isaac Lipnitsky ve onun harika kitabı (Efim Lazarev)

Önsöz (Anatoly Karpov)
Önsöz (İngiliz Yayımcı)
Açılış üzerine
Merkez
Merkez ve kanatlar
Merkezin kanatlarda ele geçirilmesi
Taşların geliştirilmesi (hareketlendirilmesi)
Konum değerlendirmesi
Somut yaklaşımlar
Kritik konumlardan sakin pozisyonlara geçiş
Konumsal beceri
Açılışta planlar
İnisiyatif
Modern gambitler
Açılış ve oyunortası
Yeniden değerlendirme
Bir yenilik ne kadar geçerlidir?
Yaratıcı bir fikir nasıl doğar?

Şimdi kitaptan bir oyun incelemesine yer verelim:

Ernst Grünfeld – Rudolf Spielmann, Sopron 1934

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 d5 4.e3 ♗g7 5.♘f3 0–0 6.♗d2 c6 7.♕b3 b6 8.c×d5 c×d5 9.♖c1 ♗b7 10.♘e5 ♘fd7 11.♘×d7 (Diyagram)

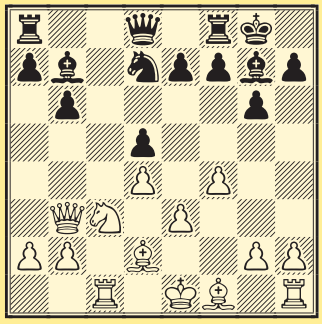

"Siyahlar bu konumda inisiyatifi nasıl ele geçirebilir? 12.♗b5 ve 13.0–0 ile yanıtlanacak olan 11...♕×d7 hamlesinden sonra bu pek mümkün görünmüyor."

11...♘×d7!

"Siyahlar olası 12.♘×d5 e6 13.♘c3 e5! 14.d×e5 ♘×e5 varyantıyla konumu açarak merkezde sıkışmış olan rakip şaha saldırma düşüncesiyle piyon feda ediyor." Ancak elbette ki beyazlar fedayı kabul etmek zorunda değildir. Spielmann öncelikle ...e7–e5 sürüşünü durdurarak hazırlıksız bir şekilde konumun açılmasını engellemek istemişti.

12.f4 (Diyagram)

12...e5!

Tüm engelleme çabalarına karşın!

13.f×e5 ♘×e5 14.d×e5 d4!

Zaman zaman, rakibe gelişim sıkıntısı hissettirmek adına oyuncuların olağandışı uygulamalara başvurdukları gözlenir. Bu konumda da Siyahların uyguladığı fikir sonrasında konum tamamen açılmış ve bu durum nedeniyle beyaz şah ciddi derecede rahatsız edilmiştir.

15.♘d1

15.e×d4 ♕×d4.

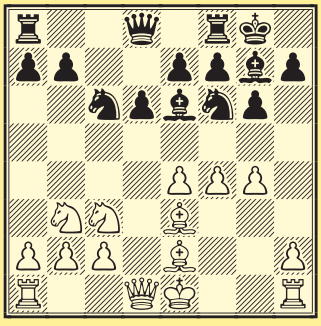
15...♗×e5 16.e4.♗×e4 17.♘f2 ♗d5 18.♕h3 ♕e7 19.♗e2

Artık Beyazlar rok atabileceğini umuyordu, ancak Siyahların tepkisi kendisini zorda bıraktı.

19...d3! 20.♘×d3 ♖fe8

ve elde ettiği baskın konumla oyunun devamında siyahlar kazandı…

Peki sizler, bu kadar eski tarihlerde kaleme alınmış kitapların biraz çağdışı olduğunu hiç düşünmediniz mi? Eğer düşünmediyseniz, benim verebileceğim yanıt yine çok farklı dönemlerde oynanmış olan 2 partinin kesitlerinin karşılaştırılması olacak. Konumuz ise, Merkezin Kanatlardan Ele Geçirilmesi…

10.g4! hamlesi sonrasında:

"Beyazlar şahını merkezde bırakarak bir kanat hücumu başlatıyor. Birinci kategori oyuncusu P. Rabinovich tarafından önerilmiş bu fikir, ilk olarak Botvinnik'e karşı olan partilerinde (Moskova 1936 Turnuvası) Kan ve Levenfish tarafından uygulanmıştır."

10...d5!

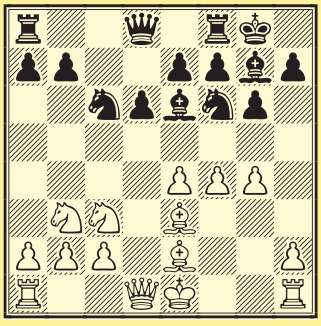
"Bunun yerine oynanacak 10...♘a5 hamlesi 11.g5 yanıtı dolayısıyla daha zayıf olurdu; ancak şimdi Siyahların 11.g5 sürüşünü 11...♘×e4 ile karşılama ve 11 e5 ilerleyişine de 11...d4! 12 e×f6 ♗×f6 yanıtını verme fırsatı vardır."

11.f5!

Kanat ve merkez arasındaki mücadele devam ediyor. Hamle arkasındaki fikir artık bize tanıdık gelmelidir: Merkez mücadelesi, kanattan yapılan saldırıyla kazanılmaya çalışılıyor."

Burada birinci örneğimizden 72 yıl sonra oynanan ikinci örneğimize bakalım. Cankut Emiroğlu'nun Rus rakibine karşı olan partisi bizlere tanıdık bir konum sunmuş ancak aradan geçen 72 yıl sonra, Emiroğlu kanat sürüşlerine merkezden tepki verme fikrini farklı bir şekilde uygulamaya çalışmıştı…

10...♕c8!? 11.f5 ♗×b3 12. a×b3 d5!

Benzer bir şekilde Siyahlar rakibinin kanat hücumunu merkezden verdiği yanıtlarla püskürtmeyi başardı…

Modern Satranç Teorisinin Sorunları gerçekten de bizlerin ufkunu açacak türden, harika bir eser. Eminim ki bu kitabı inceleme fırsatı yakalayacak olan satranç severler benzer bir değerlendirmede bulunacaklardır.

LİSANS KAMPANYASI

Lisans kampanyamız kapsamında, kredi kartlarınızla yaptığınız ödemeler karşılığında hesabınızda biriken puanlarla sizlere pek çok ürün ulaştırdık

Şimdi ise, 2010- 2011 vize döneminde, yeni lisans ve vize işlemlerini bankalardan ya da il temsilcilikleri aracılığıyla yapan sporcularımıza da satranç puanlarını vermeye başlıyoruz. Bunun için tek yapmanız gereken http://kampanya.tsf.org.tr/kayit-form buradaki formu eksiksiz doldurarak kendinize bir hesap oluşturmak ve puan talebinizi kullanıcı adı, ad-soyad bilgileri ile birlikte http://kampanya.tsf.org.tr adresine mail olarak iletmek.

Satranç puanınızı alabilmek için formu eksiksiz olarak doldurmanız gerekmektedir. T.C. Kimlik numaraları ve e-posta bilgileri örtüşmeyen, profil bilgileri eksik doldurulan üyelerimize puanları yüklenemeyecektir.

Bu uygulamadan toplu şekilde değil, bireysel olarak faydalanabilirsiniz.

Bireysel olarak yapılan her başvuru sonrası T.C. kimlik numarasına ait hak edilen puanlar yansıtılacaktır. Fakat isteyen kullanıcılarımız "arkadaşına puan gönder" menüsünü kullanarak birbirlerine gönderecekleri puanlar ile puanlarını arttırabilirler.

2011-2012 sezonundan itibaren yalnızca kampanya sayfası üzerinden yapılacak olan işlemlere puan verilecek olup, bankalar ve il temsilcilikleri aracılığıyla yapılan işlemlere puan verilmeyecektir.

Fatma YILMAZ, Ulusal Hakem fatmayilmazfyf@gmail.com

Türk satrancının renkli siması

FM Ateş Ülker

Oyunculuğuyla, eleştirileriyle, sorunları dile getirişiyle satranç dünyasının renkli siması olarak tanıyoruz biz onu. Oyuncu, yönetici daha çok da "toplum denetçisi" olarak hep bizimle

Asıl mesleği tıp doktorluğu olsa da biz onu oyunculuğuyla, eleştirileriyle, sorunları dile getirişiyle satranç dünyasının renkli siması olarak tanıyoruz. Oyuncu, yönetici daha çok da "toplum denetçisi" olarak hep bizimle. Yoğun meslek yaşamı içinde Ülker'in, satranca nasıl zaman ayırdığını da gördüğü bir yanlışın düzeltilmemesinin mümkün olamayacağını da düşündüğümüz zamanlar olmuştur. Bütün bunların perde arkasını hatta daha fazlasını öğrenebilmek için sorularımızı Mavikale okuyucuları adına yönelttik Ateş Ülker'e. ÜLKER de sorularımızı İstanbul Satranç Derneği'nde yanıtladı.

Fatma Yılmaz: Sayın ÜLKER, sizi çeşitli yönlerinizle tanısak da sizi sizden dinlemek farklı olacaktır. Kimdir Ateş ÜLKER?

FM Ateş Ülker: Annem Sinoplu, babam Bartınlı. Ben 1948'de Şişli'de doğmuşum. Büyük Reşit Paşa İlkokulu ve İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdim. Yüksek öğrenimimi İstanbul Tıp Fakültesi'nde yaptım. Halen dahiliye uzmanı olarak çalışıyorum. Evliyim, bir kızım bir oğlum var.

Peki, gelelim satranca. Satranca ne zaman kimin aracılığıyla başladınız, sonra neler yaptınız?

Satrancı lisede, 1963'te öğrendim. Okul arkadaşlarım liselerarası yarışmalara katılıyorlardı ben de onlar aracılığıyla satranca başladım. 1966'da da İSD'ye üye oldum. O yıllarda İSD'ye üye olmak için birisinin sizi derneğe tavsiye etmesi gerekiyordu, başvurudan birkaç ay sonra da üyeliğe kabul ediliyordunuz. Beni Beden Eğitimi Öğretmenim Selim Duru önermişti. Onun için üyeliğe kabul edilişim uzun sürmedi ve birden bire İSD Yönetim Kurulu üyesi oldum. 18-20 yaşlarında bir yandan İSD Yönetim Kurulu üyeliğini yürütmeye çalışırken, resmi olmayan Federasyon'un Genel Sekreterliği görevini de üstlendim. Böylece satranç ciddi anlamda zamanımı almaya başladı.

FM Ateş Ülker

Bir yanda tıp fakültesi, bir yanda satranç yöneticiliği. Bu kadar yoğunluk arasında satranç çalışmaya zaman bulabiliyor muydunuz?

Ne yazık ki hayır. Gerçi çalışacak çok fazla Türkçe kaynak da yoktu. Günümüzde bilgisayar ve internet aracılığıyla istenen bilgiye ulaşmak çok kolay. O dönem sadece İnformator vardı o da altı ayda bir çıkardı. Onun için çok çalıştığımı söyleyemem ama satrancın her alanını seviyordum buna oyunculuk da dahil. Gerçi Benim Almanca biliyor olmam büyük bir avantajdı ve ben bu avantajımı satranç kaynakları ve dünyada neler olup bittiği konusunda çok iyi kullandığımı düşünürüm.

Gelelim oyunculuğunuza. Hangi turnuvalarda oynadınız?

İstanbul turnuvalarına katıldım, Balkan Takım Şampiyonaları'nda oynadım. Balkan Şampiyonaları çok güzel organizasyonlardı. 1975'te Sait Halim Paşa Yalısı'nda ve 1980'de Pera Palas'ta olmak üzere iki kez de Türkiye'de düzenledik. 1975'teki Şampiyonayı bağışlarla gerçekleştirdik. Ümit Ünkan, Musa Tebi, Nevzat Süer, Jirayr Ohanyan Çakır, Mübin Boysan, Orhan Günsav, Coşkun Külür ve şu anda hatırlayamadığım pek çok satrançseverin katkısını unutmam mümkün değil. Türkiye'de bir defa da Balkan Bireysel Birinciliği düzenlendi. O zamanlar onca emekle düzenlediğimiz Balkan Şampiyonaları ne yazık ki artık yapılmıyor.

Olanakların o kadar kısıtlı olduğu o dönemde FM olmak başlı başına başarı elbette ama ben yine de derece anlamıyla satrançtaki başarılarınız desem?

İstanbul birinciliklerim var. 1980 Türkiye Şampiyonası'nda Ergun GÜMRÜKÇÜOĞLU,

Ali İPEK ve ben eş puanla eşitlik bozmalara kaldık. Şampiyon Ergun GÜMRÜKÇÜOĞLU oldu ben ikinci oldum. 1985'te de Türkiye Şampiyonu oldum.

Uzun süredir satrançla iç içesiniz. Eşiniz satranç oynuyor mu, çocuklarınızın satrançla araları nasıl?

Eşimin satrançla ilgisi yok. Oğlum 1700 civarı UKD gücünde oynuyor. Kızımın son UKD'si 1567'dir. Günümüzde çocukların işi çok zor. Satranç oynayan her ailenin kendisine sorması gereken "Satranç mı okul mu?" sorusunun yanıtı elbette okul olmalı. Çünkü tüm dünyada satranç profesyonelleri bile hala ekonomik sıkıntı çekiyor. Görsel bir spor olmadığı için halk satranca hak ettiği ilgiyi göstermiyor. Dünyanın en iyi organizasyonunu da düzenleseniz halktan ilgi görmüyorsunuz. Hatta 2000 Olimpiyatlarında bile halkın ilgisini görmedik. Diğer ülkelerde durum biraz farklı olsa da bizim gerçeğimiz bu. Kendinizi basına anlatamıyorsanız, basına anlatmadan halka anlatmanın da yolu yok. Umarım 2012 Olimpiyatlarının tanıtımı çok erken başlar ve halkın yoğun ilgisini toplayabiliriz. Sonucunda da çok başarılı bir Olimpiyata imza atarız. Gerçi çok başarılı bir Olimpiyat da yapsak "Okul mu, satranç mı?" sorusunun yanıtı yine de değişmez. Çünkü satranca üst düzeyli bir emek vermek yerine, kaldı ki bunu herkesin yapması da mümkün değil, ortalama bir üniversiteyi bile bitirdiğinizde işinizi severek yaparsanız başarılı olur ve çok fazla ekonomik sorun yaşamadan yaşamınızı sürdürebilirsiniz.

2000'de TSF Asbaşkanıydınız, doğal olarak Olimpiyatın da tam merkezindeydiniz. Onun için büyük bir organizasyonun zorluklarını, getirilerini çok iyi biliyorsunuz. Deneyimlerinizi göz önünde tutarak 2012 Olimpiyatlarına yönelik neler düşünüyorsunuz, neler söylemek istersiniz?

Tanıtım kesinlikle çok iyi yapılmalı. Türkiye'nin dört takımla katılması, çok sayıda Türk hakemin görev alması da Türk satrancına büyük katkı sağlayacaktır. Canlı yayın ne kadar çok olursa o kadar iyi. Seyirci alınmasını da isterim ama bu ne kadar mümkün olur bilemiyorum. Satrancın gelişmesi açısından şu nokta çok önemli: Türk oyuncuların yabancılarla oynadığı maç az. Yabancı

Satranç kadar olmasa da futbolla da ilgilenen Ateş, iyi bir taraftar olarak Eskişehir'de. (Yıl: 1994)

> 2012 Olimpiyatlarının tanıtımı kesinlikle çok iyi yapılmalı. Türkiye'nin dört takımla katılması, çok sayıda Türk hakemin görev alması da Türk satrancına büyük katkı sağlayacaktır. Canlı yayın ne kadar çok olursa o kadar iyi

oyuncuların kendi aralarında oynamaları zaman zaman da oynamadan berabere yapmaları bizim gelişmemize herhangi bir katkı sağlamıyor.

Fanatik veliler çocuğunun GM'lerle oynamasını istiyor. Oysa bunun gelecek için yararı yoktur! Evet, kendinden iyilerle oynamak öğreticidir ama oynanan oyunu anlayabilecek güçteyseniz. Onun için Türk oyuncuların yabancılarla maç yapmasının yolları bulunmalı. Bunun yolu açık turnuvalarda sayıyı bölmek olabilir ama sözünü ettiğim çözüm Berlin Sistemi değildir. Puana göre bölünmeli. Farklı standartlar da olabilir.

Peki, Turnuvalarda kadınlar ayrılmalı mı?

Milli Eğitim kızları ayırmıyor ama finale kalan kız öğrenci de yok. Onun için teşvik amaçlı kızlar ayrılmalı. Çok iyi kadın oyuncular gelsin genel kategoride oynasın.

Türkiye satrancını, satranca başladığınız dönemden, 1963'ten, günümüze değerlendirecek olursanız neler söyleyebilirsiniz?

1960'larda kitap, dergi, araç gereç yok denecek kadar azdı. Günümüzde işin içine bilgisayarın girmesiyle her şey çok değişti. Bilgisayar sayesinde bütün dünya bilgi ağıyla birbirine bağlandı. O günün ustalarıyla bugünün ustalarını karşılaştırdığımda bugünkü ustaların daha donanımlı olduğunu düşünüyorum. Kıvanç Haznedaroğlu, Barış Esen, Emre Can, Mustafa Yılmaz ve pek çok gencimiz günümüzün olanaklarını çok iyi kullandılar, kullanıyorlar, kullanmaya da devam etsinler. Günümüz açısından kötü olan tek şey belki de satranç oynamanın maliyetinin her geçen gün biraz daha artıyor olması. Yurt içindeki bir turnuvanın maliyeti yurt dışındakinden pahalı olmamalı. İstanbul Açık 50 TL iken 75 oldu, çalışanların maaşları aynı oranda artmıyor. Bunu herkes düşünmeli. Dinamiklerin önüne set çekmemeli tam tersine onları desteklemeliyiz.

Ne kadar profesyonel olursanız olun satranç henüz tatmin edici ekonomik şartlar sunmuyor. Ekonomik koşullar olmasaydı mesleğinize satrancı tercih eder miydiniz?

Etmezdim. Satrançla uğraşmak, Ali İpek gibi satrancı çok sevenlerin yapabileceği bir iş. Gerçi onlar için bile koşullar çok zor. Satranç yaşla ters orantılı, küçük yaşlarda satranç oynayanların sayısı fazla, sonra azalıyor.

Böyle düşünseniz de bir ara satranç öğretmenliği yaptığınızı biliyoruz. Velilere, eğitmenlere, satranç oynayan, oynamak isteyen çocuklara önerileriniz nelerdir?

Evet, 2005-2007 yıllarında satranç öğretmenliği yaptım, yaptığım dönemde başarılı olduğuma da inanıyorum. Veli ve antrenör olarak turnuvalara da gittim. Ekonomik nedenlerle sadece doktorluğa devam etme kararı aldım, ama öğretmenlik benim açımdan çok özel, sevgi dolu bir meslektir. Öğretmenlik yaptığım dönemlerdeki gözlemlerime dayanarak çok şey söylemem

Ülker Ailesi

mümkün. Öncelikle çok hırslı veliler var, bu hırs çocuklara zarar veriyor. Yenildiği için çocuk eleştirilmemeli, yanlış hamleler elbette gösterilmeli ama bu asla kırıcı bir dille olmamalı. Herkesin şampiyon olması mümkün değil ama satrancın herkese sağlayabileceği yararlar var. Her şeyden önemlisi doğru düşünmeyi öğretiyor. Onun için herkes şampiyonluğu değil doğru amaçları hedeflemeli. Çocuk doğru düşünüyorsa, satrancı iyi bir araç olarak kullanıyorsa, her turnuvada ya da her yıl, bir öncekinden daha iyiyse hedef gerçekleştirilmiş demektir. Bütün bunlardan daha da önemlisi çocuğun satrancı sevmesi, çocuklara satrancı sevdirebilirsek gerisi kendiliğinden gelmese de bizi çok da zorlamayacaktır.

Çocukların, gençlerin turnuvalara katılmaları konusunda neler demek isterdiniz?

Bütün turnuvalara katılmaları kolay değildir. Ancak Türkiye Yaş Grupları Birinciliği ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın düzenlediği turnuvalar gibi katılımın çok olduğu turnuvalara öncelik vermelerini öneriyorum.

Gelelim toplum denetçiliğinize.

Bana böyle bir sıfat takıldığından haberim yoktu ama herkes zaten toplum denetçisi olmalı. Yanlışları, eksikleri görmeli ve çözüm önerilerini üretmeli. Evet, ben son 10-15 yılda çok eleştirdim ama kişileri hedef almıyorum, sorunları ve çözümlerini göstermeye çalışıyorum. Satrancı, geç kalma süresinden, eşitlik bozma yöntemlerine kadar her yönden ele alıyorum. Aklıma yatmayanlara uygun çözümler bulmaya çalışıyorum. Benim anlayışıma göre yaptırım cezayla değil teşvikle olmalı. FIDE kuralları gittikçe katılaşıyor, katılaşan kuralların doğruluğu da tartışılabilir türden. Oyuncu tokalaşmadı diye ne yapacaksınız, kural koyuyorsanız, yaptırımınız olmalı, onun dışındakiler öneri olabilir sadece. Bütün bunlara rağmen turnuvalarda yanlış da olsa kurallara uyarım, çünkü bir kuralı yanlış bulmak başka, kurala uymak başka bir şey.

Satranç oyunculuğunuza dönersek, yeniden turnuvalarda, özellikle de "Emektarlar"da oynamak gibi bir planınız var mı?

Evet, hem Emektarlar'da hem de İstanbul Birinciliği'nde oynamak istiyorum. ELO'mu yükseltmek de hala hedeflerim arasında.

Satranç dünyasından bir anınızı anlatır mısınız?

2001 yılında Makedonya'da düzenlenen Avrupa Bireysel Birinciliği'nin sonunda yarışmaya katılan tüm oyuncularla birlikte bizi havaalanına götürecek olan otobüsün gelmesini bekliyordum. Fransız uyruklu olduğunu sandığım bir büyükusta karşıma geldi. İki elini omuzlarıma koyduktan sonra gülümsedi ve "Sen kimsin?" diye sordu. Herhalde davranışlarımı beğenmişti ve beni biraz yakından tanımak istemişti. Ben de İstanbul'da yaşayan FM düzeyinde, amatör sayılabilecek, bir oyuncu olduğumu ifade ettim. Bu anıdan çıkan sonuç, yabancı ortamlarda bile doğru hareketlerin kimsenin gözünden kaçmaması ve takdir edilmesidir.

"Davranışlarımıza dikkat etmeliyiz, kimin, nerede, nasıl etkileneceği belli olmuyor!" sözünün güzel bir doğrulayıcısı olmuş gerçekten.

Analizli bir oyununuzla söyleşimizi bitirirken, size çok teşekkür ediyor, hedeflerinizde başarılar diliyoruz.

Bogomil ANDONOV - Ateş ÜLKER [E17] İstanbul Festivali, 03.09.2009, Analiz: Ateş ÜLKER

1.d4 ♘f6 2.♘f3 e6 3.g3 b6 4.♗g2 ♗b7 5.0–0 ♗e7 6.c4 0–0 7.♖e1 (Bu durumda, 7.♘c3 veya 7.d5 daha çok oynanır. Rakibimin neden ♖e1 hamlesini tercih ettiği biraz sonra görülecektir.) 7...d6?! (Ansiklopediye göre 7...♕c8!? veya 7...d5) **8.♘c3 ♘e4 9.♕c2 d5** [(7. hamlede Beyazın ♖e1 tercih etmesinin nedeni bu durumda anlaşılıyor. 9...♘×c3 10.♘g5+– ♘×e2+ 11.♖×e2] **10.c×d5 e×d5 11.♘e5 ♘×c3 12.♕×c3 c5 13.d×c5** [13.b3, a1-h8 çaprazını zayıflatabilir.] **13...d4 14.♕b3 ♗×g2 15.♔×g2 ♗×c5 16.♗d2?!** [16.♗f4] **16...♘d7 17.♘f3 ♕e7** (Tahtanın ortasındaki siyah er oyun sonu için bir zayıflık olabilir. Oyun ortasında da hücuma uğrayabilir. Ancak şimdi Beyazın e2 erinin ilerlemesini engelleyerek bir baskı oluşturmaktadır.) **8.♗f4 h6 19.h4** [19.♖ad1 ♕e4 20.♕d3 Beyaz üstün.]

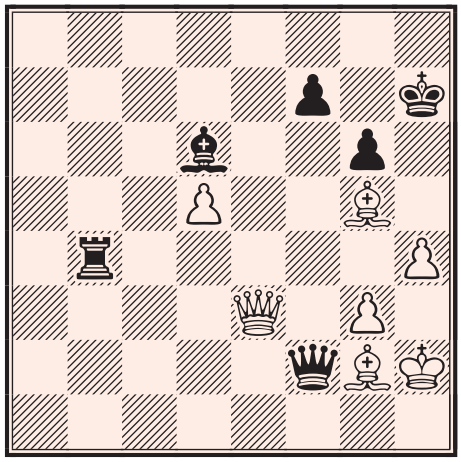
19...♖fd8 20.♖ad1 ♘f8 21.♗e5 ♘e6 22.a3 a5 23.♖d2 ♕b7 24.♖ed1 a4 25.♕c2 b5 26.♔g1 ♖ac8 27.♕f5 b4 28.♕g4 b×a3 29.b×a3 ♗×a3 30.♖×d4 ♖×d4 31.♘×d4 ♖c4 32.e4 ♗f8 33.♘×e6 ♖×e4 34.♕f5 f×e6 35.♕×e6+ ♕f7 36.♕×f7+ ♔×f7 37.f4 ♖e2 38.♔f1 ♖c2 39.♖d7+ ♔e6 40.♖a7 a3 41.♗×g7 ♗×g7 42.♖×a3 ♔f5 43.♖a6 ♔e4 44.♖g6 ♗d4?

[44...♗c3 amaç Beyaz şahın e1'e gelmesini önleyerek onu at dikeyine gitmeye zorlamak olmalıdır. Fili eksik olan taraf, şahı at dikeyinde "g1'de" olunca oyunu kaybedebilir. ♘c3 den sonra Siyah kazanıyor.]

45.♖×h6 ♔f3 46.♔e1 ♗e3 47.♖d6 ♔×g3 48.f5 ♔f3 49.f6 ♖c1+ 50.♖d1 ♖c7 51.♖d6 ♗f2+ 52.♔d2 ♗×h4 53.♔d3 ♖f7 54.♔d4 ♗×f6+ 55.♔d5 ♗g5 ½–½

Kazancı Görme ve Hesaplama

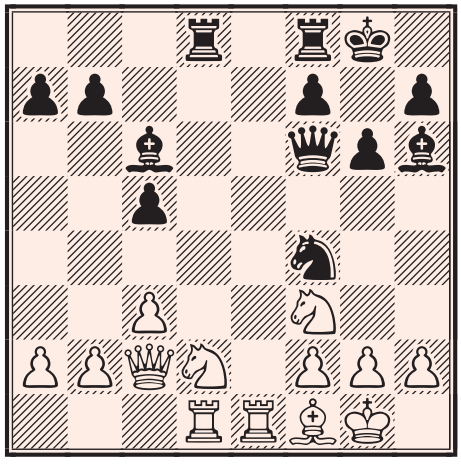
1 Yakup Erturan – Efe Kerem Uzunoğlu
Antalya, 2011

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: 1... ♖×h4+ 0–1 [2.♗×h4 ♕×e3–+]

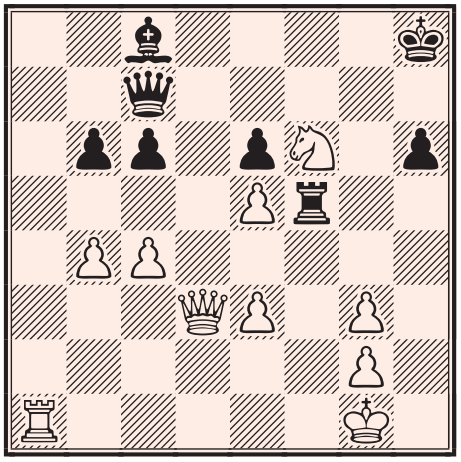
2 T. Gökçem Gürsel - Murat E. Bilgin
Antalya, 2011

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: 1... ♘h3+ 2.g×h3 ♖×d2 0–1 [3.♖×d2 ♕×f3–+; 3.♘×d2 ♕g5+ 4.♗g2 ♕×g2#] **0–1**

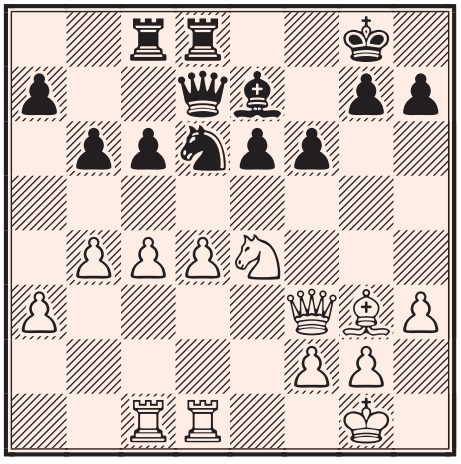
3 Ali Ekber Doğan – Kasım Dermircin
Antalya, 2011

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: 1.♖a7 ♗b7 2.♖×b7 1–0 [2... ♕×b7 3.♕d8+ ♔g7 4.♕g8#]

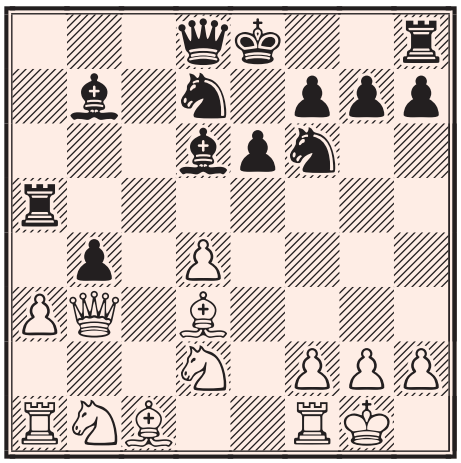
4 Melih Yurtseven – Kürşat Karataş
Antalya, 2011

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: 1.♘c5 b×c5 2.d×c5 ♕c7 3.c×d6 ♗×d6 4.♖×d6 ♖×d6 5.c5 1–0

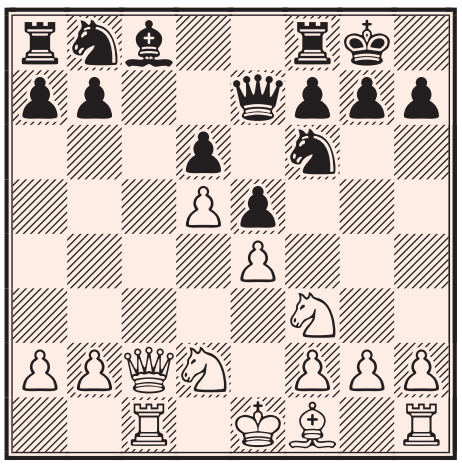
5 Çağdaş Sarıışık – Yusuf Bozdemir
Antalya, 2011

Siyah oynar ve kazanır.

Çözüm: 1...♗×h2+ 2.♔×h2 ♘g4+ 3.♔g1 [3.♔g3 ♖h5 4.♘f3 ♗×f3 5.♔×f3 ♘h2+ 6.♔e2 ♘×f1±] **3...♕h4 4.♘f3 ♗×f3 0–1**

6 Muhittin Büker – Barış Güven
Antalya, 2011

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: 1.♕×c8 ♖×c8 2.♖×c8+ ♘e8 3.♗b5 ♘d7 4.♖×a8 a6 5.♗×d7 ♕×d7 6.0–0 +– 1–0

Reşat SADIK , Eğitim Programları Uzmanı e-mail@hotmail.com

Satranç ve problem çözme

Satranç araştırmaları

Satranç oyunu yoğun olarak olasılıklar ve strateji üzerine kurulu bir oyundur. Genellikle oyun sırasında olasılıkların hesaplanması ve doğru strateji seçimi öncelik taşımaktadır

Oyunda oluşabilecek konumların sürekli göz önünde canlandırılması, birçok usta oyuncunun 10 veya daha fazla hamle hesaplaması, oluşacak konumun hangi tarafa üstünlük sağlayacağını fark etmesi satrancı tümüyle soyutlaştırmakta ve hesaplama yeteneğine dayandırmaktadır. Matematik de soyutlamalar ve hesaplamalar içerdiğinden satrançla benzerlik göstermektedir. Yapılan bilimsel çalışmalar da bu ilişkiyi doğrular niteliktedir.

Bilindiği üzere yurt dışındaki bilimsel satranç çalışmaları eskiye dayanmaktadır. Bu araştırmalarda, çoğunlukla satrancın bireyler üzerinde yarattığı etkilerin yanı sıra, problem çözme başarılarına katkısı olup olmadığı üzerinde durulmaktaydı. Genellikle sonuçlar satranç bilenlerden yanaydı. Yaklaşık 5 yıl önce 200'e yakın öğrenci üzerinde yaptığımız araştırmada da aynı sonuçlarla karşılaşmıştık. Satranç bilen öğrencilerin matematik problemlerini algılama ve çözme becerilerinin satranç bilmeyenlerden daha iyi olduğunu bilimsel gerçeklerle ortaya koymuştuk. Kuşkusuz ki her yapılan bilimsel çalışma gibi, bu çalışmanın da bir takım sınırlıkları vardı ve göz ardı edilemezdi. Gerçekte satranç bilenler lehine sonuçlanan araştırmada, farkın kesinlikle satrançtan kaynaklandığı bilinmemekteydi. Bizler bu çalışmaya yaparken hep bir sonraki araştırmaları düşündük, bizden öncekilerin yaptığı gibi araştırmacılara önerilerde bulunduk. Ve devamı geldi...

23-25 Ekim 2008 Yılında Yapılan 10. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresinde Poster Bildiri olarak sunulan "Satranç Oynayan ve Oynamayan İlköğretim Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi" isimli çalışmada 6, 7, ve 8. sınıflarda okuyan 47 kız ve 43 erkek toplamda 90 öğrenci yer almıştır. Çalışma, Erim Erhan, Muhsin Hazar ve Murat Tekin tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Problem Çözme Envanterinin yanı sıra, verilerin çözüm ve yorumlanmasında; t testi kullanılarak anlamlılık $P<0,05$ alınmıştır. Araştırmada, satranç oynayan öğrencilerin aceleci yaklaşım düzeylerinin ortalaması, satranç oynamayan öğrencilere göre farklı bulunmuştur. Bulunan farklılığa bakıldığında ise satranç oynamayan öğrencilerin oynayanlara göre aceleci yaklaşım düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Çıkan sonuç; satranç oynamayan öğrencilerin karşılaştıkları bir sorunu çözmede belirli bir strateji uygulamadıkları, sabırlı ve soğukkanlı davranışlar sergilemedikleri biçiminde yorumlanabilir. Bu bulgu; Sadık (2006), Feguson (1986), Rifner (1982)'nin çalışmalarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın diğer boyutunda kaçıngan yaklaşım alt faktöründeki algı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ortalama değerlere baktığımızda; satranç oynayan öğrencilerin kaçıngan yaklaşım düzeylerinin ortalaması (X =13,77) iken satranç oynamayan öğrencilerin kaçıngan yaklaşım düzeylerinin ortalaması (X =10,64) dır. Bu da bizi; satranç oynamayan öğrencilerin oynayanlara göre kaçıngan yaklaşım düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna götürmektedir. Ayrıca şu yoruma da ulaşılabilir: satranç oynamayanlar, oynayanlara göre bir sorunla karşılaştıklarında sorunu görmemezlikten gelme, sorunun farkında olamama gibi durum içerisinde olurlar.

Kendine güvenli yaklaşım bulgularında ise anlamlı fark bulunmamıştır. Bu sonuç bizi; hem satranç oynayan hem de oynamayan öğrencilerin bu konuda kendini yeterli görmesi ile ilgilidir sonucuna götürmektedir.

Planlı yaklaşım sonuçlarında ise satranç bilenler lehine anlamlı farklar bulunmuştur. Bu sonuçlara göre; satranç oynayan öğrencilerin oynamayanlara göre planlı yaklaşım düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum, satranç oynayanların, oynamayanlara göre bir sorunla karşılaştıklarında planlı bir şekilde hareket ettikleri sonucunu göstermektedir. Bulgular; Malloy ve Jones (1998), Sadık (2006), Manak (2007), Dauverge (2001)'in yaptığı çalışmayla paralellik göstermektedir.

Bu sonuçlara göre; satranç oynamayan öğrencilerin oynayanlara göre aceleci yaklaşım düzeyleri ve kaçıngan yaklaşım düzeyleri, satranç oynayan öğrencilerin oynamayanlara göre planlı yaklaşım düzeyleri yüksek çıkmıştır.

Satranç insanlara, oyunda olduğu gibi yaşamda da kısa ve uzun vadeli hedefler olması gerektiğini, amacı olmayan oyunun da yaşamın da bir şey ifade etmeyeceğini anlatmaktadır. Hedefe ulaşmak için bir plan yapılması gerektiğini ve bu plan doğrultusunda eldeki olanakların en akılcı, en ekonomik biçimde kullanılmasını hedefe ulaşan yolda, başa gelebilecek tüm olumsuzluklara karşı tedbirli olmayı, ayrıntılar hesaplansa bile yapılan tüm hamlelerin asıl amaca hizmet etmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Stratejik temellere dayanan satranç oyununun inceliklerini kavramak, yukarıda bahsedilen problem çözme becerilerini kazanmak, söz konusu becerileri oyunlarına ve yaşamına başarılı bir biçimde uyarlayabilmek için satranç oyunuyla erken yaşlarda tanışmış olmak büyük önem arz etmektedir. Araştırmacıların üzerinde titizlikle durmaları gereken konulardan biri de erken yaşta satranç çalışmalarına başlamış olmanın birey üzerinde ne gibi etkiler yarattığının ortaya konabilmesidir. Bu bağlamda ülkemizde yapılmış olan bir başka satranç çalışmasını aktarmanın yerinde olacağı kanısındayım.

Serap Sağlam Tekneci tarafından yapılan "Okul Öncesi Dönemde Alınan Satranç Eğitiminin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerin Matematik Becerileri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi" isimli bilimsel çalışma, okul öncesinde satranca başlamış olmanın etkilerini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Çalışmada, 42 birinci sınıf öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın genel amacına bağlı olarak anasınıfında satranç eğitimi alan 22 (11 kız, 11 erkek) çocuk deney grubuna, birinci sınıf öğrencilerinden yansız atama ile belirlenen 20 (13 kız, 7 erkek) çocuk ise kontrol grubuna dahil edilmiştir. Araştırmada son test kontrol gruplu model kullanılmıştır.

Araştırmada gerekli verilerin toplanmasında, çocukların temel satranç bilgi düzeylerini ölçebilmek için "Satranç Bilgisi Anket Formu", Erdoğan ve Baran tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan "Erken Matematik Yeteneği Testi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan "Satranç Bilgisi Anket Formu"nun taslak formu oluşturulduktan sonra çocuk gelişimi ve satranç konusunda deneyimli 6 uzmanın görüşü alınmış ve ön deneme formu oluşturulmuştur. Ön deneme formunda bulunan soruları test etmek amacıyla 10 çocuğa uygulanmış ve gerekli düzeltmeler yapılarak anket formuna son şekli verilmiştir. Ön uygulama sonuçları ve ilköğretim dönemi satranç dersi programı ünite konuları incelendiğinde, formun çocukların en az orta düzeyde satranç bilgisi seviyesini ölçtüğü kanısına varılmıştır.

Araştırma sonucunda; satranç eğitimi alan öğrencilerin matematik yetenek puanlarının yüksek olduğu, matematik testinde daha çok soruya doğru cevap vererek ham puanlarının yüksek olduğu, güven aralığı değerlerine bakıldığında çocukların yaşının gelişimini gösterdiği ya da yaşının üzerinde performans sergiledikleri, satranç bilgisi anket formundan daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır.

Bu araştırma sonucuna göre anasınıfında satranç eğitimi alan öğrencilerin; bir basamaklı sayılarda zihinsel sayı doğrusu ve iki basamaklı sayıları yazma becerilerinde anasınıfında satranç eğitimi almayan öğrencilere göre daha başarılı oldukları söylenebilir.

Anasınıfında satranç eğitimi alan veya almayan öğrencilerin; 40'a kadar olan iki basamaklı sayılardan sonra gelen sayıyı tahmin etme, 6'dan 10'a kadar olan nesneleri birer birer sayma, 10'dan geriye sözel sayma, farklı miktarları eşit paylaştırılma, 5'ten 9'a kadar olan sayıları zihinden toplama, 19 elemana kadar küme oluşturma, onluk sayıları okuma, 42'ye kadar birer birer sözel sayma becerilerinde verdikleri doğru ve yanlış cevaplar arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Araştırma sonucuna göre anasınıfında satranç eğitimi alan öğrencilerin; büyük sayılarla toplama yaptıktan sonra sayma, toplama işleminin değişim özelliğinin sembolik olarak gösterimi, iki basamaklı sayılarda zihinsel sayı doğrusu, 11'den 20 nesneye kadar birer birer sayma ve bir basamaklı büyük sayıdan küçük olanı veya kendisini çıkarma becerilerinde anasınıfında satranç eğitimi almayan öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır.

Anasınıfında satranç eğitimi alan veya almayan öğrencilerin; 90'a kadar olan onar onar sözel sayma, iki basamaklı sayıları okuma, onluk sayılarda sonra gelen sayıyı tahmin etme, 90'a kadar olan iki basamaklı sayılarda sonra gelen sayıyı tahmin etme, 20'den geriye doğru sözel sayma ve 100'den 190'a kadar onar onar sözel sayma becerilerinde verdikleri doğru ve yanlış cevaplar arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Araştırmada öğrencilerin matematik yetenek ve satranç bilgi puanları çocukların satrancı oynama sıklığına göre farklılaşma durumu incelenmiş ve haftada birden fazla satranç oynayan çocukların puanlarının haftada bir defa oynayan çocuklara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çocukların satrancı sık aralıklarla oynamalarının matematik yetenek ve satranç bilgisi puanları üzerinde olumlu yönde katkısı olduğu söylenebilir. Bu durumda, çocuklar satrancı ne kadar sık oynarlarsa oyunu daha iyi öğrenecekler ve oyunda her defasında farklı stratejiler geliştirebileceklerdir sonucuna ulaşabiliriz.

Sonuç

Kuşkusuz ki yapılan araştırmaların sınırlılıkları bulunmaktadır. Fakat bu çalışmalar satranç adına son derece önemli veriler ortaya koymaktadır. İleriki yıllarda satrançla ilgili çok daha fazla araştırma yapılacağı kanısındayım. Yapılacak araştırmalarda çoğunlukla satranç eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkisi ve yaşama transferi üzerinde durulacağını düşünmekteyim. Bu durumda en önemli görev satranç eğitmenlerine düşmektedir. Çünkü eğitim nitelikli olursa olumlu sonuçlar ortaya çıkacak, niteliksiz olursa tersi durumlar da yaşanabilecektir.

N. Alp ERİLLİ, OMÜ Araştırma Görevlisi aerilli@omu.edu.tr

Bilimsel çalışmalarda satranç

Açılış istatistikleri

Satranç veri tabanı yazılımlarının çıkmasıyla beraber, herhangi bir açılış veya herhangi bir oyuncu hakkında bilgi toplamak çok daha kolay olmaya başladı

Bu hazırlıkların oyuncular için sağladığı fayda veya faydalar şüphesiz ki tartışılmaz. Bununla beraber ortaya çıkan bu gelişimler istatistiklerin de gelişmesine yardımcı olmuş, bu da geçmiş ile gelecek arsındaki köprünün daha da sağlam temellerle ifade edilmesine olanak tanımıştır. Bu çalışmada, 4 milyonun üzerindeki oyun arşiviyle yabancı veri tabanı ve 70 binin üzerindeki oyun arşiviyle Türk veri tabanı karşılaştırılmıştır. En çok bilinen açılışlara ait beyazın galibiyeti, siyahın galibiyeti ve beraberlik yüzdeleri Tablo 1'de verilmiştir.

Beyazların en iyi 5 ve en kötü 5 açılışları, Tablo 2 ve 3'de verilmiştir. Yabancı ve Türk veri tabanlarında en iyi galibiyet mağlubiyet farkı Eski Hintli açılıştadır. Diğer dört açılış ise farklı çıkmıştır. Burada en ilginç istatistik ise Yabancı veri tabanında en iyi beşinci açılış olan Budapeşte Savunması, Türk veri tabanında en kötü beşinci açılış konumunda olmasıdır.

Her iki veri tabanı, galibiyet-mağlubiyet mutlak farkı olarak karşılaştırıldığında en büyük farkın fil açılışında olduğu görülmektedir.

Siyahların en iyi ve en kötü 5 açılışları Tablo 4 ve 5'de verilmiştir.

En çok beraberlik olan açılışlara baktığımızda, üç açılışın da her iki veri tabanında ilk beşte olduğunu görmekteyiz. Türk veri tabanında altıncı sırada olan Katalan açılışını da sayarsak; Bogo-Hint, Neo-Gruenfeld, Vezir-Hint ve Katalan açılışlarını beraberlik açılışları olarak isimlendirmek pek de yanlış olmayacaktır.

En az beraberliklerin yapıldığı açılışlara

TABLO-1 AÇILIŞ	YABANCI			TÜRK		
	1-0	0.5-0.5	0-1	1-0	0.5-0.5	0-1
Alekhine	38	29	33	39	20	41
Benoni	42	26	32	40	18	42
Bird's	35	26	39	40	17	43
Fil	45	24	31	44	4	52
Bogo-Hint	35	42	23	39	30	31
Budapeşte Savunması	44	27	29	41	13	46
Caro Kan	38	32	30	41	23	36
Merkez Oyunu	47	20	33	50	12	38
İskandinav	41	28	31	47	17	36
Hollanda	40	30	30	40	27	33
İngiliz	36	35	29	42	26	32
Dört At	37	34	29	44	17	39
Fransız	39	30	31	47	23	30
Evans Gambit	49	18	33	50	12	38
İki At Savunması	41	23	36	46	16	38
İtalyan	42	23	35	48	14	38
Giucco Piano	43	26	31	59	11	30
Gruenfeld	36	37	27	35	27	38
Şah Gambiti	45	20	35	56	8	36
Falkbeer KG	44	22	34	47	10	43
Şah Hint Atak	37	32	31	36	23	41
Modern Savunma	40	30	30	33	34	33
Nimzo Hint	35	35	30	39	27	34
Petroff Sav.	39	36	25	51	19	30
Pirc	40	29	31	44	18	38
Ponziani	45	23	32	53	20	27
Vezir Hint	35	41	24	40	34	26
Robatsch Sav.	40	26	34	42	18	40
Reti	36	31	33	39	22	39
İskoç Oyunu	43	27	30	50	16	34
Üç At Oyunu	45	23	32	54	9	37
Viyana Oyunu	43	27	30	50	13	37
Viyana Gambiti	43	24	33	35	20	45
Torre Atak	38	33	29	37	31	32
SİCİLYA	36	30	34	37	20	43
İSPANYOL	40	34	26	50	22	28
Vezir Gambiti(Kabul Edilmiş)	39	36	25	47	26	27
Vezir Gambiti(Kabul Edilmemiş)	40	36	24	46	25	29
Vezir Eri	37	30	33	40	22	38
Neo-Gruenfeld	36	41	23	40	39	21
Katalan	40	38	22	48	28	24
Şah Hint	39	33	28	38	27	35
Eski Benoni	43	27	30	47	21	32
Benko Gambit	39	27	34	36	20	44
Eski Hintli	43	33	24	58	25	17
Larsen	36	29	35	43	20	37

TABLO-2	BEYAZIN EN İYİ 5 AÇILIŞI (Beyazın %'sinin Siyahın %'sine farkı)		
YABANCI		TÜRK	
Eski Hintli	19	Eski Hintli	41
Katalan	18	Giucco Piano	29
Vezir Gambiti(Kabul Edilmemiş)	16	Poziani	26
Evans Gambit	16	Katalan	24
Budapeşte Savunması	15	İspanyol	22

TABLO-3	BEYAZIN EN KÖTÜ 5 AÇILIŞI (Beyazın %'sinin Siyahın %'sine farkı)		
YABANCI		TÜRK	
Bird's	-4	Viyana Gambiti	-10
Larsen	1	Benko Gambit	-8
Sicilya	2	Fil	-8
Vezir Eri	4	Sicilya	-6
Benko Gambit	5	Budapeşte Savunması	-5

TABLO-4	SİYAHIN EN İYİ 5 AÇILIŞI (Siyahın %'sinin Beyazın %'sine farkı)		
YABANCI		TÜRK	
Bird's	4	Viyana Gambiti	10
Larsen	-1	Benko Gambit	8
Sicilya	-2	Fil	8
Vezir Eri	-4	Sicilya	6
Benko Gambit	-5	Budapeşte Savunması	5

TABLO-5	SİYAHIN EN KÖTÜ 5 AÇILIŞI (Siyahın %'sinin Beyazın %'sine farkı)		
YABANCI		TÜRK	
Eski Hintli	-19	Eski Hintli	-41
Katalan	-18	Giucco Piano	-29
Vezir Gambiti(Kabul Edilmemiş)	-16	Poziani	-26
Evans Gambit	-16	Katalan	-24
Budapeşte Savunması	-15	İspanyol	-22

TABLO-6	EN ÇOK BERABERLİK AÇILIŞLARI		
YABANCI		TÜRK	
Bogo-Hint	42	Neo-Gruenfeld	39
Neo-Gruenfeld	41	Vezir-Hint	34
Vezir-Hint	41	Modern Savunma	34
Katalan	38	Torre Atak	31
Gruenfeld	37	Bogo-Hint	30

TABLO-7	EN AZ BERABERLİK AÇILIŞLARI		
YABANCI		TÜRK	
Evans Gambiti	18	Fil Açılışı	4
Şah Gambiti	20	Şah Gambiti	8
Merkez Oyunu	20	Üç At Oyunu	9
Falkbeer Karşı Gambit	22	Falkbeer Karşı Gambit	10
İki At Savunması	23	Giucco Piano	11

TABLO-8	YABANCI			TÜRK		
ECO	1-0	0.5-0.5	0-1	1-0	0.5-0.5	0-1
A	37	31	32	40	23	37
B	38	29	33	39	20	41
C	41	29	30	49	16	35
D	39	35	26	44	25	31
E	38	34	28	40	28	32

Veri tabanları arası Galibiyet - Mağlubiyet Farkı	
Fil Açılışı	22
Viyana Gambiti	20
Budapeşte Savunması	20
Benko Gambit	13
Benoni	12

baktığımızda Şah Gambiti ve Falkbeer karşı Gambiti (ECO listesinde Şah Gambiti adı altında tanımlanmaktadır) her iki listede ilk beşe giren açılışlardır.

Açılış ansiklopedilerinin sınıflandırmasına bağlı olarak da 5 ana ciltteki sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Her iki veri tabanındaki maç sayılarına bakıldığında B cildi en çok oynanan ve E cildi de en az oynanan açılışlar olmuşlardır. En çok galibiyet yüzdesi her iki veri tabanında da C cildi (Burada en önemli etken İspanyol açılışıdır), en çok mağlubiyet yüzdesi ise B ciltleri (En önemli etken Sicilya savunması) olmuştur.

TurkBase'de en fazla maç yapılan açılışlar C50, C55 ve B22, en az maç yapılanlar ise A74, E23 ve E28 olmuştur. Buna mükabil Yabancı veri tabanında en fazla maç yapılan açılışlar B22, B07 ve D04, en az maç yapılanlar ise E24, C95 ve E76 olmuştur. Açılış ciltlerinin yayılım ölçülerine baktığımızda Turkbase'de A, B ve D ciltleri sola çarpık, E cildi iki uçlu ve C cildi ise normal dağılıma yakın çıkmıştır. Yabancı veri tabanında A, B ve D ciltleri sola çarpık; E cildi sağa çarpık ve C cildi ise normal dağılıma yakın çıkmıştır. Yabancı veri tabanında en fazla 41 hamlelik maç oynanmışken; Turkbase'de en fazla 28 hamlelik maç oynanmıştır.

İstatistiksel olarak ECO ciltlerine göre Türk veri tabanı ile Yabancı veri tabanı karşılaştırması bağımsız iki grup t testi sınaması ile yapılmış ve ECO ciltlerine göre veri tabanları arasında istatistiksel bir fark olduğu sonucu çıkmıştır (p=0,01). Bu farkın en önemli sebebi olarak örneklem genişliklerini gösterebiliriz. Türk veri tabanındaki oyun sayısı milyon rakamına yaklaştıkça bu farkın azalacağı düşünülmektedir.

WIM Nilüfer ÇINAR ÇORLULU nilufercinar@gmail.com

“Dahi doğulmaz, dahi olunur.”

Susan (Zsuzsa) Polgar

Satranç, insanların doğasındaki yetenekleri ortaya çıkarır. Yaşamda sadece satranç yoktur ama satranç insana disiplin kazandırır

Bu iddialı ifade, Polgar kardeşlerin eğitimci babaları Laszlo Polgar'a ait. Sonuca bakılırsa haklı görünüyor. Polgar kardeşler, özellikle Judith Polgar, satranç camiasının çok yakından tanıdığı, hayranlıkla izlediği bir isim. Hiç okula gitmeyen Polgar kardeşler 4-5 yaşlarından itibaren günde 10 saate varan satranç çalışmalarıyla, göz ardı edilemeyecek noktalara geldiler. Benim bu konuda görüşüm, satrancın insanın doğasındaki yetenekleri ortaya çıkarmada önemli bir etken olduğudur. Ancak hayatta sadece satranç yoktur, satrancın en büyük faydası, insanlara bir disiplin kazandırmasıdır. Satrançla tanışan çocuklar, belli bir düzeye geldiklerinde uğraşları ne olursa olsun, satranç bilmeyenlere göre farklı davranışlar sergilemektedirler. Başarının çok büyük bir bölümü çalışmaktan geçer; iş, dünya çapında olmaya geldiğinde, yetenek faktörü ortaya çıkar. Satranca karşı özel yeteneği olan insanlar dünya satrancında çok üst noktalara gelebilen insanlardır. Oyun sonlarında çok başarılı olan efsane Dünya Şampiyonlarından Jose Rose Capablanca, kendisi 10.000 kale oyun sonu incelediğini söylemiştir. Çalışma olmadan hiçbir başarı kendiliğinden gelmez.

Polgar kardeşlerin en büyüğü Susan Polgar veya diğer adıyla Zsuzsa (Susan) Polgar 1996-1999 yılları arasında Kadınlar Dünya Şampiyonu olmuştur. Amerikan vatandaşı olan Zsuzsa Polgar yaşamını çoğunlukla Amerika'da sürdürmekte olup Texas Üniversitesi'ndeki Susan Polgar Enstitüsü'nün kurucusudur. 2007'den 2009'a kadar da Amerika Birleşik Devletleri Satranç Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaptı.

Polgar Kardeşler

1984 yılında en yüksek Elo'lu kadın oyuncu oldu, sadece kadınlara karşı değil, açık turnuvalarda da oynadı. GM unvanını geleneksel kurallarla kazanan ilk kadın oyuncudur. Üç GM normu ve 2500 üstü Elo. Toplamda on olimpiyatta oynayıp, beş altın, dört gümüş ve bir bronz madalya kazandı, oynadığı 56 oyunda hiç yenilgi almadı.

25 Şubat 1996'da Xie Jun'ı yenip Dünya Kadınlar Şampiyonu unvanını kazanan Zsuzsa Polgar, 1998'de düzenlenmesi beklenen yeni unvan maçının iptal edilerek 1999 Mart/Nisan aylarına ertelenmesi, ödül miktarının 200.000 dolardan 100.000 dolara çekilmesi, ayrıca rakibi Xie Jun'un ülkesi Çin'de düzenlenmesi, en önemlisi de bu tarihin, hamile olup Mart 1999'da ilk çocuğunu dünyaya getireceği zamanla çakışması nedeniyle Zsuzsa Polgar, unvanını ortaya koymadı. Bunun üzerine, FIDE, Rus Alisa Galliamova'yı Xie Jun ile oynatmaya karar verdi.

Bu karara karşı dava açan Zsuzsa Polgar haklı bulundu ve 25.000 dolar tazminat kazandı. 2004 yılından beri resmi maçlarda oynamayan Zsuzsa Polgar, bilgisayar uzmanı Jacop Shutzman ile 1994'de evlendi. Zsuzsa Polgar ve eşi iki çocuğuyla, New York'ta yaşamaya başladı ancak çift daha sonra ayrıldı. Zsuzsa Polgar 2006 yılında uzun süredir menajeri ve arkadaşı olan Paul Troung ile evlendi.

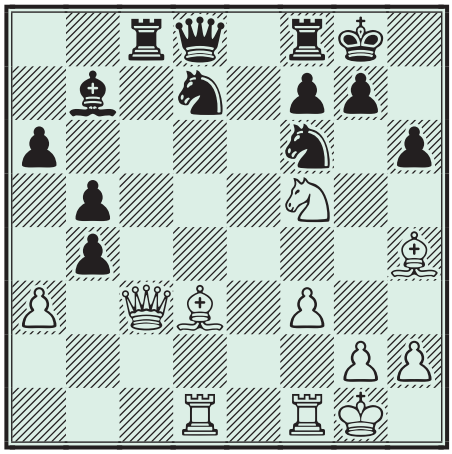
İnceleyeceğimiz ilk parti Çek Cumhuriyeti'nin yıllarca birinci masa oyuncusu olan GM Hracek'e ait. Polgar'ın çift fille taktik imkânlar bulduğu Nimzohint açılışının oynandığı partiyi birlikte inceleyelim.

Zsuzsa Polgar - Zbynek Hracek [E32] Brno Brno, 1993

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 ♗b4 4.♕c2 0–0 (Beyaz vezirkanadındaki piyon yapısını bozmak istemiyor.)

5.a3 ♗×c3+ 6.♕×c3 b6 7.♗g5 ♗b7 8.e3 h6 9.♗h4 d6 10.f3 ♘bd7 11.♗d3 c5 12.♘e2 c×d4 13.e×d4 ♖c8 14.b4 e5 (Beyazın merkezde ve vezir kanadında, alan avantajı var, Siyah ise merkezi dağıtmak istiyor. Beyaz henüz rok atmadığı için açılacak e dikeyi, Siyaha avantaj sağlar.) **15.0–0 b5 16.c5 e×d4 17.♘×d4 a6 18.♘f5 d×c5 19.♖ad1 c×b4** (Beyaz piyon feda ediyor, f6 karesindeki atın açmazda oluşu Siyaha sıkıntılar yaşatacak, Beyazın f5 karesindeki atı, güçlü bir konumda, beyaz kale dakik bir şekilde d1 karesine geldi, piyonun bedeli olacak tabii ki.)

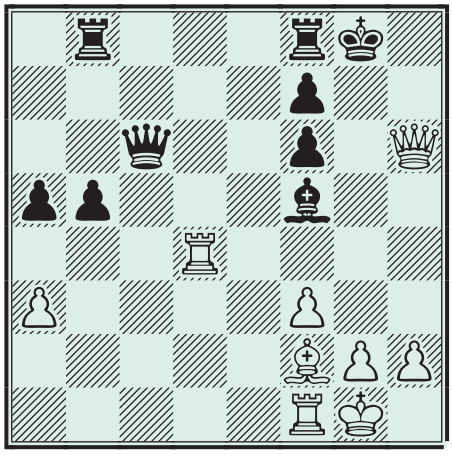
Diyagram

20.♕×b4 ♔h8 21.♘d6 (f5 karesini beyaz file devrediyor.) **♖b8 22.♗f5 ♗c6 23.♗×d7 ♗×d7 24.♘e4 a5**

(Beyaz bu konumda çok üstün, f6 atına baskı Siyahın şahkanadını parçalayacak.) **25.♕b2 ♕b6+ 26.♗f2 ♕c6 27.♘×f6 g×f6 28.♕d2 ♗f5 29.♕×h6+ ♔g8 30.♖d4 1–0**

Diyagram

Batının en hızlısı Bent Larsen, ilki 1990 yılında yapılan "Veteranlar, Kadınlara Karşı Dostluk Maçı"nda, Polgar'a yenilmekten kurtulamıyor.

Veteran (emektar) erkeklerde 60 yaş üstü, kadınlarda 50 yaş ve üstü olarak tanımlanıyor. Türk Veteran Milli Takımımız da Antrenör Dr. Sabri Koçak önderliğinde turnuvalara katılmaktadır.

Zsuzsa Polgar - Bent Larsen [A55] Veterans-Women Monte Carlo (3), 1994

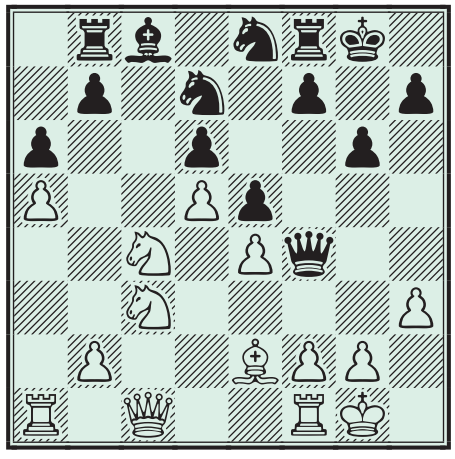
1.d4 c6 2.c4 d6 3.♘c3 e5 4.♘f3 ♘d7 5.e4

♘gf6 6.♗e2 ♗e7 7.0–0 0–0

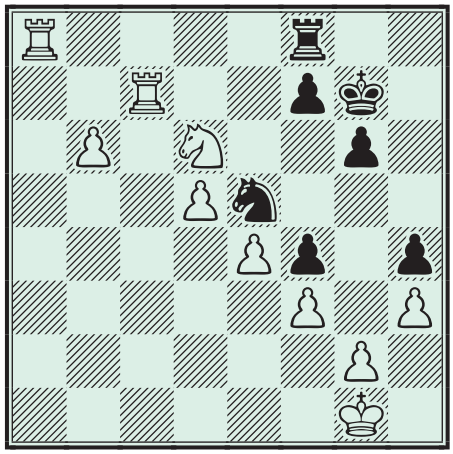
Oynanan varyantın adı Eski Hintli açılışı olarak geçiyor. Şah-Hint konumlarına benzer piyon yapıları olup, Siyahın siyah fili g7 karesinden değil de, e7 karesinden oyuna çıkıyor. Beyazın formasyonu ise, Şah-Hint açılışıyla neredeyse aynı. Beyazlar vezirkanadından, Siyahlar şahkanadından oynayacak. Siyah tabii ki siyah filinden kurtulmaya çalışacak. **12.h3 ♘f6 13.♗e3 ♘e8 14.a4± ♘d7 15.a5 g6 16.♘d2 ♗g5 17.♗×g5 ♕×g5 18.♘c4 ♖b8 19.♕c1! ♕f4** (Hedefine ulaşan Beyaz oldu. Gerçi Siyah kötü filini değişse de vezirkanadında oyunu felç durumda. Geri kalmış zayıf d piyonu, b6 karesinin zayıflığı, Beyazın atlarının güçlü konumu, Beyazı tercih etmemizin başlıca sebepleri.)

Diyagram

20.b4 h5 21.♖a2 b5 (Bu hamle ile hem a6 piyonu, hem de c6 karesiçok zayıflıyor.) **22.a×b6 ♘×b6 23.♘a5!** (Beyaz atı değişmeyecek, zayıf c6 karesine doğru yöneldi bile.) **♔g7 24.♘c6 ♖a8 25.♕×f4 e×f4** (Vezirkanadında oyunu kazanmayı garantileyen Beyaz, vezirleri değişiyor) **26.♖c1 ♘f6 27.♖ca1! ♖e8 28.f3 ♘fd7 29.♗×a6 ♗×a6 30.♖×a6 ♖ac8 31.♘b5 ♘c4 32.♘ca7 ♖b8 33.♘×d6 ♘×d6 34.♖×d6 ♘e5 35.b5 ♖b7 36.♖da6 h4 37.♖c1 ♘d7 38.♘c8! ♖b8 39.♘d6 ♖f8 40.♖c7 ♘e5 41.b6 ♖a8 42.♖×a8 1–0**

Diyagram

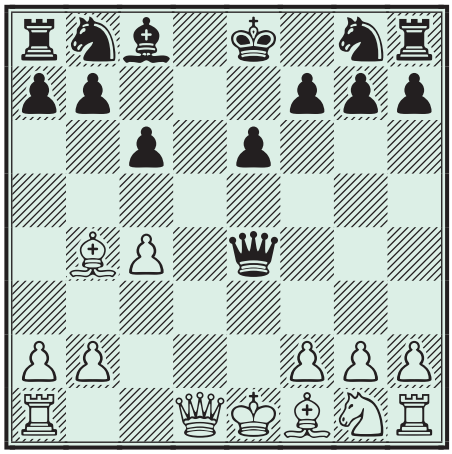
Sırada Bulgar GM Kiril Georgiev ile oynadığı kabul edilmeyen vezir gambitinde Marshall gambit yaptığı oyunu inceleyeceğiz.

Zsuzsa Polgar - Kiril Georgiev [D31] Pardubice, 1994

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 c6 4.e4 d×e4 5.♘×e4 ♗b4+ 6.♗d2 ♕×d4 7.♗×b4 ♕×e4+ (Beyaz hızlı gelişim için piyon feda etti. Gambitler her zaman risklidir. Piyonu alan tarafın çoğunlukla, piyonu tutmağa çalıştığı konumlarda hüsrana uğradığı sıkça görülür.)

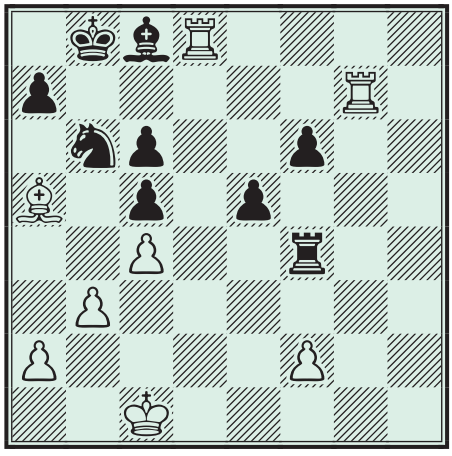
Diyagram

8.♗e2 ♘d7 .♘f3 c5 10.♗c3 ♘gf6 11.♕d6! ♕c6 (Beyaz, piyon eksik olmasına rağmen, vezir değişiyor, Haklı mı sorusuna cevap evet! Siyahın beyaz fili o kadar kötü konumda ki ve c5-c6 piyonları da ayrıca bir zayıflık.) **12.♕×c6 b×c6 13.♘d2 ♗b7 14,0–0–0 0–0–0 15.♗f3! e5?! 16.g4!± h6 17.h4 h5 18.g×h5! ♔b8 19.♖hg1 ♘×h5 20.♘e4! ♗c8 21.♘d6 f6 22.♘f7 ♖df8 23.♘×h8 ♖×h8 24.♗×h5 ♖×h5 25.♖×g7 ♘b6 26.♖d8 ♖×h4 27.b3 ♖f4 28.♗a5 1–0** (Bu oyunu seçmem-

deki en büyük neden, bir satranççının sabit fikirlerle maça çıkmaması gerektiğidir. Polgar açılışta, son derece saldırgan bir stil sergilemesine rağmen, konumun gereğini yaparak, piyon eksik oyun ortasını tercih etmiş, sonucunda da rakibini perişan etmiştir.)

Diyagram

Son Partimiz ise GM Zsuzsa Polgar'ın dünya şampiyonu olduğu maçtan. Ezici bir üstünlükle kazandığı Dünya Kadınlar şampiyonluğu, sonrasında satranç dışı mücadelelere yerini bırakmıştır.

Zsuzsa Polgar - Jun Xie C45] Jaen, 1996

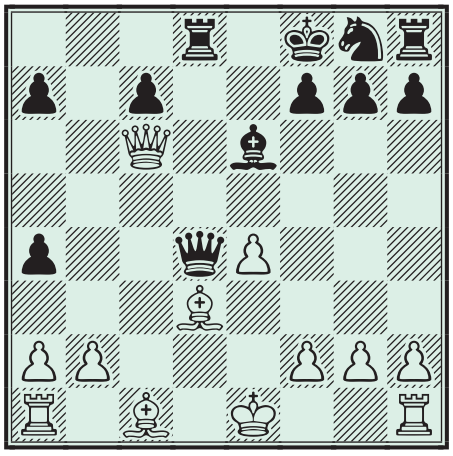
1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 e×d4

(İskoç açılışı e4, e5'li oyunlarda İspanyol açılışından sonra en popüler varyantlardan biridir. GM Kasparov'un varyanta katkıları çok büyüktür.)

4.♘×d4 ♗c5 5.♘×c6 ♕f6 6.♕d2 d×c6 7.♘c3 (Beyaz 7. ♗d3 veya 7. ♗c4 varyantlarını da seçebilirdi.)

♗e6 8.♘a4 ♖d8 9.♗d3 ♗d4 10.c3 b5 11. c×d4 b×a4 12.♕c2 ♕×d4 13.♕×c6+ ♔f8?! (Siyah şah merkezde kalıyor, 13...♖d7 daha iyiydi.)

Diyagram

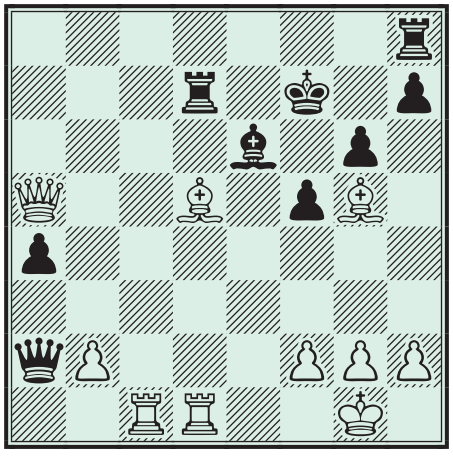
14.♗e2 ♘e7?

(Siyahlar 15....♗b4 oynamalıydı, Beyaz şahını f1 karesine oynarsa kaleler arası bağlantıyı sağlayamayacak, vezir c3 oynadığı takdirde de vezirleri değişebilirdi.)

15.♕c2 f5 16.0–0 ♕×e4 17.♕×c7 ♔f7 18.♗h5+ g6 [19.♗f3 ♕c4 20.♕×a7 ♕d4 21.♕a5 ♘d5? (Siyah h8 kalesini oyuna dâhil etmeliydi, ... ♖he8 22. ♗e3 ♕×b2 23. ♕×a4 ♔g8 daha iyi olurdu.)

22.♖d1 ♕c4 23.♗g5 ♖d7 24.♖ac1 ♕×a2 25.♗×d5 (Siyah terk eder. 25.♗×d5 ♗×d5 26. ♖c7) **1–0**

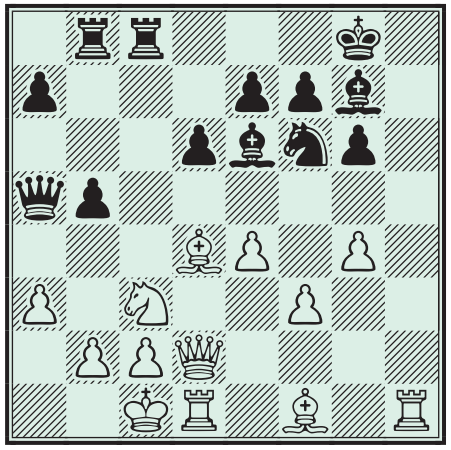
Diyagram

Sicilya Dragon açılışından bir parti ile devam ediyoruz. Siyah GM Vescovi Brezilya'nın güçlü oyuncularından. Nefes kesen bu mücadeleyi birlikte izleyelim.

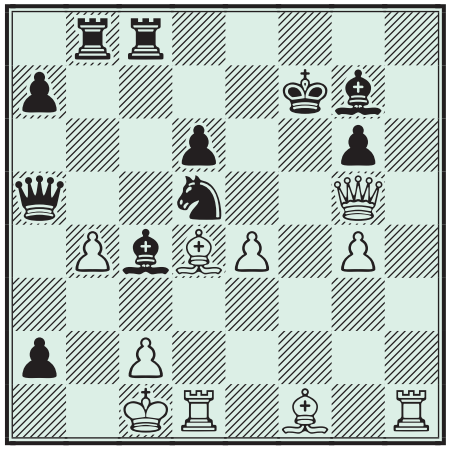
Zs. Polgar - Giovanni Vescovi/Mathinos, 1994

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 c×d4 4.♘×d4 ♘f6 5.♘c3 g6 6.♗e3 ♗g7 7.f3 ♘c6 8.♕d2 0–0 9.g4 ♗e6 10.0–0–0 ♘×d4 11.♗×d4 ♕a5 12.a3 ♖fc8 13.h4 ♖ab8 14.h5 b5 15.h×g6 h×g6?! Bu konumda Siyahlar 15...b4 hamlesini daha çok tercih ediyorlar.

16.♕g5 ♗c4 17.f4? (17.♗×c4 ♖× c4 18. ♘d5 ♕d8 daha iyi olurdu.) **17...e5 18.f×e5 b4 19.♘d5 ♘×d5 20.e6 b×a3 21.e×f7+ ♔×f7 22. b4!! a2?**

(22....♖×b4 Tek hamleydi. **23.**♗×c4 ♖×c4)

Ters kanatlara rok atıldığında, en önemli faktör zamandır. Bu partide Siyahlar da büyük bir enerjiyle oynadı, ancak Beyazın attığı sonuç alıcı oldu.

23.b×a5 ♗×d4 24.♖h7+ ♗g7 25.♔d2 ♖b1 26.♗×c4 ♖×d1+ 27.♔×d1 a1♕+ 28.♔e2! ♕d4 29.♗×d5+ ♔e8 30.♕×g6+ ♔d8 31.♕×d6+ ♔e8 (32.♗f7 ♔f7'den sonra Siyahlar vezir kaybeder.) **1–0**

Anand'ın rakibi belli oldu

Gelfand 3,5 - 2,5 Grischuk

Yaklaşık bir ay önce Kazan'da başlayan yorucu maçların ardından, Dünya Şampiyonluğu unvanı için Anand ile mücadele edecek şanslı oyuncu Gelfand oldu

Dünya Şampiyonası Adaylık Maçları 03-27 Mayıs 2011 tarihleri arasında Tataristan'ın başkenti Kazan'da yapıldı. Dünyanın en seçkin oyuncularından sadece sekizi; Veselin Topalov, Vladimir Kramnik, Levon Aronian, Boris Gelfand, Shakhriyar Mamedyarov, Alexander Grischuk, Teimour Radjabov, Gata Kamsky 2012 Dünya Şampiyonası Maçı'nda yer alabilmek için mücadele ettiler.

Zaman kontrolü; Dört klasik parti = ilk 40 hamle için 120 dakika, sonraki 20 hamle için 60 dakika, oyunun geri kalanı için ise 15 dakika (61. hamleden başlamak kaydıyla hamle başına 30 saniye eklemeli) tempo. Eşitlik durumunda dört adet hızlı parti oynanır. Eşitlik bozulamamışsa iki adet 5'+3'' yıldırım partisi yapılır. Son olarak ise sudden-death (ani ölüm) kuralı uygulanır.

İlk turda oynanan dört klasik partinin ardından Amerikalı Büyükusta Gata Kamsky, Bulgar GM Veselin Topalov'u 2,5-1,5, İsrailli Büyükusta Boris Gelfand ise Azeri GM Shakhriyar Mamedyarov'u 2,5-1,5 mağlup ederek elemişti. Eşitliğin bozulamadığı GM Levon Aronian- GM Alexander Grischuk ile GM Vladimir Kramnik–GM Teimour Radjabov arasında dört adet hızlı parti oynandı. Hızlı partileri yıldırım partilere gerek kalmadan 2,5-1,5 kazanan ilk büyükusta GM Grischuk olurken, GM Kramnik ile GM Radjabov'un devam eden yıldırım maçlarının ardından yarı finale yükselmeyi başaran isim GM Kramnik oldu. Böylece GM Kamsky, GM Gelfand, GM Grischuk ve GM Kramnik ikinci tur oyunlarıyla mücadeleye devam ettiler.

İkinci turda tüm partilerin beraberlikle sonuçlanmasının ardından hızlı partilere geçildi. Vladimir Kramnik ve Gata Kamsky eşitlik bozmalarda Alexander Grischuk ve Boris Gelfand'a elendi. İki rus oyuncu arasında geçen hızlı partilerin hepsi beraberlikle sonuçlanırken, Gata Kamsky ve Boris Gelfand arasında yalnızca ilk iki parti berabere bitti. Üçüncü oyunda beyazlarla mücadele eden Gelfand açılışta inanılması zor bir hata yaparak maçı kaybetti. Bir sonraki partiyi başarılı bir şekilde bitirerek durumu eşitledi. Kramnik ve Grischuk arasında oynanan maçta; Kramnik'in beyazlarla oynadığı iki oyunu da kazanmak için çok iyi fırsatlar bulmasına rağmen GM Grischuk akıllıca yaptığı savunmalarla rakibine fırsat vermedi.

(Fotoğraf:Vladimir Barsky)

Gata Kamsky yıldırım partilerde başarı sağlayamayarak iki oyunu da kaybetti ve Boris Gelfand finale yükselen ilk isim oldu. Beyazlarla oynarken ilk defa sorun yaşayan Vlamidir Kramnik yarım puan elde edebilecek şanslara sahipken, durumu kurtaramadı ve ilk maçı kaybetti. İkinci oyunda GM Grischuk'un beyazlarla beraberlik yapması kolay oldu ve 1,5 puan ile Kramnik'i elemeyi başardı.

Boris Gelfand'ın beyazlarla oynadığı üç saat süren finalin dördüncü oyunu 18 hamlede beraberlikle bitti. İlk oyundaki açılışı yineleyen Gelfand, bu sefer risk almaktan kaçarak daha bilindik varyantlar denedi. Açılışta 13 hamle için 2 saatten fazla harcayarak Kazan'da bir ilki gerçekleştiren ustaların maçında ilgi çekici anlar yaşanmadı.

Final turlarında yapılan kısa beraberlikler serisine beşinci tur ile devam edildi. Rus Büyükusta Alexander Grischuk'un beyazlarla oynadığı beşinci oyun yaklaşık 4 saat sürdü ve 39 hamlede beraberlikle noktalandı.

İsrailli Büyükusta Boris Gelfand, altıncı ve son klasik partide gerçekleşen 35 hamlenin sonunda Alexander Grischuk'u mağlup ederek unvan maçına ismini yazdırmayı başardı.

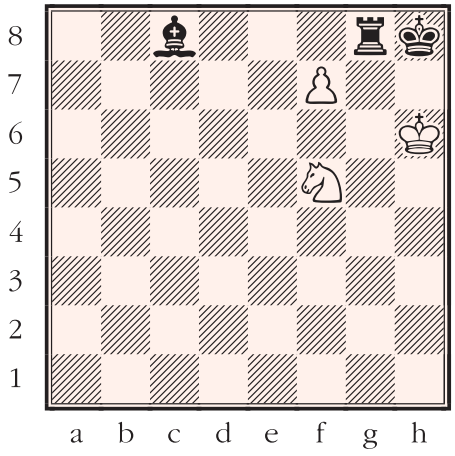
Fatma YILMAZ, Ulusal Hakem
fatmayilmazfyf@gmail.com

Bloke etmek (Blokaj)

Rakibi taşıyla engellemek

Bloke etme: Blokaj, engelleme. Rakip taşlardan birini, genellikle daha değerli bir rakip taşın hareket alanını daraltmaya, kaçış yolunu tıkamaya zorlamaktır

Korolkov/1951

Üstteki diyagramda Beyazlar 1.♘e7! hamlesiyle Siyahları ♗**e6** oynamaya zorlamıştır. Siyah eğer ♗**e6** yerine ♗ ile başka bir hamle yaparsa **f×g8♕+** ve mat kaçınılmaz olur. Siyahlar ♖**f8** oynayarak piyon terfisini engelleme yoluna giderse bu kez de ♘**g6#** hamlesiyle mat kaçınılmazdır.

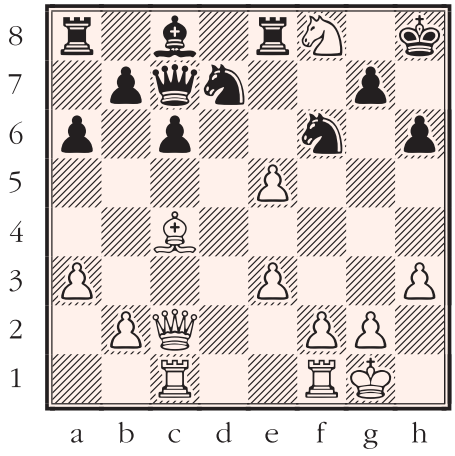
Gerçi Siyahların ♗**e6** hamlesi de siyah şahın kaçış karesi olan g8'i tıkadığı için Siyahları mat olmaktan kurtaramayacaktır.

1.♘e7! ♗e6 [1...♖f8 2.♘g6#] **2.f×g8♕+ ♗×g8 3.♘g6# 1-0**

Yan sütunun ilk sorusunda ise Siyahlar, ♘g6+ hamlesiyle mat olmaktan h7'ye giderek kurtulmaktadır. Onun için önce ♕h7+ Zorunlu ♘×h7 hamlesiyle şahın kaçış noktası tıkanmaktadır.

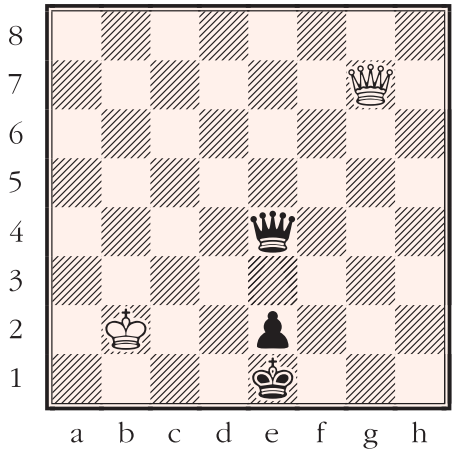
1.♕h7+! ♘×h7 2.♘g6# 1–0

Engels – Bustgens/Duesseldorf, 1935

Engelleme hamlelerine dikkat ederek soruları çözünüz.

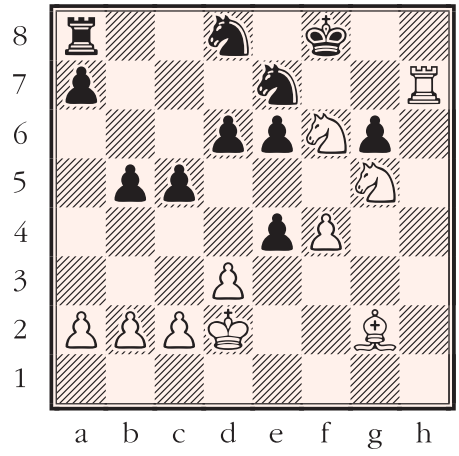
Simagin – Batuev/Riga, 1954

1) Beyaz oynar, üç hamlede mat eder.

1.♕g1+ ♔d2 2.♕c1+ ♔e3 3.♕c3# 1–0

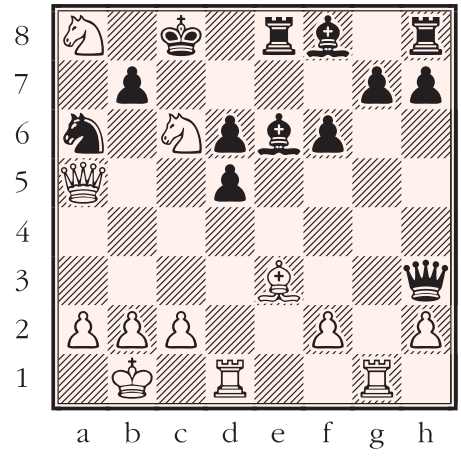
Jesselet – Coumourd/Corr., 1965

2) Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♖f7+! ♘×f7 2.♕×e6# 1–0

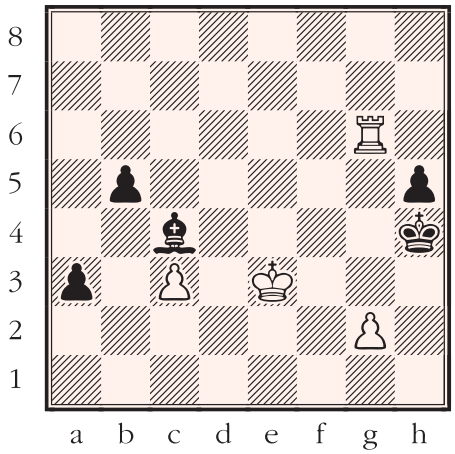
Lichtenberg – Herrmann/Corr., 1937

3) Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♕c7+! ♘×c7 2.♘b6# 1–0

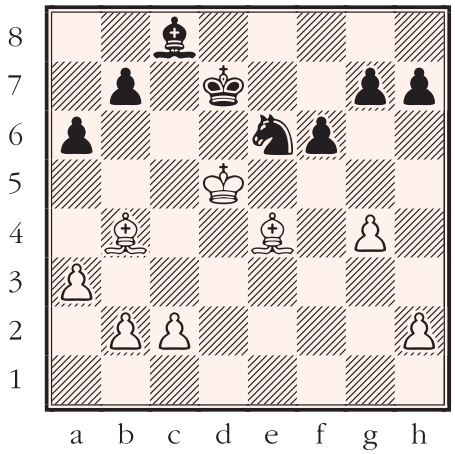
Moldoyarov – Samochanov/USSR,1974

4) Beyaz oynar, dört hamlede mat eder.

1.♗f4! a2 2.♖g3 ♙e6 3.♖h3+! ♙×h3 4.g3# 1–0

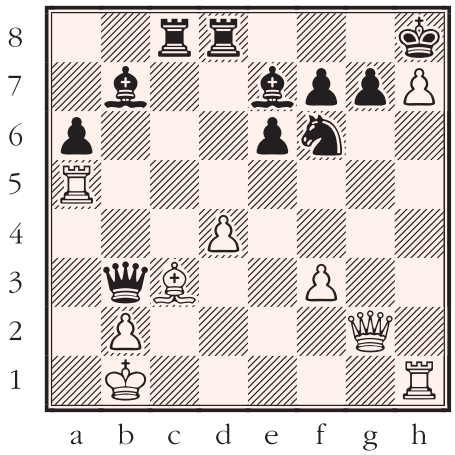
Olsen - Andersson, Sweden, 1969

5) Siyah oynar, iki hamlede mat eder.

1...b5!–+ [2.♗f5 ♙h7#] 0–1

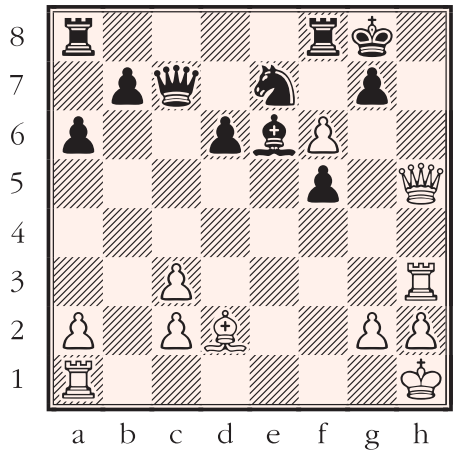
Ekstrjom – NN, Sweden, 1929

6) Beyaz oynar, beş hamlede mat eder.

1.♕×g7+ ♔×g7 2.h8♕+ ♖×h8 3.♖g5+ ♔f8 4.♖×h8+ ♘g8 5.♖h×g8# 1–0

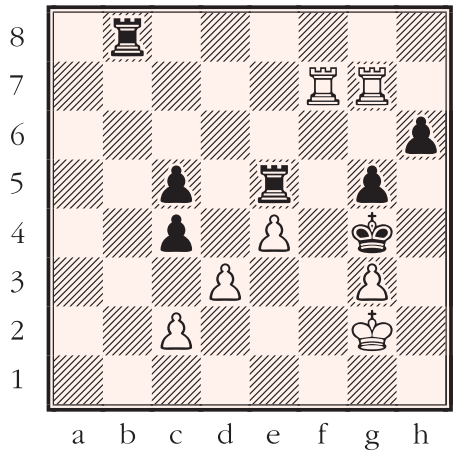
Springer – Ebersbach, Berlin, 1958

7) Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.f7+ ♖×f7 2.♕h8# 1–0

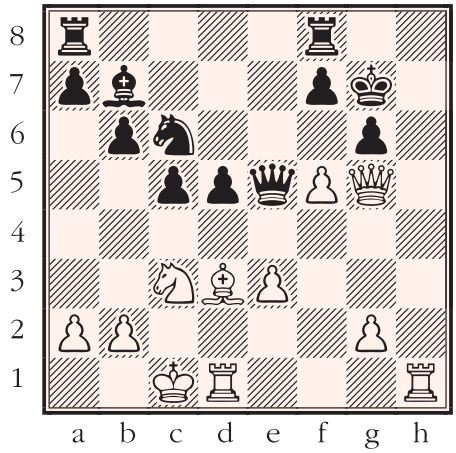
Durao - Catozzi/Dublin, 1957

8) Beyaz oynar, üç hamlede mat eder.

1.♖f4+! ♔h5 2.♖h4+ g×h4 3.g4# 1–0

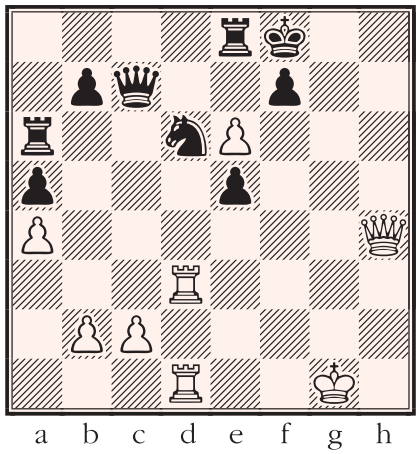
Marshall - Marco /Paris, 1900

9) Beyaz oynar, üç hamlede mat eder.

1.f6+ +– [1...♕×f6 [1...♔g8 2.♖h8+ ♔×h8 3.♕h6+ ♔g8 4.♕g7#] 2.♕h6+ ♔g8 3.♕h7#] 1–0

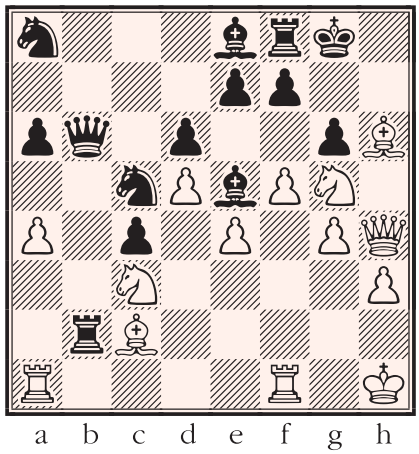
Hadjipetrov – Nikolov/Sofia, 1953

10) Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.e7++– [1...♖×e7 [1...♔g7 2.♖g3#] 2.♕h8#] 1–0

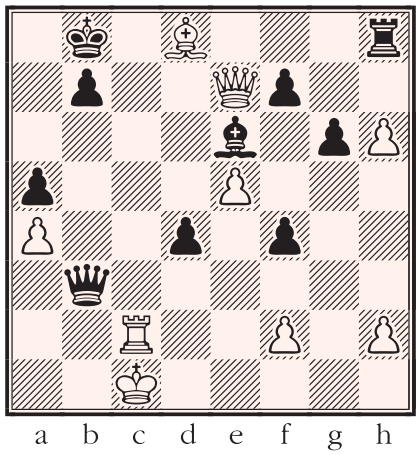
Waluud – Martens/Stockholm, 1958

11) Beyaz oynar, üç hamlede mat eder.

1.♗g7! ♔×g7 2.f6+! ♗×f6 3.♕h7# 1–0

Matulovich – Ivkov/Yugoslavya, 1958

12) Beyaz oynar, dört hamlede mat eder.

1.♕c7+ ♔a7 2.♕×a5+ ♔b8 3.♖c8+ ♗×c8 [3...♔×c8 4.♕c7#] 4.♗c7# 1–0

Azmin elinden kurtulamayan hamleler

Onur Eyüp Karadoğan

579 günlük bir mücadeleden sonra Türkiye Satranç Federasyonu'nun kararıyla turnuvalara katılma hakkı kazandı

Taşları tutamadığı ve notasyon yazamadığı için satranç turnuvalarına alınmayan, ama büyük bir azimle mücadele ederek katılma başarısını gösteren spastik engelli sporcu: %92 spastik engelli olan Onur Eyüp Karadoğan. Yürüyemiyor, elleri tutmuyor ve konuşamıyor. Bu nedenle bu söyleşiyi, dijital ortamda yaptık. Onur, tutmayan elleriyle çok şeyler başardı: Turnuvalarda oynatılmadı ama buna rağmen satranç oynamak için mücadele etti, sonunda savaşı kazandı. Şimdi turnuvalara katılıyor. Birisi ona yardım ederek bunu yapıyor. Tutmayan ellerini zorlayarak biraz kullanmayı başardığı sol elinin başparmağı ile (sadece bu parmak) bilgisayarın tuşlarına dokunarak "Azim" adlı kitap yazdı. Bu kitabın üçte biri satranç oynama azmine ayrılmıştır. Kitabın arka kapağındaki söz her şeyi anlatmaya yetiyor: "Vezirsiz başladığım satranç oyununda, hayata karşı iyi bir oyun çıkarıyordum."

Kendinden bahseder misin, kaç doğumlusun ve satranca kaç yaşında nasıl başladın?

Elbette. Ben 09.09.1984 tarihinde Adana Doğumevi'nde dünyaya gelmişim. Yalnız doğumum sırasında bir şanssızlık olmuş ve doktorum beni vakumla alırken beynimdeki damarım ezilmiş. Bu yüzden spastik engelli olmuşum ve 26 senedir de spastik engelli olarak yaşamımı sürdürüyorum. Satrancı ise 12 yaşındayken büyük ablam Ayça'dan öğrendim ve 2005 senesinde de turnuvalara katılmaya başladım, toplamda ise 14 senedir satranç oynuyorum.

> Vezirsiz başladığım satranç oyununda, hayata karşı iyi bir oyun çıkarıyordum

Seni, turnuvaya almama olayı nasıl meydana geldi, anlatır mısın?

Mayıs 2005 tarihinde cumartesi günü Adana'da Seyhan Gençlik Merkezi'nde yapılacak olan 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Turnuvası için önceden kayıt yaptırmıştım. Ancak hakemin söylediğine göre, satranç taşlarını tutup başka kareye götüremediğim için turnuvaya katılamazmışım. Benim gibi engelli olanlar için turnuvaların yapıldığını, ancak bu turnuvalara katılabileceğimi anlattı. Yanımıza benim yerime taşları oynayacak ve notasyon yazacak bir hakem istedikse de, kabul edemeyeceğini söyledi. Oysa özel alfabe kağıdım vardı. Ben sadece bu kağıt üzerinde gösteriyor, bana yardımcı olan da buna göre oynuyordu. Ne dedikse kabul etmediler. O anı hiç unutamıyorum. Gözyaşı dökmemek için kendimi zor tutum. Ama satrançtan asla vazgeçmedim, çalışmalarıma sabırla devam ettim. 9 Aralık 2006 günü Türkiye Satranç Federasyonu'na bu durumumu anlatan bir yazı yazdım. Beş gün sonra TSF'den telefonla aradılar, katılabileceğim söyleniyordu. Sonunda mücadelemi kazanmıştım.

Sevgili Onur, turnuva için salona geldiğinde seni tanımıyordum. Turnuva başladığında ne yapacağını, nasıl maç çıkaracağını herkes gibi ben de merak ediyordum. İlk maçı almıştın. Herkes şaşkındı. Diğer maçları da almaya başlayınca herkesin senin hakkındaki düşünceleri değişmeye başladı. Peki turnuvalarda unutamadığın bir yenilgin ya da galibiyetin var mı?

Elbette, hatta iki satranç maçım var. Biri güzel, biri hüzünlü. Önce güzel anımdan başlamak istiyorum. 8 Nisan 2007 tarih benim için her zaman özel ve güzel bir tarih olacak. Çünkü, o gün resmi olarak ilk kez satranç turnuvalarında ilk maçımı oynadım ve kazandım. Evet, gayet iyi rakiple oynamama rağmen ilk maçımı kazanmayı başarmıştım. Hüzünlü anım ise 19 Mayıs 2008 tarihinde gerçekleşti. Şöyle ki, 19 Mayıs Satranç Turnuvasına katılmış ve son maçım öncesi 3 galibiyet 1 mağlubiyet alarak 3 puana ulaşmıştım. Son maçım öncesi hesabımıza göre eğer son maçımı da kazanırsam, 3. olup, yıllardır hayalini kurduğum madalyayı alacaktım. Maçı kazanıyorum derken hayatta bana en acı veren hatamı yaptım. Artık, maçı ne kadar çevirmeye çalışsam da tüm çabam boşunaydı. İşte basit bir hatam yıllardır düşlediğim madalyayı elimden almıştı. Ben şahsen ödül töreninde bulunmayı severim ama ilk kez o turnuvada ödül törenini beklemeden babamdan beni eve götürmesini istedim. Çünkü, tam kazanırken kaybettiğim üçüncülük madalyasını başkasının boynunda görmek yarama tuz basardı.

İlk turnuvanda neler hissettin. İlk turnuva heyecanını anlatır mısın?

Doğrusu ilk kez alındığım 8 Nisan 2007 tarihinde yapılan Pazar Döner Satranç Turnuvası'nda, turnuvaya alınmamın mutluluğunu tam olarak yaşayamadım. Çünkü, ilk kez satranç turnuvasına katılmamın verdiği o güzel heyecanı ve maalesef turnuva sırasında, bana severek bakan, beni büyüten en sevdiğim insan anneannemin vefatıyla yaşadığım tarifsiz kederi bir arada yaşadım. Pazar Döner Satranç Turnuvası, turnuvanın uzun süreye yayılması nedeniyle sporcuların ilgisi azalınca devam ettirilemedi. Gene de bu turnuvada grubumu 1.olarak tamamladığım için ilk kez alındığım turnuvamı gururla hatırlarım.

Satranç sana neler kazandırdı?

Elbette ki, çok şey. Şöyle ki, satranç bilmeden önce konuşamadığım ve o zamanlar okuma yazma bilmediğim için kendimi insanlara ifade edemiyordum. Bu yüzden beni yakından tanımayan insanlar benim zekamda bir gerilik olduğunu sanıyordu. İşte satranç öğrenmem ve bu oyunu gayet iyi oynamam bu yanlış algıyı yok etti. Ardından satrançla yeni arkadaşlar kazandım. Bugün de satranç sayesinde tanıdığım nice değerli arkadaşlarım var. Ayrıca satranç bana hayatta düşünerek hareket etmeyi, "Fair play"ın önemini öğretti ve özgüvenimi arttırdı.

Ailenin, özellikle de babanın sana satranç oynaman bakımından desteği ne kadardır?

Şüphe yok ki, babamın desteği % 100'dür. Şöyle ki, çocuğunun satranç turnuvasına götürmek için bütün işleri ertelenen, engelli çocuğuyla otobüse binemediği için turnuva yerine yaya olarak götürüp getiren ve çocuğu turnuvada kötü sonuç alsa bile her zaman destek olan bir baba. Eğer bugün dilediğim turnuvaya katılıyorsam bu, babamın sayesindedir. Doğrusu böylesine fedakar ve çağdaş bir babaya sahip olduğum için kendimi oldukça şanslı görüyorum.

Turnuva salonunda seni zorlayan durumlar neler?

Birinci sıraya merdivenleri koyabilirim. Adana'da satranç turnuvaları genellikle Kahraman Olgaç Satranç Merkezi'nde yapılıyor. Orası oldukça güzel bir yer. Yalnız bir bedensel engelli için pek de uygun bir yer değil. Şöyle ki, turnuva salonu 2.katta ve asansör olmadığı için merdivenle ulaşılabiliyor. Bu durum da turnuva salonuna bağımsız ulaşmama engel oluyor. İkinci sorun ise ne yazık ki, tuvaletler. Evet, Kahraman Olgaç Satranç Merkezi'ndeki tuvaletler alafranga değil de alaturka tuvalet olduğu için bir bedensel engelli olarak zorluk yaşamaktayım.

Satranç ya da bir başka şey, ne olursa; hedefin nedir?

Doğrusu benim birçok hedefim var; orta vadede Açık Öğretimde okumayı planlıyorum. Çünkü ben hiç normal okula gidemedim. Bunun sebebi ise 7 yaşındayken, emekleyemeyen, desteksiz oturamayan ve hatta başını bile tutamayan bir spastik engelliydim. Diğer bir hedefim ise bir gün Dünya Satranç Şampiyonu olmak. Tabi benim gibi katıldığı turnuvalarda bugüne dek ilk 6'ya bile girememiş bir satranççının kendisine böylesine büyük hedef koyması açıkçası hayalperestlik ama neden olmasın?

Senin bu durumunda olan engellilere söylemek istediğin bir şey var mı?

Elbette. Öncelikle biz engelli insanların mutlaka bir ilgi alanı olmalı. Örneğin benim ilgi alanım satranç. Peki ben satrançta başarılı mıyım? Hayır, bilakis başarısız bir satranç oyuncusuyum. Buna rağmen satrancı bırakmayı hiç düşünmüyorum. Benim gibi engelli olan sevgili arkadaşlarıma kendilerine bir ilgi alanı bulmalarını öneriyorum. Bu, satranç olur, resim yapmak olur, şiir veya öykü yazmak olur, hiç fark etmez. Yeter ki yapmaktan hoşlandıkları bir uğraşıları olsun. Bir de her zaman pozitif düşünsünler. Şöyle ki, maalesef küçük şeyleri kendimiz için sorun haline getirebiliyoruz. Oysa ki, daha zor koşullarda yaşayan insanların farkında değiliz.

Satranç bana hayatta düşünerek hareket etmeyi, "Fair play"ın önemini öğretti ve özgüvenimi arttırdı

Bir kitap yayınladığını öğrenince çok sevindim. Babanla bana gönderme zahmetinde bulunduğun için de teşekkür ederim. "Azim" adlı kitabını bir solukta okudum. Bu kitabı yazma düşüncesi sende nasıl oluştu ve kitap yazmakla ilgili düşüncelerin neler? Biraz söz eder misin?

Doğrusunu itiraf etmeliyim ki, ben kitap yazmayı düşünmüyordum. Ama beni kitap yazmaya iten olaylar 2007 senesinin ilkbaharında başladı. Okulumda o zamanki sınıf öğretmenim benden Peyami Safa'nın "Fatih-Harbiye" adlı kitabını okuyarak özet çıkarmamı istedi. Çıkarttığım özet, herkes tarafından çok beğenildi. O sıralar, okulumuzun bağlı olduğu Ankara'daki Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı (ZİÇEV) Genel Merkezi tüm şubelerindeki öğrenciler arasında 'anı yazma yarışması' düzenliyormuş. O zamanki Müdiremizin isteğiyle ben de bir hafta içerisinde hayatımın yüzeysel hikayesini yazarak bu yarışmaya katıldım. Doğrusu o yazım yarışmada kaçıncı oldu bilmiyorum ama ZİÇEV yöneticisinden yazımla ilgili takdir mesajı aldığımı gayet iyi hatırlıyorum. Hayatımın yüzeysel hikayesini okuyup beğenen okulumuzun psikoloğunun teşviki üzerine derinsel hayatımın hikayesini yazmaya başladım ve yaklaşık bir sene sonra, yani 21 Eylül 2008 tarihinde yazmamı tamamladım. Peki, bu emeğime değer mi? Kesinlikle, çünkü, kitabımı okuyan insanlardan aldığım mesajlar çok güzel.

Sevgili Onur, seninle bu söyleşiyi yapmaktan yaptığın onur duyduk, teşekkür ederiz.

FA Fahri KARABAY fahrikarabay@gmail.com

Rusya satranç okulunun kurucusu Mikhail Botvinnik

Sovyet Satranç Okulu'nun kurucusu efsanevi şampiyon kurduğu okulda nice Kasporov'lar yetiştirdi

Mikhail Moiseyevich Botvinnik 1911'de günümüzde Finlandiya sınırları içerisinde bulunan Kuokkala'da dünyaya geldi. 12 yaşında başladığı satrançta hızlı ilerledi ve 14 yaşında bir eşzamanlı satranç gösterisinde (simültane) Jose Raoul Capablanca'yı yendi. Botvinnik 1927'de ilk kez SSCB Şampiyonası'na katıldı. Botvinnik, bunu yapan en genç oyuncuydu ve Ulusal Usta unvanını da bu turnuvada kazandı. 1930'da Leningrad Şampiyonası'nı 6.5/8 ile kazandı ve ertesi yıl da en yakın rakibi eski Sovyetler Birliği Şampiyonu Peter Romanovsky'nin 2.5 puan önünde kazandı.

1931'de Botvinnik, 13.5/17 ile ilk Sovyetler Birliği Şampiyonluğu'nu kazandı. Aynı yıl Lengingrad Politeknik Enstitüsü'nde Elektrik Mühendisliği'ni bitirdi ve doktoraya başladı. 1933'te kendi memleketi olan Leningrad'da yeniden Sovyetler Birliği Şampiyonu oldu. Mikhail Moiseyevich, toplam 6 Sovyetler Birliği Şampiyonluğu unvanına sahiptir (diğerleri 1939, 1944, 1945 ve 1952'dedir). Bu alanda Mikhail Tal ile birlikte rekorun sahibidir.

1938'de gelmiş geçmiş en güçlü turnuvalardan birisi olarak gösterilen AVRO 1938'de, ki bu turnuvayı kazanan oyuncunun Alekhine ile unvan maçı yapması öngörülmüştü, Reuben Fine ve Paul Keres'in ardından üçüncü oldu. 1948'de FIDE'nin daveti üzerine Dünya Şampiyonluğu Turnuvası'nda yer alacak beş oyuncudan birisi oldu. Lahey'de ve Moskova'da düzenlenen turnuvayı 14.5/20 ile rahatça kazandı ve altıncı dünya şampiyonu oldu. Bu sistem Bronstein'ın iddiasına göre onun yarattığı bir sistemdi. Daha sonra dünya şampiyonlarının unvanı kaybettikten sonraki ertesi yıl, dünya şampiyonluğu adaylar döngüsüne girmeden yeniden dünya şampiyonluğu maçı yapması hakkını veren rövanş sistemi sayesinde iki kısa aralık hariç 1948-1963 arasında dünya şampiyonu oldu.

Mikhail Botvinnik

"Patrik" lakaplı Botvinnik, gerek açılış gerek oyunortası gerekse oyunsonu teorisine önemli katkılarda bulunmuştur

Unvanını ilk kez rejime muhalif tavrıyla dışlanan David Bronstein'a karşı ortaya koydu ve beraberlikle korumayı başardı. Botvinnik, ikinci unvan maçını Smsylov'la yaptı ve yine beraberlikle unvanını korudu. 1957'de Smsylov'la yeniden karşı karşıya geldi. Bu kez unvanını kaybetti. Ancak ertesi yıl rövanş maçını kazarak unvanını geri aldı.

1960'ta da Tal'e kaybetti. Sonrasında hem akademik alandaki çalışmalarını bırakıp hem de sağlığına dikkat ederek 1961'deki rövanş maçında Tal'i yenmeyi başardı ve unvanını yine geri aldı. 1963'te Petrosian'a kaybettikten sonra FIDE rövanş hakkını kaldırdı. Bu karar Botvinnik'in dünya şampiyonluğu turnuvalarına bir daha girmemesine neden oldu.

20. yüzyılın ortalarından itibaren dünya satrancında hakim olan, Steinitz'in konumsal satranç teorisini dinamikleştiren ve daha kapsamlı hale getiren Sovyet Satranç Okulu'nun kurucusu olan Botvinnik derin stratejik fikirlerle beklenmedik taktik darbeleri birleştiren bir stile sahipti. "Patrik" lakaplı Botvinnik, gerek açılış gerek oyunortası gerekse oyunsonu teorisine önemli katkılarda bulunmuştur. Sistematik turnuva hazırlığına dikkat çekmesi de önemli bir özelliğidir. Çok disiplinli olmasıyla tanınan Botvinnik, direncini arttırabilmek için fiziksel antrenmanlar da yapıyordu. Botvinnik kendi adıyla bir satranç okulu kurmuş ve bu okulda başta Kasparov olmak üzere dünya şampiyonları, ünlü büyükustalar yetiştirmiştir.

Ustaların ustası Botvinnik'ten muhteşem bir sadeleştirme örneği

Botvinnik, Mikhail - Boleslavsky, Isaak [C09] - Fransız Savunması

Rusya Şampiyonası - Leningrad / Moskova 11.04.1941

Bu oyun Botvinnik'in büyük oyunlarından birisidir. Açılış stratejisinin özgünlüğü ve oyunortasının eşgüdümlü oynanışı ile dikkat çeker. Öğrenenler için özellikle oyunsonu safhasının müthiş açıklığı ilgi çekici olup herhangi bir kimsenin oyun gücünü artırmaya yönelik bir kale ve piyon oyunsonu örneğidir.

"Takdir edilmesi kolay ancak açıklaması zor bir kazanma sürecinin kristal netliğinde ve sadeliğinde oluşu!" diye anlatır Reinfeld bu oyunu.

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♘d2

O günlerde moda olan bir hamledir. 3...♗b4 ile atın açmaza alınmasından kaçınır ve vezir piyonunu savunması için fil piyonunu serbest bırakır.

3...c5 4.e×d5 e×d5

Bu hamle olasılıkla 4...♕×d5'e tercih edilir ki sonrasında Beyaz 4...♕×d5 5.♘gf3 c×d4 6.♗c4 ♕d8 7.♘b3 ♘f6 8.0–0 ile kolayca taşlarını geliştirir.

5.♗b5+ ♘c6 6.♘gf3 ♗d6 7.0–0 ♘ge7 8.d×c5 ♗×c5 9.♘b3 ♗b6 10.♗e3

Muhteşem bir hamle! Beyaz uygulama olarak filleri değişmeye zorlayıp kendisine hastalıklı görünen bir şah piyonu bırakır.

10...♗×e3 11.♗×c6+ b×c6

Siyah 11...♘×c6 oynarsa 12.♖e1 d4 13.♘b×d4 devamyolunda Beyaz bir piyon kazanır.

12.f×e3

Ayrık piyonuna karşılık Beyaz oyun ilerledikçe stratejik önemi daha da ortaya çıkacak olan d4- ve c5-karelerine baskı uyguluyor.

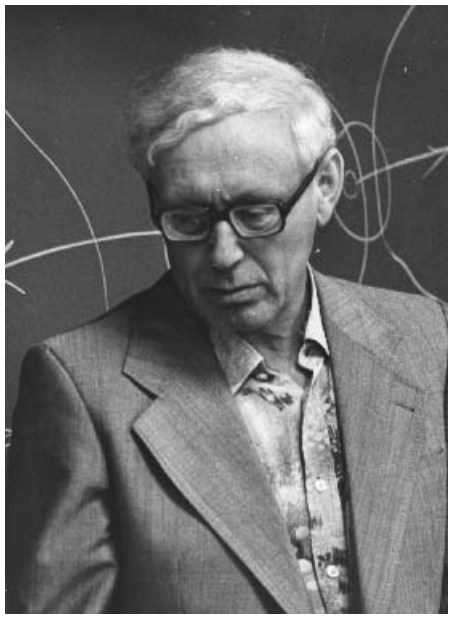
12...0–0 13.♕d2 ♕b6 14.♕c3

Botvinnik'in ustalıkla gizlediği konumsal oyun işte burası. Siyahın serbestleştirici c5-hamlesini yapmasına izin verilmemelidir.

Botvinnik ayrıca atlarını piyonların kovamayacağı d4- ve c5-karelerine yerleştirmeyi planlamaktadır.

14...♖b8

Bu hamle geçici olarak 15.♘c5 oynanmasını engeller, çünkü cevap olarak 15...♕×b2 gelecektir.

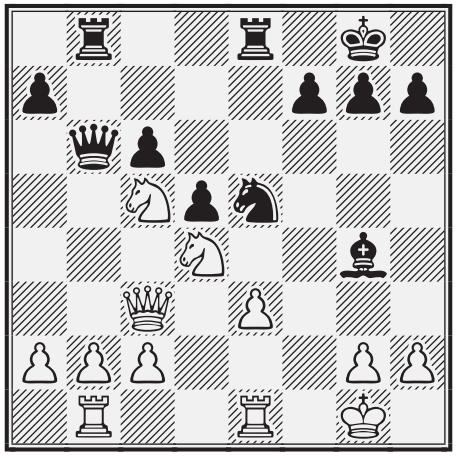
15.♖ab1

At piyonunu korur ve atı c5'e yerleştirme tehdidini tazeler.

15...♖e8 16.♖fe1 ♘g6

Siyahın amacı atını konumu dengeleme etkisi yaratacak merkeze sağlam olarak yerleştirmektir.

17.♘c5♗g4 18.♘d4 ♘e5 (Diyagram)

19.b4

Beyaz artık siyah karelere kök salmıştır, ancak bu durum tek başına zaferi garantilemek için yeterli değildir. Rakibine çok fazla özgürlük tanımadan kaleleri için hatlar açmanın bir yolunu bulmak zorundadır.

19...♖bd8 20.e4 d×e4 21.♖×e4 a5 22.a3 a×b4 23.a×b4 f6

Bu hamle atı güçlendirir ve gevşek taşlara karşı yapılan 24.♕g3'e karşı önlem alır.

24.♖be1 ♔h8

Siyah şansını kaybediyor. Konumunu güçlendirmenin yolu 24...♗h5 (şah kalesini takviye ederdi) ve 25...♗f7 ile e6 karesini rakip atların kullanımından kurtarırdı.

25.♔h1

Bundan sonra, artık Siyahın yanlış yapmak için her türlü yolu vardır. Örneğin:

(1) 25...♖d5 26.♖×g4 ve Beyaz bir alet kazanır. (2) 25...♗c8 26.♘a4 ♕a6 27.♕×c6 ♕×c6 28.♘×c6 ve Beyaz bir piyon kazanır. (3) 25...♗h5 (Muller, Czerniak, Coles, Oskam, Belavienetz, Yudovich, Reinfeld ve diğer ünlü yorumcular tarafından önerilmiştir) 26.♘de6 ♖b8 27.♖×e5 f×e5 28.♕×e5 (mat ile tehdit ediyor) ♖×e6 29.♘×e6 ve Siyah matı önlemek için filini vermek zorunda kalır.

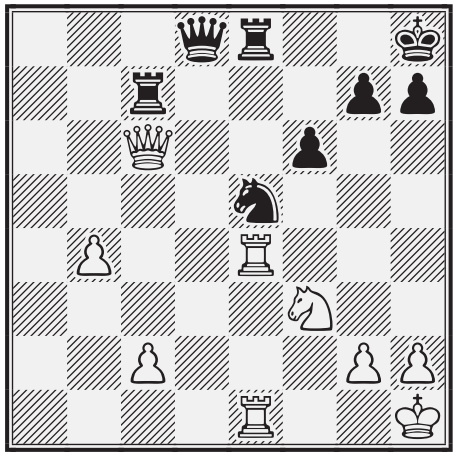
25...♗d7 26.♘×d7 ♖×d7 27.♕×c6

Bu hamle tehlikelere açık son sıra sayesinde bir piyon kazandırır ve zevkli bir kombinezon başlar.

27...♕d8

Kesinlikle 27...♘×c6 oynanmamalıdır, aksi takdirde 28.♖×e8 ile Siyah mat olur.

28.♘f3 ♖c7 (Diyagram)

Bu keyifli hamleden sonra Botvinnik ürkütücü bir kombinezonun perdelerini kaldırıp büyü yapmış gibi taşların çoğunu temizleyerek bir piyon önde olduğu halde kale ve piyon oyunsonuna giriyor. İşte oynama sırasının Beyazda olduğu konum:

29.♘×e5 f×e5

Eğer 29...♖×c6 30.♘f7+ ♔g8 31.♘×d8 ♖×d8 32.c4 f5 33.♖f4 oynanırsa Beyaz kazanır. 29...♖×e5 30.♖×e5 f×e5 (30...♖×c6 31.♖e8+ ve devamında mat gelir) 31.♕e4 devamyolunda ise Beyazın kazanması gerekir.

30.♕×e8+ ♕×e8 31.♖×e5 ♕g8

Gariptir ki Siyahın kale karşılığında vezirini vermesinden kaçınmanın hiçbir yolu yoktur.

32.♖e8 ♖×c2 33.♖×g8+ ♔×g8 34.♖b1

Kalenin yeri geçer piyonun arkasıdır. Kale yalnızca geçer piyonu desteklemekle kalmaz aynı zamanda piyonun her hamlesinde gücü de katlanarak artar.

34...♔f7 35.b5 ♔e6 36.b6

Geçer piyon şahı ve kaleyi meşgul etmeye bir biçimde devam edecektir. Bu arada Beyaz şahını etkin oyuna dahil edebilir ve netice olarak şahkanadındaki terk edilmiş piyonları tehdit eder.

36...♖c8 37.h3

Botvinnik 37.b7'nin henüz olgunlaşmadığını ve sonrasında şu devamyoluna girileceğini gösterir: 37...♖b8 38.♔g1 ♔d6 39.♔f2 ♔c7 40.♔g3 ♖×b7 41.♖×b7+ ♔×b7 42.♔f4 ♔c64 3.♔e5 ♔d7 ve Beyazın üstünlüğü kaybolur.

37...♖b8 38.♔h2♔d5 39.♔g3 ♔c6 40.♔g4 ♔b7

Şah ile piyonu engelleyip bir çeşit karşı oyun için kaleyi serbestleştirir.

Piyonu almak konumun harap olmasına yol açar: 40...♖×b6 41.♖×b6+ ♔×b6 42.♔f5'ten sonra şah piyonlara erişir ve alır.

41.♖e1!

Kale piyonu gözetim altında tutarken çok daha etkin bir rol oynayacağı şah hattına kayıyor.

Beyazın en yakın tehdidi 42.♖e7+, ♔×b6 43.♖×g7 ve devamında çaresiz kale piyonunu almaktır.

41...♖g8

Burada da 41...♔×b6 hamlesi 42.♖b1+'e karşı kaleleri değişerek kaybeder.

42.♖e6!

Kale bu yatay konumda yalnızca geçer piyonu korumakla kalmıyor aynı zamanda Siyahın şahkanadı piyonlarına saldırmak için hazırlık yapıyor. Diğer taraftan Siyahın şahı ve kalesi birbirlerinden ayrılmışlardır ve savunma yetileri azalmıştır.

42...♔a6

Siyah yapabildiği kadar savunmaya çalışıyor. Piyonlardan herhangi birini ilerletmek Beyazın şahının nüfuz etmesine yol açacaktır. Örneğin: 42...h6 43.♔h5 ve devamında 44.♔g6 veya 42...g6 43.♔g5 ve devamında 44.♔h6.

43.♔g5 ♔b7 44.h4 ♔a6 45.h5 ♔b7 46.g4 ♔a6 47.♔h4 ♔b7 48.h6!

Bu hamle piyonları birbirinden ayıracaktır!

48...g×h6

Veya 48...g6 49.♖e7+ ♔×b6 50.♖×h7 ♔c5 51.♖g7 ♖h8 52.♖×g6 ve Siyah terk etmek zorunda kalır.

49.♖×h6 ♖g7 50.♔h5 ♔a6

Eğer şu devamyoluna girilirse Beyaz kazanır: 50...♖f7 51.♖e6 ♖g7 52.g5 ♔a6 53.♔h6 ♖d7 54.♖e8 ♔×b6 55.♖h8

51.♖c6 ♖e7

Eğer 51...♔b7 52.♖c7+ ♖×c7 53.b×c7 ♔×c7 54.♔h6 oynanırsa Beyaz kolayca kazanır, çünkü Siyah şah sorun çıkartamayacak kadar uzaktadır.

52.♖c7 ♖e5+ 53.g5 ♔×b6 54.♖×h7 ♔c6 55.♔h6♔d6 56.g6 ♖e1 57.♖f7 ♔e6 58.♖f2

Buraya kadar. Artık bunun ötesi yoktur. Şah piyona yaklaşmaktan çok uzaktır.

58...♖a1 59.g7 ♖h1+ 60.♔g6 ♖g1+61.♔h7 ♖h1+ 62.♔g8 ♔e7 63.♖e2+ ♔d7

Siyah 63...♔f6 oynarsa Beyaz 64.♔f8 ile gerekeni yapacaktır.

64.♖e4!

1497 yılında Lucena tarafından keşfedilmiştir. Bu sihirli hamle bugün bile hala etkisini korumaktadır!

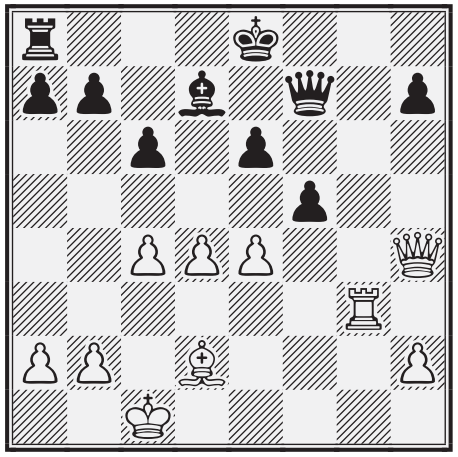
64...♖h2 65.♔f7 ve Siyah terk eder. 1–0

Boleslavsky sonucun gösterilmesini beklemez. Devam etseydi oyunun devamı şöyle olurdu: 65...♖f2+ 66.♔g6♖g2+ 67.♔f6 ♖f2+ 68.♔g5 ♖g2+ 69.♖g4 ve piyonun terfisi kaçınılmazdır.

Kombinezonlar

Botvinnik, Mikhail - Mukhin, Mikhail A [D30], Leningrad, 1926

1.d4 ♘f6 2.♘f3 d5 3.c4 c6 4.e3e6 5.♘bd2 ♘e4 6.♗d3 f5 7.♘e5 ♘d7 8.♕h5+ g6 9.♘×g6 ♘df6 10.♕h4 ♖g8 11.♘×f8♔×f8 12.f3 ♘×d2 13.♗×d2 ♖×g2 14.0–0–0 ♔f7 15.♖hg1 ♕g8 16.♖×g2 ♕×g2 17.e4d×e4 18.f×e4 ♕g4 19.♕h6 ♕g6 20.♕e3 ♗d7 21.♖g1 ♘g4 22.♕f4 ♘e5 23.♖g3 ♘×d3+ 24.♖×d3♔e7 25.♖g3 ♕f7 26.♕h4+ ♔e8 (Diyagram)

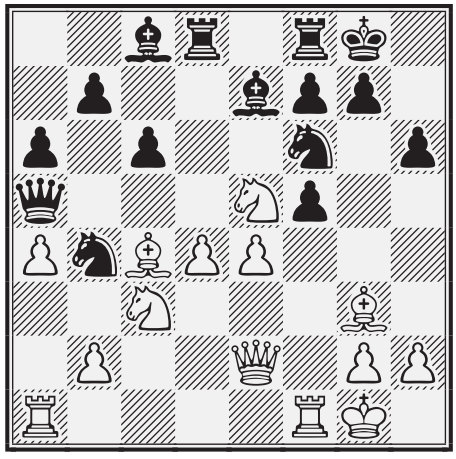

Beyazın kazanç yolu nasıldır?

Çözüm: 27.♗b4 ♗c8 28.♖g8+ ♔d7 29.♕d8# 1–0

Botvinnik, Mikhail - Stepanov, G [D60] Leningrad, 1930

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 d5 4.♘f3c6 5.♗g5 ♘bd7 6.e3 ♗e7 7.♗d3 h6 8.♗h4 0–0 9.0–0 a6 10.a4 d×c4 11.♗×c4 ♘d5 12.♗g3 ♘7f6 13.♕c2 ♗d7 14.e4 ♘b4 15.♕e2 ♕a5 16.♘e5 ♖ad8 17.f4♗c8 18.f5 e×f5 (Diyagram)

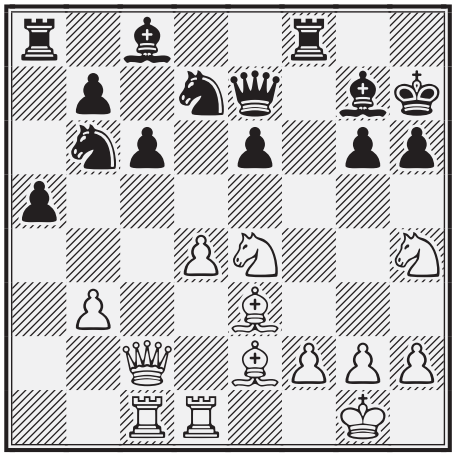

Beyazın kazanan devamyolu nasıldır?

Çözüm: 19.♗×f7+ ♖×f7 20.♘c4 b6 21.♘×a5 b×a5 22.e×f5 ♖×d4 23.♗e5 ♖d3 24.♖ad1♗c5+ 25.♔h1 ♖×d1 26.♕×d1 ♘fd5 27.♘×d5 ♘×d5 28.♕c1 ♗f8 29.♗d4 c5 30.♗×c5 ♖c7 31.♗×f8 ♖×c1 32.♖×c1 ♗×f5 33.♗d6 ♗e4 34.♗c7 1–0

Botvinnik, Mikhail - Yudovich, Mikhail M [D96], Rusya Şampiyonası - Leningrad, 1933

1.c4 ♘f6 2.d4 g6 3.♘c3 d5 4.♘f3 ♗g7 5.♕b3 c6 6.c×d5 ♘×d5 7.♗d2 0–0 8.e4 ♘b6 9.♖d1 ♘8d7 10.a4 a5 11.♗e3 ♕c7 12.♗e2 ♕d6 13.♘a2 e6 14.0–0 h6 15.♖c1 f5 16.♘c3 ♔h7 17.♖fd1f×e4 18.♘×e4 ♕b4 19.♕c2 ♕×a4 20.b3 ♕a3 21.♘h4 ♕e7 (Diyagram)

Beyaz oynar ve kazanır.

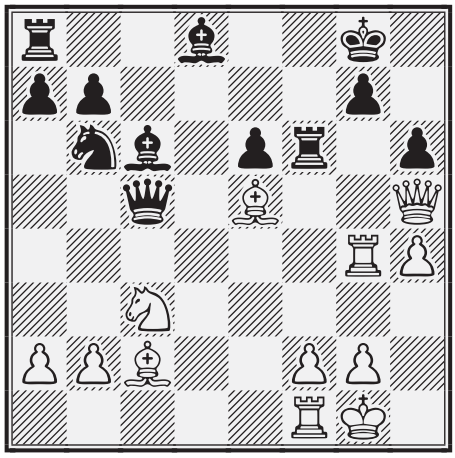
Çözüm: 22.♘×g6 ♔×g6 23.♗h5+ 1–0

Botvinnik, Mikhail - Budo, A [D26] Rusya Şampiyonası - Leningrad, 1938

1.e4 c6 2.d4 d5 3.e×d5 c×d5 4.c4♘f6 5.♘c3 e6 6.♘f3 ♗e7 7.♗g5 d×c4 8.♗×c4 0–0 9.0–0 ♘bd7 10.♕e2♘b6 11.♗b3 ♗d7 12.♖ad1 ♗c6 13.♘e5 ♗d5 14.♗c2 ♘fd7 15.♗f4 ♘×e5 16.d×e5 ♗g5 17.♕h5h6 18.♗g3 ♕c7 19.h4 ♗d8 20.♖d4 ♕c5 21.♖g4 f5 22.e×f6 ♖×f6 23.♗e5 ♗c6 (Diyagram)

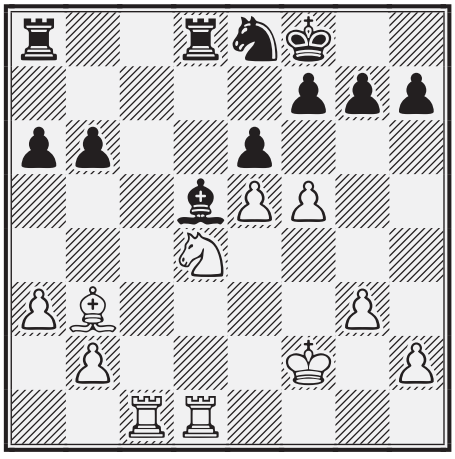
Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: 24.♖×g7+ 1–0

Botvinnik, Mikhail - Menchik, Vera [D37] Hastings, 1934

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘c3 d5 4.♘f3♘bd7 5.♗f4 d×c4 6.e3 ♘d5 7.♗×c4 ♘×f4 8.e×f4 ♗d6 9.g3 0–0 10.0–0 ♘f6 11.♕e2 b6 12.♖fd1 ♗b7 13.♖ac1 ♕e7 14.a3 ♖fd8 15.♘e5 c5 16.♘b5 c×d4 17.♘×d4♗×e5 18.♕×e5 ♕d6 19.♗b3 ♕×e5 20.f×e5 ♘e8 21.f4 a6 22.♔f2 ♔f8 23.f5 ♗d5 (Diyagram)

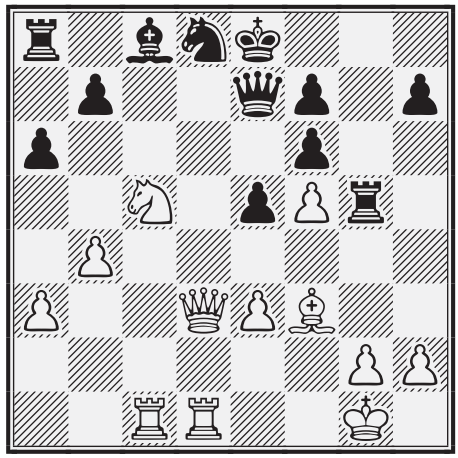

Beyaz oynar ve kazanır.

Çözüm: 24.f×e6 ♗×b3 25.e7+ 1–0

Botvinnik, Mikhail - Miasoedov, Grigory [E23] Leningrad Şampiyonası, 1932

1.d4 e6 2.c4 ♘f6 3.♘c3 ♗b4 4.♕b3c5 5.d×c5 ♘c6 6.♗g5 ♕a5 7.♗×f6 g×f6 8.♘f3 ♕×c5 9.a3 ♗a5 10.e3 a6 11.♗e2♖g8 12.0–0 ♗c7 13.♘e4 ♕e7 14.♕c3♖g6 15.c5 d5 16.c×d6 ♗×d6 17.♖fd1 ♗c7 18.♘c5 ♔f8 19.♖ac1 ♗e5 20.♘×e5 ♘×e5 21.f4♘c6 22.♗f3 e5 23.b4 ♘d8 24.♕d3 ♔e8 25.f5 ♖g5 Diyagram

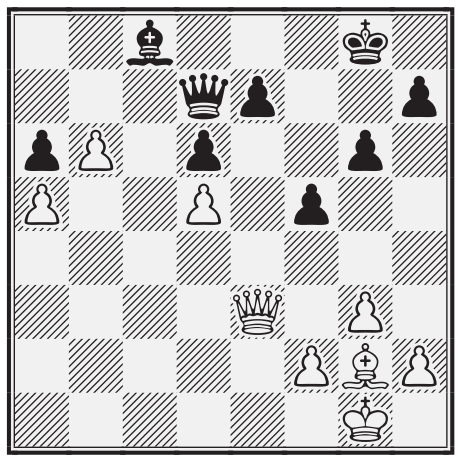

Beyaz oynar ve kazanır:

Çözüm: 26.♘e4♖g8 27.♘d6+ 1–0

Botvinnik, M - Kholodkevich, L [E65] SSCB Şampiyonası - Moskova, 1927

1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♗g7 4.e4d6 5.g3 0–0 6.♗g2 ♘bd7 7.♘ge2c5 8.0–0 c×d4 9.♘×d4 ♘e5 10.b3♗d7 11.♗b2 ♘c6 12.♘d5 ♘×d5 13.e×d5 ♘×d4 14.♗×d4 b5 15.♗×g7 ♔×g7 16.♕d4+ ♔g8 17.c×b5♗×b5 18.♖fe1 ♕d7 19.♖e3 f5 20.a4 ♗a6 21.♖ae1 ♖f7 22.b4 ♗b7 23.b5 a6 24.b6♖c8 25.a5 ♖c5 26.♖c3 ♖×c3 27.♕×c3 ♖f8 28.♕e3 ♖e8 29.♖c1 ♖c8 30.♖×c8+ ♗×c8 Diyagram

Beyaz oynar ve kazanır:

Çözüm: 31.♕e6+♕×e6 32.d×e6 ♔g7 33.b7 ♗×b7 34.♗×b7 ♔f6 35.♗×a6 ♔×e6 36.♗c8+ 1–0

Dr. M. Sabri KOÇAK, FIDE Antrenörü kocaksabri@yahoo.com

Kombinezon bombardımanı

Şaşırtıcı güzellik

Muhteşem kelimesi tek başına bu oyunu anlatmaya yetmiyor. Ön yargıların olmadığı, düşüncelerin sınırlanmadığı ders niteliğinde bir oyun

Genelde parlak oyunlarda güzel bir kombinezonla oyun kazanılmıştır. Ancak bir oyuna birden fazla kombinezonun sığdırıldığına çok sık rastlanmaz.

Aşağıda irdelenen, Alekhine'nin Reti'ye karşı oynadığı parlak oyunu, üstüste gelen kombinezonlarla tam bir taktik ders niteliği taşıyor.

Bu oyun için eski dünya şampiyonu Dr. Euwe şöyle demişti: "Alekhine'nin hücum stilinin eşsiz bir örneği. Konum inanılmaz derecede karışık ve taşlar havada uçuşuyor. Ama Alekhine, tıpkı iplerini hünerle çekerek kukla oynatır gibi oyuna ağırlığını koyuyor ve tüm süreci ustalıkla yönetiyor."

Satranç turnuvalarında genellikle oyunların içinde "en değerli oyun" seçililir. Satranç dünyası bu oyun için 'değerlilerin en değerlisi' diyordu. Sonrasında beğeni yorumları o kadar arttı ki sonunda şu yorum da yapıldı: "Alekhine'nin satrancı tanrınınkine benziyor. Saygı duyabilirsiniz ama asla benzemeyi umamazsınız."

Alekhine de bu oyunu için oynadığım en parlak bir iki oyunumdan biri diyordu.

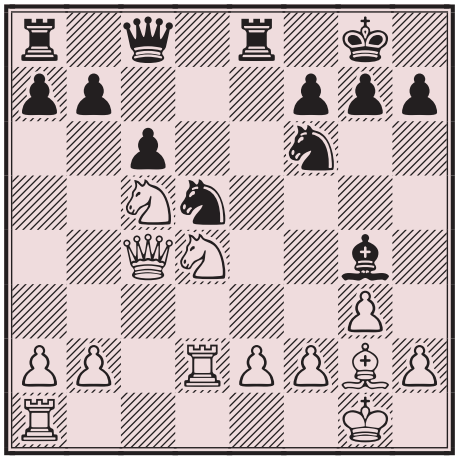
Richard Reti - Aleksandr Alekhine, Baden-Baden, 1925, Açılış kodu: A00

1.g3 e5 2.♘f3 e4 3.♘d4 d5 4.d3 e×d3 5.♕×d3 ♘f6 6.♗g2 ♗b4+ 7.♗d2 ♗×d2+ 8.♘×d2 0–0 9.c4 ♘a6! 10.c×d5 ♘b4 11.♕c4 ♘b×d5 12.♘2b3 c6 13.0–0 ♖e8 14.♖fd1 ♗g4 15.♖d2

Beyaz 15.h3 yapsaydı Siyah'ın filini h5–g6 yoluyla e4'e taşıyacaktı.

15...♕c8 16.♘c5

(Diyagram)

16...♗h3!!

Rakibe piyon bırakan bu harika hamle beraberliği garanti eden ilk kombinezon. Aslında bir hamle öncesinde fikir ortaya çıkıyor. Bu hamlenin fikri yalnızca taktik düşüncelere dayalı değil. Siyah aynı zamanda rakibinin uzun çapraza yerleşmiş filini değişmek ve bu yolla oyundaki ağırlığından kurtulmak istiyor ki bu da konumsal bir değerlendirmedir. Zaten sonrasındaki hamle tekrarları da bu yüzden ortaya çıkıyor. Beyaz piyonu kabul etmiyor. Çünkü devamı kayıp konum oluyor: 17.♗×h3 ♕×h3 18.♘×b7 ♘g4 19.♘f3 ♘de3 20.f×e3 ♘×e3 Hem mat hem de vezir tehditi. 21.♕×f7+ ♔h8! (21...♔×f7 22.♘g5+) 22.♘h4 ♖f8. Vezir ve mat tehditi yüzünden konum Beyaz'a kayıp.

17.♗f3 ♗g4 18.♗g2 ♗h3 19.♗f3 ♗g4 20.♗h1 h5!

Reti, hamle tekrarıyla önerilmis olan tahdaki beraberlik teklifini reddedince, Alekhine şah kanadı atağını başlatıyor. Siyah'ın öncelikle yapmak istedigi h piyonunu 4. yataya ilerterek rakibin g piyonunu ile değişmek ve bu yolla da g3 karesini zayıflatmak. Bu fikir de oyunun devamında ortaya çıkan kombinatif atakların temel dayanağını oluşturuyor.

21.b4 a6 22.♖c1

22.e4 daha iyi bir seçenek olabilirdi. Devamında şöyle gelişebilir: 22...♘b6 23.♕c3 ♕c7 24.f3 ♗h3 25.♗g2 ♗×g2 26.♔×g2 ♖ad8 27.♖c1 ♘c8 28.a4 ve Beyaz oyundaki şansını korur.

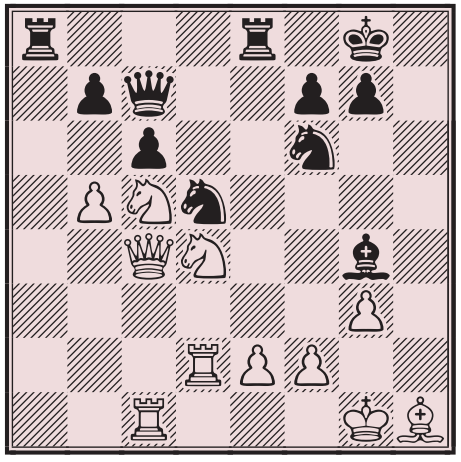
22...h4 23.a4

Bir kez daha merkezden başlatılacak bir girişim Beyaz için kurtuluş olabilirdi. Zaten kanat hücumlarının merkez girişimi ile önlenebilmesi satrancın genel ilkelerinden biridir. 23.e4 ♘b6 24.♕c2 ♘bd7 25.f4 ve bu devamyolunda Beyaz'ın oyundaki şansı devam edebilirdi.

23...h×g3 24.h×g3 ♕c7

Bu hamle Alekhine'nin ikinci kombinezonunun habercisi.

25.b5 a×b5 26.a×b5 (Diyagram)

Beyaz şimdi gelecek hamleyi hiç beklemiyordu.

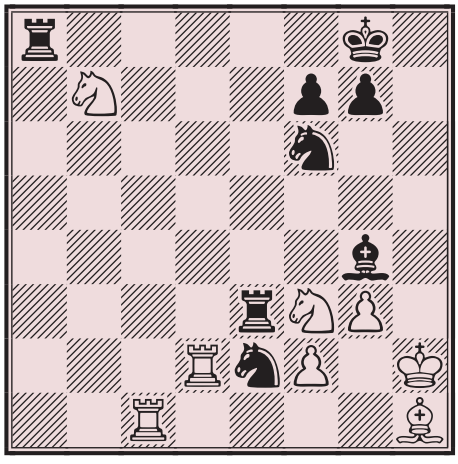
26...♖e3!!

Parlaklığı kadar da güçlü bir hamle. Öncelikle tehdit ♖×g3 ve kale alınamıyor: 27.f×e3 ♕×g3+ 28.♗g2 (28.♔f1 ♘×e3#) 28...♘×e3. Böylece Siyah'ın 20. hamlede bulduğu ve izlediği fikrin ortaya çıkardığı olanakları da görüyoruz. Unutmadan satrancın temel ilkeleri arasında şahın özenle korunması önemli bir yer tutar. Bu bağlamda rok yapılmış şahın önündeki piyonları olanaklar elverdiğince yerinde tutmak iyi olur. Ancak unutulmamalıdır ki satranç aynı zamanda bir zıtlıklar oyunudur. Ön yargılarla düşünceler asla sınırlandırılmamalıdır. Bu konumda Beyaz'ın taşlarının vezir kanadına yönelmiş olması Siyah için böyle bir olanak ortaya çıkarıyor. Zaten bir taraf bir kanattan saldırı başlatmışsa ona diğer kanattan ya da merkezden karşılık vermek önemli bir stratejidir.

27.♘f3

Parlak hamlelerin bir yönü de şaşırtıcı etki yapmasıdır. Bu psikolojik etki zaman zaman doğru yanıtın bulunmasına engel olabiliyor. Nitekim burada Beyaz için daha iyi savunma yolları vardı: 27.♗g2 ♖×g3 28.e3 (28.f×g3 ♘e3 29.♕c3 ♕×g3) 28...c×b5 29.♕×b5 ♖×g2+ 30.♔×g2 b6 31.♘d3 ♕e7 ve Siyah yine iyi ama Beyaz oyunda tutunmaya devam ediyor.

27...c×b5 28.♕×b5 ♘c3! 29.♕×b7 ♕×b7 30.♘×b7 ♘×e2+ 31.♔h2 (Diyagram)

Bir diğer seçemek olan 31.♔f1 hamlesi sonrasında 31...♘×g3+ 32.f×g3 ♗×f3 33.♗×f3 ♖×f3+ 34.♔g2 ♖aa3 35.♖d8+ ♔h7 36.♖h1+ ♔g6 37.♖h3 ♖fb3 ve mat tehditi yüzünden Beyaz atını kaçamaz ve Siyah kazanç konum elde eder.

31...♘e4!

Yeni bir kombinezon daha başlıyor. Hedef noktası b7 karesinde uzakta kalmış olan at. Siyah'ın atı alması 12 hamle sürüyor. Bu arada konumda üç kalenin de istekte olduğuna dikkat edelim.

32.♖c4

32.f×e3? ♘×d2 33.♖c2 ♘×f3+ ve Siyah kazanır.

32...♘×f2

32...♘×d2 33.♘×d2! ve şimdi iki siyah taş da saldırı altında. 32...♗×f3 33. ♖×e4 ♗×e4 34.f×e3 ♗×h1 35.♔×h1 ♘×g3+ 36. ♔g2 ♘e4 37.♖d5 devamyolunda da Siyah iyi ama konum kazancı garanti etmiyor.

33.♗g2

Siyah 33...♘×h1 tehdit ediyordu. 34.♔×h1 ♗×f3+ 35.♔h2 ♗×b7

33...♗e6! 34.♖cc2 ♘g4+ 35.♔h3

35.♔h1 tabii ki yok. 35...♖a1+ oyunu bitiriyor.

35...♘e5+ 36.♔h2 ♖×f3! 37.♖×e2

37.♗×f3 açık ki siyaha kazanç: 37...♘×f3+ 38.♔g2 ♘×d2 39.♖×d2 ♗g4

37...♘g4+!

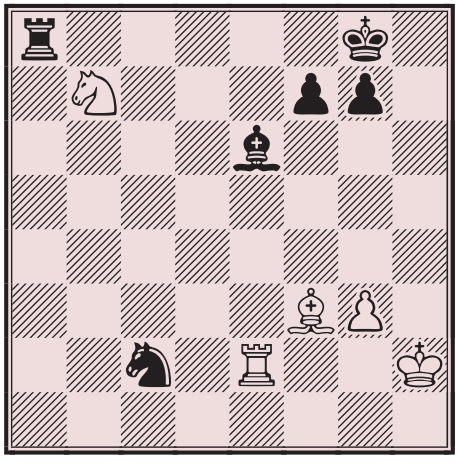
Beyaz'a nefes almaya bile izin yok.

38.♔h3

38.♔h1'e burada da 38...♖a1+ yüzünden izin yok.

38...♘e3+ 39.♔h2 ♘×c2 40.♗×f3

(Diyagram)

40...♘d4!!

Acıyı sona erdiren hamlesi 41.♖e3 ♘×f3+ 42.♖×f3 ♗d5 ve kale b3'e gelemediğinden atı koruyamaz. Alekhine'nin taklit edilemez oyunu. Tıpkı sihirbaz gibi. Muhteşem kelimesi tek başına bu oyunu tanımlamaya yetmiyor.

41. Beyaz terk eder.

A00 Açılış Teorisi
Benko's Opening - Reversed Alekhine

A) 1.g3 g6

1...f5 2.♗g2 ♘f6 3.d3 d6 4.e4 f×e4 5.d×e4 e5 6.♘e2 ♗e7 7.0–0 0–0 8.♘bc3 c6= Barczay - Farago, Magyarorszag (ch) 1971

1...d5 2.♗g2 c6 3.d3 ♘f6 4.♘d2 e5 5.♘gf3 e4 6.d×e4 d×e4 7.♘g5 e3 8.f×e3 ♕a5 ♘g4∞

2.♗g2 c5 3.c3 ♗g7 4.d4 ♕a5 5.d×c5 ♕×c5 6.♗e3 ♕c7 7.♕d2 ♘c6 8.♘a3 ♘f6 9.♗h6 0–0=

B) 1.g3 e5 2.♗g2 d5 3.d3

3.c4 d×c4 (3...c6 20; 3...d4 4.d3 ♘f6 5.♘f3 ♘c6 09) 4.♕a4+ ♗d7 5.♕×c4 ♗c6 6.♘f3 ♘d7 7.0–0 ♗d6 8.b3 ♘b6 9.♕c2 ♘f6 10.♗b2 ♕e7 11.d3 0–0 12.♘bd2 ♖fe8= Barczay - Kluger, Magyarorszag (ch) 1958]

1.g3 e5 2.♗g2 d5 3.d3

3.c4 d×c4 (3...c6 20; 3...d4 4.d3 ♘f6 5.♘f3 ♘c6 09) 4.♕a4+ ♗d7 5.♕×c4 ♗c6 6.♘f3 ♘d7 7.0–0 ♗d6 8.b3 ♘b6 9.♕c2 ♘f6 10.♗b2 ♕e7 11.d3 0–0 12.♘bd2 ♖fe8=

3...♘f6

3...c5 4.e4! ♘f6 5.♘c3! d4 6.♘ce2 ♘c6 7.f4! ♗d6 8.♘f3 0–0 9.0–0 ♗d7 10.♔h1 ♖c8 11.c3! d×c3 12.b×c3 ♗g4! Rivas - Illescas, Espana 1993 13.♖b1± Illescas

3...♘c6 4.♘f3 ♗g4 5.h3 ♗h5 6.0–0 f5 7.c4 e4 8.♘h4 d×c4 9.♘×f5 c×d3 10.g4 ♗g6∞ Andersson - Romanisin, Cienfuegos 1977

4.♘f3

4.♗g5 ♗e7 5.♘c3 d4 6.♗×f6 ♗×f6 7.♘e4 ♗e7 8.♘f3 ♘c6 9.c3 0–0 10.0–0 ♗e6 11.♕c2 a5 12.a4 ♖a6 13.♘ed2 f5 14.♖ac1 ♖b6 15.♖fe1 ♗f6 16.e3 Dorfman - Ubilava, SSSR 1981 - 32/1 16...d×c3= Dorfman

4...♗d6 5.0–0 0–0 6.♘bd2 h6 7.e4 d×e4 8.d×e4 ♗e6 9.♕e2 ♕d7=

Kaynaklar:

Bright Side of Chess, Irving Chernev.
Encyclopaedia of Chess Openings

Dünya bir satranç tahtasıdır
YÜZ YÜZE

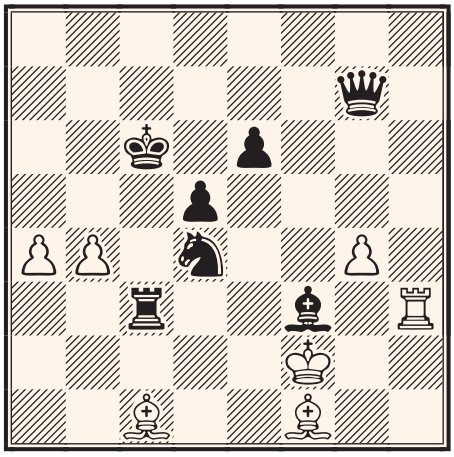
Satranç tahtasında yaşanan gerilim bazen o kadar yüksektir ki dış dünyaya taşar. Bu gerilim sinema için eşsiz olanaklar barındırır. Mavikale'nin bu sayısında gerilimli atmosfer yaratan böyle bir filmi tanıtacağım: Yüz Yüze

Perde siyah ve beyaz karelerden oluşan bir satranç tahtasının ortasına açılır. Kamera tahtanın üstünde dönerek yükselirken, yavaş yavaş görüş alanına giren satranç taşlarının, başlangıç konumunda dizili olduğu görülür. Filmin yazıları görünmeye başlar. Bu yazılarda "R" yerine at, "İ" yerine şah, vezir ve piyon, "A" yerine kale ve "L" yerine fil olmak üzere, bazı harflerin yerine satranç figürleri kullanılmıştır. Yönetmen bizi satrançla dopdolu bir filme hazırlamaktadır. Yazıların bitişiyle, kendimizi nefeslerin tutulduğu, yalnızca aceleci satranç saatinin sesinin duyulduğu, bir turnuva salonunda buluruz. Panodaki yazıdan turnuvanın 1972 Washington Eyaleti Satranç Turnuvası olduğunu anlarız. Kameranın az önce ayrıldığı masa da dahil olmak üzere, diğer masalardaki oyunlar çoktan bitmiştir. Hakemlerin ve meraklı izleyici kalabalığının çevresinde kümelendiği, salonda çalışan son satranç saatinin üzerinde durduğu, o son masada gerilim doruktadır. Satrançsever sinema izleyicisinin içinde, ayakuçlarında yükselip, kalabalığın üstünden o masadaki konumu görme isteği uyanır. Kamera sanki bu isteğe boyun eğen gözlerimizin yerini almış gibi yukarıdan tahtanın üstüne alçalır ve bize konumu gösterir.

Filmin Künyesi

Türkçe adı	Yüz Yüze / Şah-Mat
Orijinal adı	Knight Moves / Face to Face
Yönetmen	Carl Schenkel
Yapım yılı	1992
Yapımcı ülke	Almanya, ABD
Orijinal dil	İngilizce
Süresi	108 dakika
Oyuncular	Christopher Lambert, Diane Lane, Tom Skerritt, Daniel Baldwin
IMDB Puanı	5.9

David Willerman - Peter Sanderson

Siyah hamlededir.

1...♕e5 2.♖h5 ♖c2+ 3.♔g1 ♕g3+ 0–1

Beyazlarla oynayan David Willerman (Codie Lucas Wilbee) tedirgin, siyahlarla oynayan genç yetenek Peter Sanderson (Joshua Murray) ise kendinden emin rakibinin oyunu terk etmesini bekliyor.

Oyunu kaybeden David Willerman'ın kendisine uzatılan ele verdiği sportmenlik dışı karşılık.

İzleyici, oyuncuların yaklaşık 10 yaşlarında çocuklar olduğunu görür ve hemen iki oyuncu arasındaki farkı anlar: Beyazlarla oynayan çocuk son derece tedirgindir, bir taraftan doğru hamleyi bulmaya çalışırken diğer taraftan gözlerinin düşmek üzere olan bayrağına kaymasına engel olamamaktadır. Siyahla oynayan çocuk ise, taş üstünlüğünden ve yeterince zamanının olmasından mıdır bilinmez, kendinden son derece emindir. Ağır taşlarıyla çaresiz şaha saldırıp saatine bastıktan sonra "Şah!" der ve rakibinin yüzüne bakar. Beyaz, panik içinde doğru bir hamle arar, sonra matın kaçınılmaz olduğunu anlar, yüzündeki tedirgin ifade birden kaybolur, teslim olan şahını eliyle devirir. Nefesini o ana kadar tutan kalabalık şampiyon olduğu anlaşılan Siyahı coşkuyla alkışlar.

Siyah mağrur biçimde ayağa kalkıp rakibine elini uzatır. İşte tam o anda beklenmedik bir şey olur! Yenilen Beyaz, notasyonu yazdığı dolmakalemini öfkeyle sallayıp, uzatılan elin avucuna batırır, sonra da çığlıklar atarak masayı aşıp rakibinin üstüne atılır. İlk şaşkınlığı atlatan hakemler ve izleyiciler, yere düşen zavallı Siyahı öfkeli rakibinin elinden kurtarmaya çalışır.

Kamera, geriye doğru çekilerek, ardında dizilmiş satranç taşlarını bırakarak, turnuva salonunu terk eder. Gösterdiği yeni sahne Beyazın turnuva sonrası dünyasıdır: Yenilginin ardından geçirdiği o bunalımdan sonra, bir hastaneye kaldırılmıştır. Doktoru, babasına, çocuğunun artık taburcu olabileceğini, ancak psikolojik tedavi görmesinin zorunlu olduğunu ve bu dönemde kesinlikle satrançtan uzak kalması gerektiğini söyler.

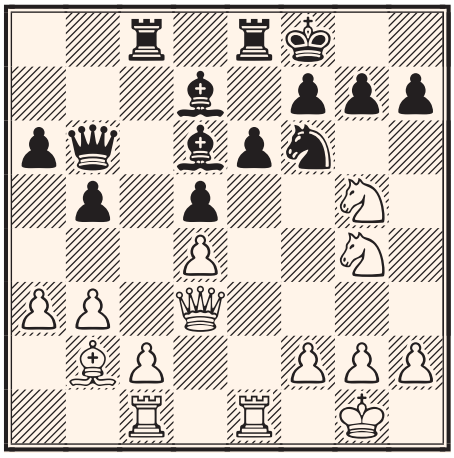

David Willerman, unutamadığı yenilgiden sonraki ilk antrenmanına, evde tek başına, hazırlanıyor.

Baba ise doktora, annenin alkol bağımlısı olduğundan ve çocukla ilgilenmediğinden yakınır. Baba, kısa bir süre sonra da sorunlu anne ve çocuğu bırakarak evi terk eder.

Çocuk evinde uyanır, tavandan bir sıvının damladığını görür, merdivenlerden üst kata çıkar, yatakta yatan annesinin kesilmiş bileğinden akan göllenmiş kanı görür. Anne yaptığından pişman, bitkin düşmüş bir halde çocuktan yardım ister. Çocuk onunla ilgilenmez: Annenin makyaj masasında bulduğu bir anahtarla çekmecenin kilidini açar, kendisinden saklandığı anlaşılan satranç takımını alır, alt kata iner; buzdolabından sütünü alır, dizdiği satranç takımının başına geçer, bir yandan sütünü içip kurabiyesini yerken diğer yandan sakince ilk hamlesini yapar: **1.♘f3**

Bundan sonraki ilk sahnede satranç tahtası üstünde karşılıklı duran iki rakip at görülür. Film görüntüsünün renklenmesinden, aradan uzun zaman geçtiğini ve günümüze geldiğimizi anlarız. Beyaz atla oynayan kişinin, avucunda bir yara izi taşıyan, geçmişin genç yeteneği Büyükusta Peter Sanderson olduğu anlaşılır. Kamera bize oynanan konumu görme olanağı verir:

Peter Sanderson - Viktor Yurilivich

Siyah hamledir.

1...♘e4?? [1...♘×g4 2.♕×h7 ♗×h2+ 3.♔f1 e5 4.♕h8+ ♔e7 5.♕×g7 ♕f6–+] **2.♖×e4 d×e4 3.♕h3 1–0**

Oyunun galibi, Büyükusta Peter Sanderson, geçen zaman içinde, evlenmiş, Erica adında bir kız çocuğu olmuştur. Yetenekli oyuncu satrançta kazanmak için çok çalış-

Büyükusta Peter Sanderson (Christopher Lambert), kızı Erica (Katharine Isabelle) ve görme engelli antrenörü Jeremy Edmonds (Ferdy Mayne) ile birlikte galibiyetle sonuçlanan bir oyunun yorgunluğunu atıyor.

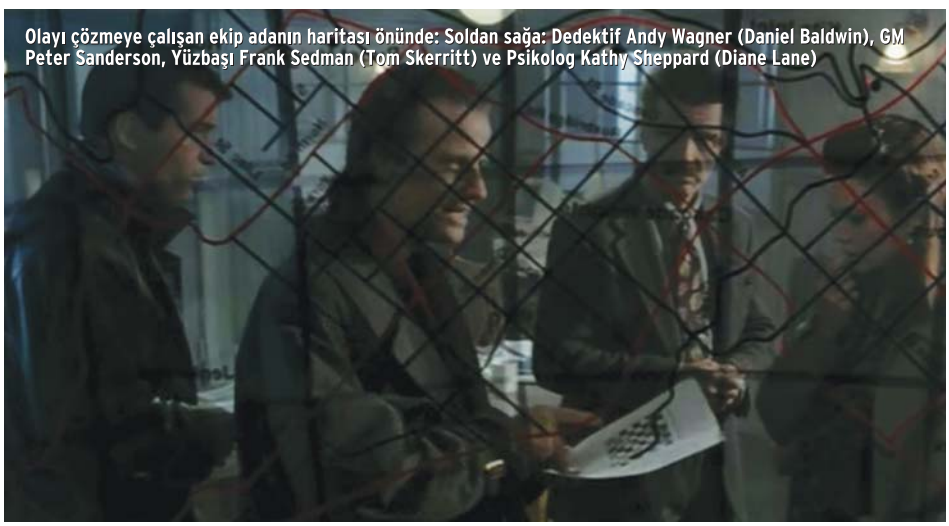
mış, bu dönem içinde ihmal ettiği karısını kaybetmiştir. Çalışması sonunda ona başarı getirmiş, üç yıl önce, dünya şampiyonunun karşısına çıkacak adayı belirleyen turnuvada en yakın rakibi Viktor Yurilivich'in 3 puan önüne geçmiş, ama özel yaşamındaki sorunlar nedeniyle turnuvayı yarıda bırakarak zaferi Viktor Yurilivich'e hediye etmiştir. Ama bütün bunlar yakın geçmişte kalmıştır. Artık karısını kaybetmenin acısını üstünden atmış, dünya satranç şampiyonluğuna giden yolda sonuna kadar yürümeye karar vermiştir. Kızı Erica ve görme engelli satranç antrenörü Jeremy Edmonds ile iyi bir üçlü oluşturmuştur. Turnuva organizasyonunda görevli bir kız arkadaş bile bulmuştur kendine. Ancak her şey yolunda gitmeyecek, bir kişi onun güzel rüyasını korkunç bir kâbusa dönüştürecektir.

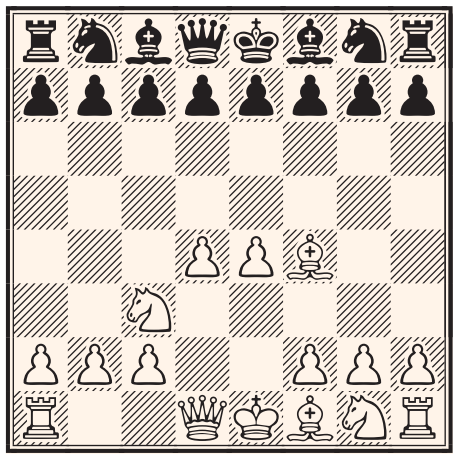
Olaylar Peter Sanderson'un yeni kız arkadaşının öldürülmesiyle başlar, her gün yeni bir kadın kurbanın buna eklenmesiyle sürer. Bundan sonra olaylar "Katil kim?" sorusuna yanıt arayan heyecanlı bir atmosferde devam eder. Peter Sanderson, iki polis detektifi ve güzel psikolog Kathy Sheppard'ın da yardımıyla olayı çözmeye çalışır.

Olayların ardındaki kişi, olay mahalline, her kurbanın kanıyla tek bir kelime yazmaktadır. Diğer taraftan da Peter Sanderson'u telefonla aramakta, onunla konuşurken bir cihaz yardımı ile sesini değiştirmekte, böylece satranç ustası ile iletişim kurmak istemektedir. Geçmişte kendisine çok acı çektirdiğini ama işte şimdi kendisinin ona meydan okuduğunu söylemektedir.

Telefon konuşmalarının birinde katil, Thomas Huxley'e atıfta bulunur: "Dünya bir satranç tahtasıdır. Oyunun kuralları bizim doğa dediğimiz şeydir. Karşımızda oynayan bizden gizlenir, ama biliriz ki o dürüst, adil ve sabırlı bir oyuncudur. Şunu da biliriz ki o hiçbir hatayı affetmez." Peter Sanderson, "Dünya bir satranç tahtasıdır." ipucundan yola çıkarak, katilin turnuvanın yapıldığı adayı bir satranç tahtası gibi kullandığını, bu coğrafyada kendisine karşı bir satranç oyunu oynadığını, kurbanların coğrafi konumu ile yaptığı hamleleri kendisine bildirdiğini anlar. Katilin kendine beyaz taşları alarak ilk hamleyi yaptığını, oynadığı açılışın "Tarakos Açılışı'nın iki numaralı varyantı" olduğunu fark eder. Bu buluş, polisin bir sonraki kurbanın nereden olacağını tahmin etmesini sağlayacaktır. Ancak katil beklenen hamleyi yapmayacak ve kurban adanın beklenmedik bir noktasından gelecektir. Böyle sürpriz hamleler her açılışta yok mudur zaten?

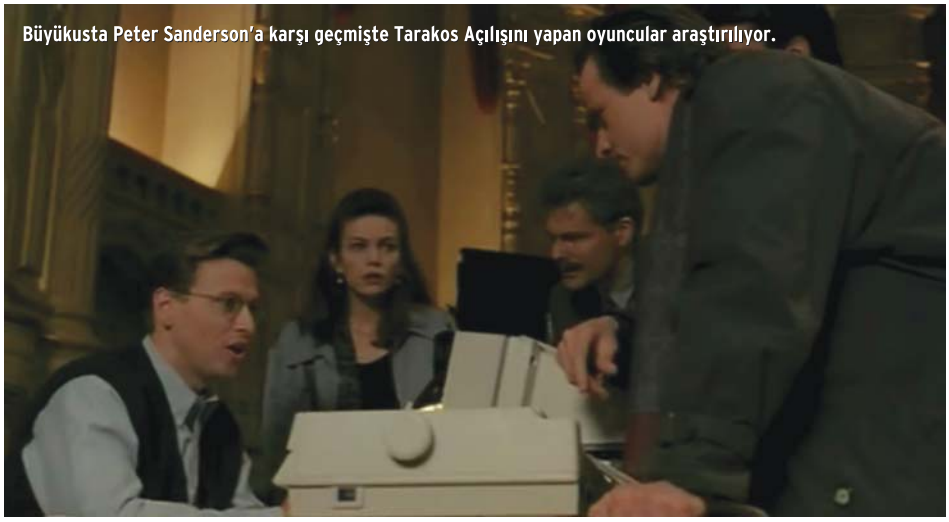
Katil, geçmişte kendisine karşı da Tarakos Açılışını oynayan bir rakibi olabilir mi? Bu soruya yanıt arayan Peter Sanderson, son on yıl içinde kendisine karşı bu açılışı üç kişinin oynadığını, bunlardan birinin de ezeli rakibi Viktor Yurilivich olduğunu öğrenir. Bu bilgi Viktor Yurilivich'i de şüpheliler arasına sokmaya yetecektir. Ancak Peter Sanderson, yirmi yıl önce, henüz çocukken, oynadığı o oyunu çoktan unutmuş görünmektedir. Bu hata katilin bulunmasını geciktirecektir. Tarakos Açılışı, Beyaz için **1.e4 ... 2.d4 ... 3.♘c3 ... 4.♗f4** hamlelerinden oluşmaktadır.

Olayı çözmeye çalışan ekip adanın haritası önünde: Soldan sağa: Dedektif Andy Wagner (Daniel Baldwin), GM Peter Sanderson, Yüzbaşı Frank Sedman (Tom Skerritt) ve Psikolog Kathy Sheppard (Diane Lane)

'Tarakos Açılışı'nda Beyazın ilk hamleleriyle elde ettiği konum.

Katil, bir başka telefon konuşmasında Anton Berger'in "Prensipler ve Taktikler"

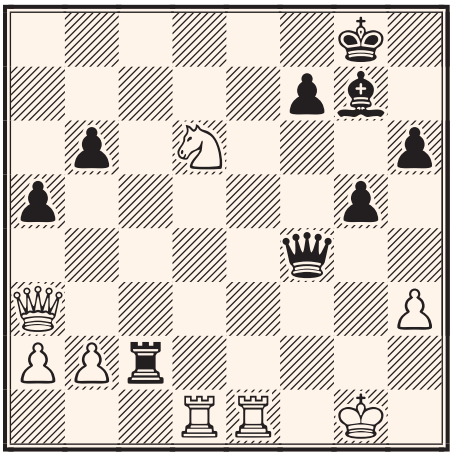

Büyükusta Peter Sanderson'a karşı geçmişte Tarakos Açılışını yapan oyuncular araştırılıyor.

adlı ünlü kitabında satrancın üç kurala göre oynanması gerektiğini hatırlatır: "Dikkatlice, dikkatlice, dikkatlice."

Olaylar, dünya şampiyonu adaylığı için karşısında yalnızca Viktor Yurilivich engeli kalan Peter Sanderson'un konsantrasyonunu bozmuş, satranç performansını olumsuz etkilemeye başlamıştır:

Peter Sanderson - Viktor Yurilivich

Beyaz hamlededir.

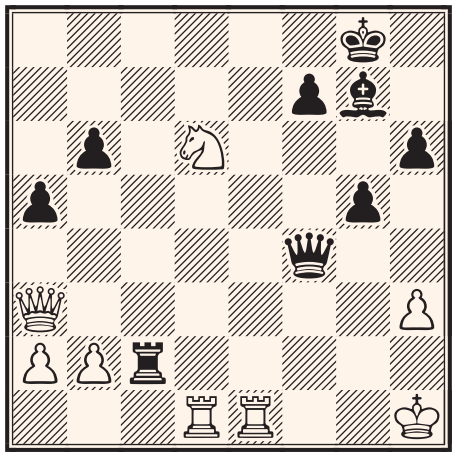
1.♕e3?? [1.♖e8+ ♗f8 2.♖×f8+! ♔×f8 3.♘f5+ ♔g8 4.♕f8+!! ♔×f8 5.♖d8#] **1...♕h2+ 0–1**

Peter Sanderson, kendisinden beklenmeyecek kadar kötü bir hamle yaparak oyunu kaybetmiştir. Oysa filmdeki oyuna esin kaynağı olduğu anlaşılan, gerçekten oynanmış bir maçta Vidmar, rakibi Euwe'yi parlak bir kombinezon ile mağlup etmeyi başarmıştı:

> Filmin ilk sahnesinde oynanan maç her iki çocuğun üstünde de derin izler bırakmıştır

Milan Vidmar - Max Euwe [A48] Karlsbad, 1929

1.d4 ♘f6 2.♘f3 g6 3.♗g5 ♗g7 4.♘bd2 c5 5.e3 b6 6.♗d3 ♗b7 7.0–0 h6 8.♗f4 d6 9.c3 ♘h5 10.♕b3 ♘×f4 11.e×f4 0–0 12.♖ad1 ♘c6 13.♗b1 c×d4 14.c×d4 e6 15.♘e4 ♘e7 16.♕a3 ♘f5 17.♖d2 ♕e7 18.♘g3 ♘×g3 19.f×g3 ♖fc8 20.g4 ♖c7 21.f5 e×f5 22.g×f5 g5 23.♖e1 ♕f6 24.h3 ♖ac8 25.♖dd1 ♖c4 26.d5 a5 27.♘d2 ♕d4+ 28.♔h1 ♕×d5 29.♗e4 ♖×e4 30.♘×e4 ♕×f5 31.♘×d6 ♗×g2+ 32.♔×g2 ♖c2+ 33.♔h1 ♕f4 (Diyagram)

Beyaz hamlededir.

34.♖e8+ ♗f8 35.♖×f8+ ♔×f8 36.♘f5+ ♔g8 37.♕f8+ 1–0

Olayın çözülememesinin de etkisiyle, kısa süre sonra Peter Sanderson'un kendisi polisin en önemli şüphelisi haline gelir. Hatta görme engelli antrenörünün öldürülmesinden sonra Viktor Yurilivich ile yaptığı final maçlarından biri sırasında izleyicilerin önünde gözaltına alınır.

Tutuklu Peter Sanderson, bırakılan kelimelerden yola çıkarak problemi çözmeye çalışır. İşe ilk kelime ile başlar: "Hatırla." Hatırlaması istenen nedir? Diğer kelimeleri birleştirince "Nihayet intikam dikkatlice planlandı." cümlesinin ortaya çıktığını, kelimelerin baş harflerinden ise hedefin kızı Erica olduğunu anlar: "**E**ventually, **R**evenge, **I**s, **C**arefully, **A**rranged" Bu kanıt onun salıverilmesine yetecek ve sonunda katille yüz yüze gelecektir.

Filmin ilk sahnesinde oynanan maç her iki çocuğun üstünde de derin izler bırakmıştır. Peter Sanderson, rakibinin kaleminin ucuyla avucunda açılan o derin yaradan bir izle kurtulup her şeyi unutmuştur. David Willerman ise, aldığı yenilgiden sonra, ailesinin de dağılmasıyla, ruhunda açılan derin yara ile kendini akıl hastanesinde bulmuş, yıllarca orada kalmış, başına gelenlerin simgesel nedeni olarak gördüğü, parlak yetenek Peter Sanderson'dan intikam almak için yıllarca beklemiştir.

Bu iki rakip filmin sonunda karşı karşıya gelecek, biri "Şah!" diye galibiyetini erkenden ilan ederken diğeri "Şah-Mat!" diyen taraf olacaktır.

Filmi izlemek isteyen okuyucularımız için David Willerman'ın, sonradan Peter Sanderson'un hayatına kim olarak girdiğini söylememekte yarar var. Ancak filmin 15 yaşından küçük okuyucularımız için uygun olmadığını, filmi izlemek için biraz daha büyümeleri gerektiğini belirtmeliyim.

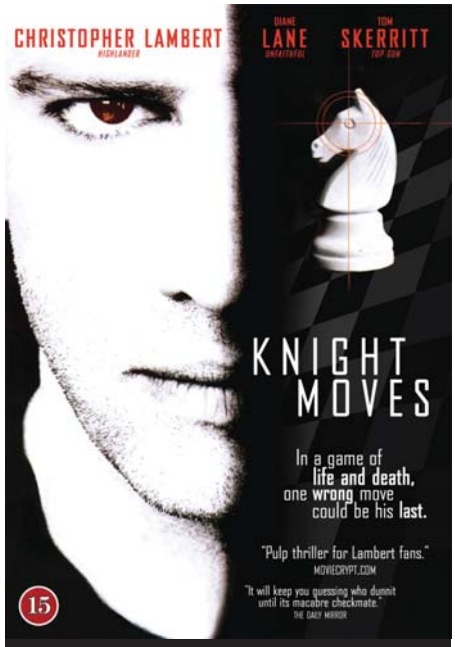
Yüz Yüze, sahip olduğu zengin oyuncu kadrosuna karşın eleştirmenlerden beklediği övgüyü alamayan filmlerden biri olmuştur. Aslında filmin en başarılı kısmı, yıldız oyuncuların henüz sahneye çıkmadığı başlangıç bölümüdür. Buna karşın Yüz Yüze, temposu son sahneye kadar düşmeyen,

iyi bir gerilim filmidir. Satrancı gerilim kaynağı olarak kullanan 'Final Move' (2006) ve '5150 Elm's Way'(2009) gibi filmlerle karşılaştırıldığında onlardan çok daha başarılıdır.

Buna karşın filmin eleştiriyi hak eden bazı yönlerini vurgulamakta fayda var. Sinema izleyicisinin hafızasında "İskoçyalı" karakteri ile yer eden ünlü oyuncu Christopher Lambert, bu filmde de, bir satranç ustasından çok adeta bir aksiyon filminin kahramanı olarak çıkar karşımıza. Dünya şampiyonluğuna doğru yürümesine karşın herhangi bir heyecan ve endişe taşımadığı gözümüze çarpar. Hayatı boyunca beklediği fırsatı yakalamış olmasına karşın oyunlarını analiz etmek, rakiplerine göre ev hazırlığı yapmaktan çok gönül eğlendirmeye zaman ayırmayı tercih eder. Turnuva sırasında çok kısa sürede edindiği kız arkadaşı ilk kurban olduğunda da yüzünde kederden iz yoktur. Bundan çok kısa süre sonra da, Psikolog Kathy Sheppard ile bir ilişki yaşayacaktır. Dünya şampiyonluğunu hedefleyen bir oyuncudan beklenmeyen bütün bu davranışlar, yönetmenin bir sanat yapıtı ortaya çıkarmaktan çok gişe kaygısı ile hareket ettiğini hissettirir. Peter Sanderson sonunda turnuvayı kazanmış mıdır? Bu da seyircinin kafasında yanıtlanmayan bir soru olarak kalır. Çünkü yönetmen için aksiyonun bitmesi filmin de bitmesi demektir. Yüz Yüze, benzer biçimde, dünya satranç şampiyonluğu mücadelesini konu edinen 'Tehlikeli Hamleler' (1984) ile karşılaştırıldığında satrançseverin gözüne kusurları çok daha fazla batacak olan bir filmdir.

Filmin sonunda akıp giden yazılardan, Marty Kolt adlı bir 'satranç danışmanı' olduğunu öğrensek de, bu ada ne satranç dünyasındaki önemli isimler arasında rastlıyor ne de filmdeki satranç sahnelerinin hazırlanmasında yeterli bir özen görüyoruz.

David Willerman - Peter Sanderson arasındaki ilk maçta Siyahların çok büyük bir taş üstünlüğü olduğu görülür, bu durum yaratılmak istenen gerilimli atmosfer ile uyuşmaz. Peter Sanderson - Viktor Yurilivich arasında oynanan ilk maçta, dünya şampiyonası için oynayan Viktor Yurilivich,

Lambert, bir satranç ustasından çok bir aksiyon kahramanı görünümünde.

> Film, satrançta rakibi küçük görmemek, ona saygı duymak, özellikle kazanç bir konum elde ettikten veya oyunu kazandıktan sonra rakibin gururunu kıracak tutum ve davranışlarda bulunmamak gerektiğini hatırlatır bize

bir büyükustadan beklenmeyen ♘e4?? hatalı hamlesini yapar, oyunu terk ettiği konum ise aslında hala oynanabilir görünmektedir. Tarakos Açılışı, Anton Berger ve onun "Prensipler ve Taktikler" kitabı tamamen hayalidir. Bunlara karşın Peter Sanderson - Viktor Yurilivich arasındaki son maçta Beyazın matı kaçırdığı pozisyon iyi kurgulanmıştır. Filmde kullanılan bu konumun, gerçekten oynanmış olan Milan Vidmar - Max Euwe maçındaki konumdan faydalanarak dizilmiş olması, kurmaca olanlara göre çok daha başarılı ve gerçekçi olmasını sağlamıştır.

Yüz Yüze, kurgusal olsa da bize küçüklerin ve gençlerin satranca nasıl baktıkları, yengi ve yenilgilerden nasıl etkilendikleri konusunda değerli ipuçları vermeye aday bir film. Rakibi küçük görmemek, ona saygı duymak, özellikle kazanç bir konum elde ettikten veya oyunu kazandıktan sonra rakibin gururunu kıracak tutum ve davranışlarda bulunmamak gerektiğini bize hatırlatır. Kaybeden oyuncu için kaybedilenin yalnızca bir maç olduğunu, bundan ders alınması ve yola devam edilmesi gerektiğini öğütler. Satranççılar arasındaki mücadele tahtanın üstünde sürmeli ve orada bitmelidir.

İlkinin ardından geçen yaklaşık 20 yıldan sonra, bu yazıyı yazabilmek için Yüz Yüze'yi yeniden izlediğim ve filmin bitiş yazılarının geçmeye başladığı o ana yeniden döndüğümde bu filmin beni çok rahatsız eden bir yönü olduğunu fark ediyorum: Filmin başında yenilen ama yenilgiyi bir türlü kabullenemeyen David ile satranç takıntılı seri katil David'i nedense bir türlü bağdaştıramıyorum. David'in yaşamında kötü giden ne kadar çok şey vardı! O küçük bedeniyle o kadar olumsuzluğun içinde olumlu bir şeyler başarabilmek için nasıl da çabalıyordu... Rakibine yaptığı elbette yanlıştı, ama o maçı galibiyetle bitirmeye o kadar çok ihtiyacı vardı ki! Kazansa hayatında pek çok şey sanki yoluna girecekti. Bu düşüncelerle David'in içinde satranç oynama arzusuyla uyandığı o evde olmak istiyorum: Merdivenleri onunla çıkmak, annesinin bileğini sarmak, David'le birlikte mutfağa inmek, o buzdolabından sütünü alırken satranç taşlarını dizmek, sevdiği beyaz taşları almasına izin vermek, onlarla oynarken ona satranç anlatmak istiyorum. Satrancı bu kadar çok seven bu çocuğun içinde çıkartılıp işlenmesi gereken çok güzel bir cevher var. Biliyorum.

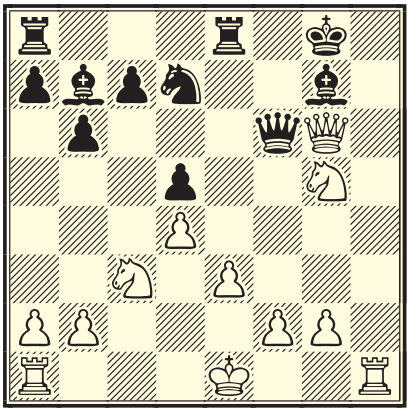
Kaynaklar

1- http://www.imdb.com/title/tt0104627/ (Erişim tarihi: 15.04.2011)
2- Chess in the Movies, Bob Basalla, Thinkers' Press Wonderworks, 2005.

Ustaların usta adayları için hazırladığı soruları sizler için soruyoruz. Bakalım iki hamlede matları bulabilecek misiniz?

Soruları çözmeye çalışırken, şah çekilebilecek yerleri, şahın gidebileceği kareleri, rakibin tehditlerini ya da yapabileceği diğer hamleleri göz önünde tutmayı unutmayınız.

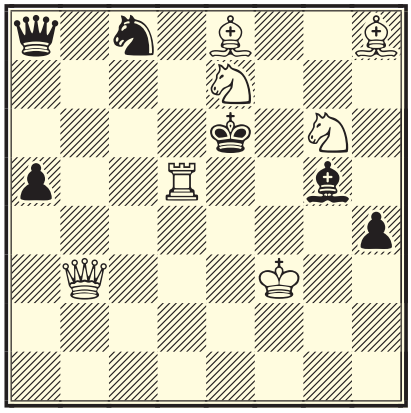
Mattübung, 1996

1- Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♖h8+! [1.♕h7+?] ...♔×h8 2.♕h7# 1–0

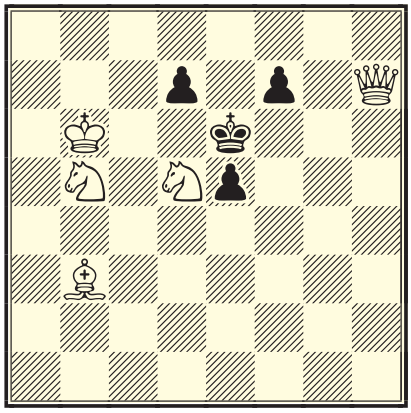
Blake, 1945

2- Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♔f2 ♗×e7 [1...♕×d5 2.♕×d5#; 1...♘×e7 2.♘f8#] 2.♘f4# 1–0

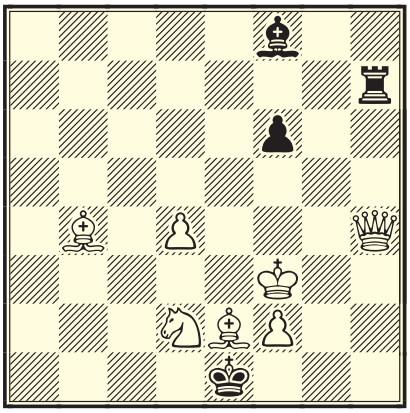
Shinkman, 1945

3- Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♗a4 ♔×d5 [1...d6 2.♘b6+; 1...f6 2.♘d6+] 2.♗b3# 1–0

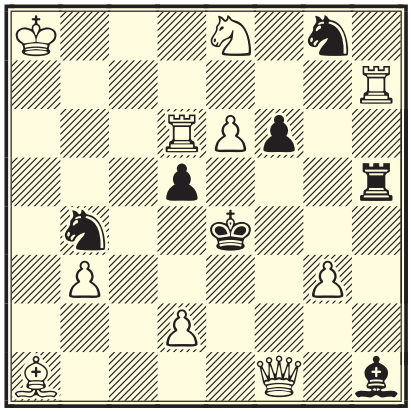
Shinkman, 1945

4- Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♔e3 ♗h6+ [1...♗×b4 2.♘f3#; 1...♖×h4 2.♘f3#] 2.f4# 1–0

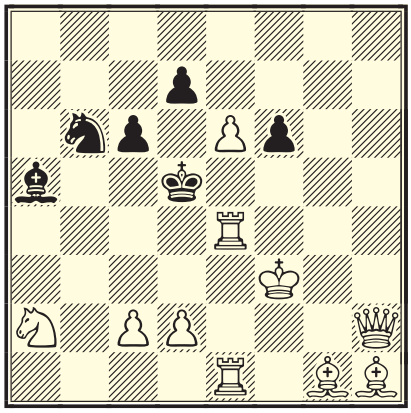
Taverner, 1945

5- Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♖×d5 ♘×d5 [1...♖×d5 2.♖h4#; 1...♘h6 2.♘×f6#] 2.♘d6# 1–0

Taverner, 1945

1- Beyaz oynar, iki hamlede mat eder.

1.♖h4 f5 [1...♗×d2 2.♕×d2#; 1...♘c4 2.♔g4#] 2.♕c5# 1–0

İzole d5 piyonuna karşı ilerlemiş b5!

Bir izole piyon yazısı!

Mavikale'nin bu sayısında ilgimi çeken teknik bir konuma dair aklımda yer eden maçları sizlerle inceleyeceğiz

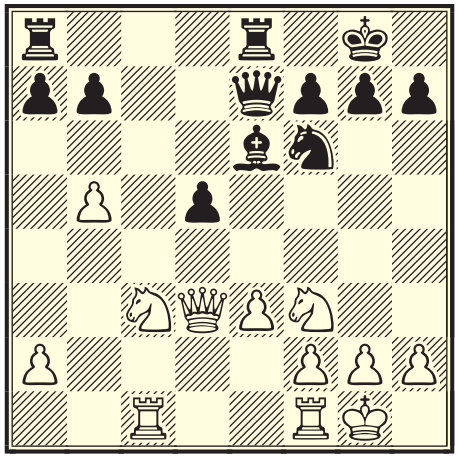
İzole piyon konumları Satranç teorisini en çok ilgilendiren konulardan biri olmuştur. Yüzyıl boyunca dönemin önde gelen oyuncuları izole piyon konumları ile ilgili araştırmalar yapmış, lehte ve aleyhte stratejiler geliştirmiştir. Mavikale'nin bu sayısında ise daha önce pek rastlamadığınızı düşündüğüm bir tema ile ilgili örnek maçları inceleyeceğiz. Siyah'ın d5 izole piyonuna karşın fazla ilerlemiş beyaz piyon b5. Beyaz piyonun b5'e kadar ilerlemesi oyunlardan da göreceğiniz gibi konumun dinamiğini epey değiştirmektedir.

IM Barış Esen (2429) – FM Selim Çıtak (2258), Açılış Kodu: D36, Süper Lig Antalya, 18.04.2006

İlk örneğimiz yakın arkadaşım Barış Esen ile Süper Ligin şampiyonunu belirleyecek olan Beşiktaş-Eczacıbaşı maçından!

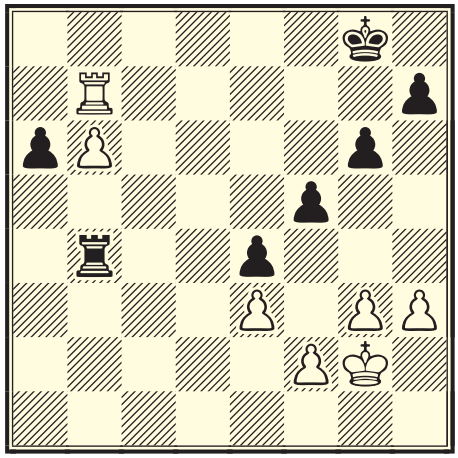
1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘f3 d5 4.♘c3 ♗e7 5.c×d5 e×d5 6.♗g5 0–0 7.e3 c6 8.♗d3 ♘e4 9.♗×e7 ♕×e7 10.♕c2 ♖e8 11.0–0 ♘d7 12.b4!

Beyaz Karlsbad yapısındaki en önemli fikirlerden biri olan 'Minorite Atak' yani azınlık hücumunu derhal başlatıyor. Genelde bu hücuma başlamak için beyaz çoğu zaman a3 ya da ♖b1 gibi hamleler ile vakit kaybederdi ancak bu durumda direk b4 işe yarıyor. **12...♘df6 13.b5** Bu hamleden de anlaşılacağı üzere beyazın fikri siyahı en az bir zayıf piyon ile bırakmak. Siyahın tercihi var: c5 sürüp izole piyonla oynamak ya da vezir kanadında geri kalmış piyonu kabul etmek! **13...c5 14.d×c5 ♘×c5 15.♖ac1 ♘×d3 16.♕×d3 ♗e6**

Bu konuma dikkatinizi çekmek istiyorum. Mavikale'nin bu sayısı için seçtiğim maçların hepsinde bu piyon yapısı oluşuyor. Siyahın 'kötü' fili ve izolesi var ancak c5 karesinin kontrolü beyazın elinde değil, çünkü beyaz bu konuma ulaşabilmek için piyonunu b5 e kadar sürmek zorunda kaldı. Bu siyahın bu konum için önemli bir güvencesidir. Piyon b4'te olsaydı durum çok daha zor olurdu!

17.♘e2 ♖ec8 18.♘ed4 g6! 19.♘×e6!? Bu hamle o gün çok eleştiri almıştı, hatırlıyorum. Barış ♖c4'ün ♗e6 tarafından desteklenmesine izin vermiyor. [19.♖fd1 ♖c4 20.♘d2 (20.♘×e6 ♕×e6 21.♘d4 ♕c8 22.♖×c4 d×c4 23.♕c2 ♕c5 24.a4 ♖d8=) ...♖×c1 21.♖×c1 ♖c8 22.♖×c8+ ♗×c8 23.♕c3 ♗e6±] **19...♕×e6 20.♘d4 ♕d6 21.♖c2 ♘g4!** Siyah at c4'e yöneliyor! **22.♘f3 ♘e5 23.♘×e5 ♕×e5 24.♖fc1 ♖×c2 25.♖×c2 ♖d8** Siyah tek bir zayıflık ile oyun sonuna ulaştı, eşitliğe çok yakın! **26.g3 ♕e4 27.♕×e4 d×e4 28.♖c4 ♖d1+ 29.♔g2 ♖a1**

30.a4 f5 31.♖c7 ♖×a4 32.♖×b7 a6 33.b6 ♖b4 34.h3

Burada birçok kişi Barış'ın g4 oynamayarak son kazanç sansını da kaçırdığını düşünmüştü. Daha sonra g4 hamlesi milli takım kampında da analiz edildi ancak kazanç bulunamadı. [34.g4! f×g4 35.♔g3 h5 36. ♔f4 ♔f8!! 37.♔g5 (37.♔e5 ♖b2 38.♔f6 (38.f4 e×f3 39.♔f6 ♔e8 40.♔e6 ♔f8 41.♔f6) 38... ♖×f2+ 39.♔×g6 ♖×h2 40.♖b8+ ♔e7 41.b7 ♖b2 42.♖g8 g3 43.♔f5 g2 44.♖×g2 ♖b5+ 45.♔×e4 ♔f6) 37...♖b5+ 38.♔×g6 ♔e8 39.♖a7 ♖×b6+ 40. ♔×h5 ♖f6 41.♔×g4 ♖×f2 42.h4 ♖f3 43.h5 ♔f8 44.♖×a6 ♖×e3=]

34...a5 35.g4 f×g4 36.h×g4 g5 37.f3 e×f3+ 38.♔×f3 a4 39.e4 ♖b3+ 40.♔f2 a3 41.♖a7 ♖×b6 42.♖×a3 ♔f7 43.♔e3 ♔e6 44.♖c3 h6 45.♖a3 ♖b1 46.♖a6+ ♔e5 47.♖a5+ ♔e6 48.♔d4 ♖d1+ 49.♔e3 ♖e1+ 50.♔f3 ♖f1+ 51. ♔g3 ♖g1+ 52.♔f3 ♖f1+ 53.♔g3 ♖g1+ ½–½

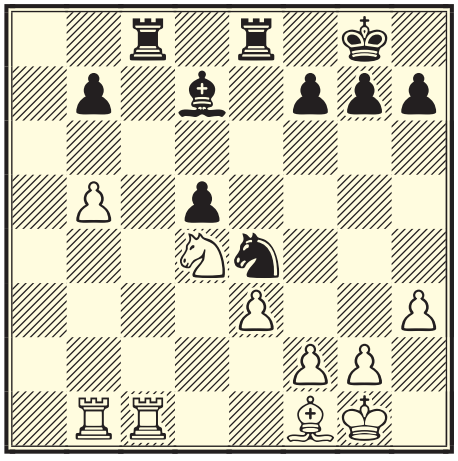
GM Athanasios Mastrovasilis (2543) – GM Mikhail Gurevich (2635), Açılış Kodu: D36, EU- Dresden, 13.04.2007

İkinci örneğimizde piyonun b5'te olmasından siyahın nasıl faydalandığını göreceğiz.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♘c3 e6 5.♗g5 ♘bd7 6.c×d5 Beyaz Karlsbad yapısını Cambridge Springs'e tercih ediyor.

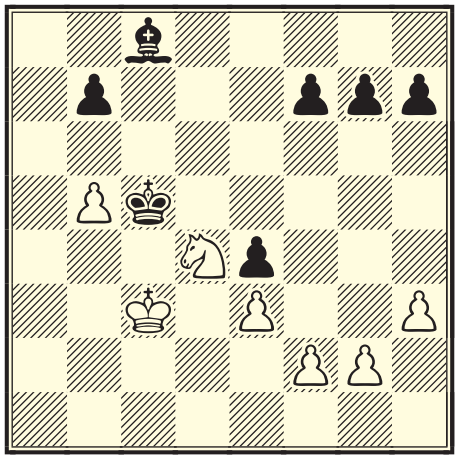
[6.e3 ♕a5 7.♘d2 ♗b4 8.♕c2 d×c4 9.♗×f6 ♘×f6 10.♘×c4 ♕c7] **6...e×d5 7.e3 ♗e7 8.♗d3 0–0 9.♕c2 ♖e8 10.0–0 ♘f8 11.h3 ♗e6 12.♖ab1 ♘e4 13.♗f4** [13.♗×e7 ♕×e7 14.♘×e4 d×e4 15.♗×e4 ♗×a2 16.♖a1 ♕×e4 17.♕×e4 ♖×e4 18.♖×a2=] **13...♗d6 14.♗×d6 ♘×d6 15.b4** Beyaz klasik fikri uygulamaya başlıyor. **15...♖c8 16.♖fc1 ♕f6 17.♕d1 a6 18.a4 ♘d7 19.b5 a×b5 20.a×b5 c5** Siyah yine kararını izole piyon ile kalmaktan yana seçiyor. Beyaz piyonunda b5 karesinde ilerde savunmasız kalacağına dikkat edin!

21.d×c5 ♘×c5 22.♗f1 ♘ce4 23.♘×e4 ♘×e4 24.♕d4 ♕×d4 25.♘×d4 ♗d7!

Kötü fil iyi attan kaçıyor!! Beyaz piyon b4'te olsaydı belki de hamle anlamsız olacaktı. **26.♗d3 ♘d6 27.♔f1 ♔f8 28.♔e2 ♔e7 29.♔d2?!** [29.b6!? g6 30.♖×c8 ♖×c8 31.♖a1] **29...♘e4+ 30.♗×e4 d×e4 31.♖c3 ♔d6 32.♖b4 ♖e5** Siyah konumunu giderek geliştirdi. Şimdi sırada b5 piyonuna ulaşmak var, bunun içinde kalelerin mutlaka kesilmesi gerekiyor. **33.♖×c8 ♗×c8 34.♔c3 ♖c5+ 35.♖c4? ♔d5! 36.♖×c5+ ♔×c5**

Siyah Şah c5 karesine yerleşti. Bu durum da b piyonunun yeri ile alakalı. **37.h4** [37.♔b3 g5 38.♔a4 b6 39.♔b3 ♗e6+ 40.♔c3

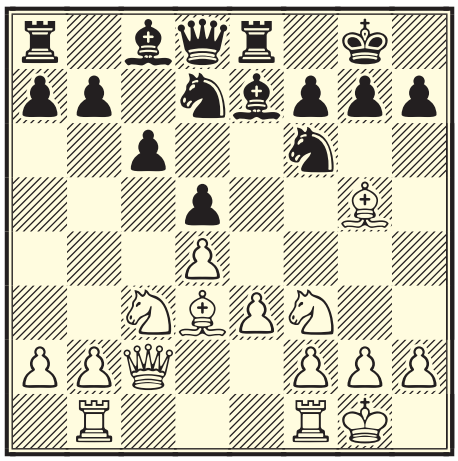

h6∓] **37...b6!** Olası bir b6 ♔b6 ♔b4 fikrine izin vermiyor! **38.♔b3 ♗d7 39.♔c3 ♗×b5 40.♘b3+ ♔d5 41.♔b4 ♗f1 42.g3 f6 43.♘d2 ♗d3 44.♘b3 ♔e5 45.♘d4 ♗a6 46.♔c3 g5 47.f4+ e×f3 48.♘×f3+ ♔f5 49.e4+ ♔g6** [49...♔×e4 50.h×g5 f5 51.♘d4 ♗c8! 52.♘c6 ♔f3 53.♘e7 ♗e6 54.♔d4 ♔×g3 55.♔e5 ♗d7–+] **50.h×g5 f×g5 51.♘e5+ ♔g7 52.♘d7 h5 53.♘×b6 h4 54.g×h4 g×h4 55.♘d5 h3 56.♘f4 h2 57.♘h5+ ♔g6 58.♘g3 ♔g5 59.♔d2 ♔f4 60.♘h1 ♔×e4 61.♔e1 ♔f3 62.♘f2 ♔g2 0–1**

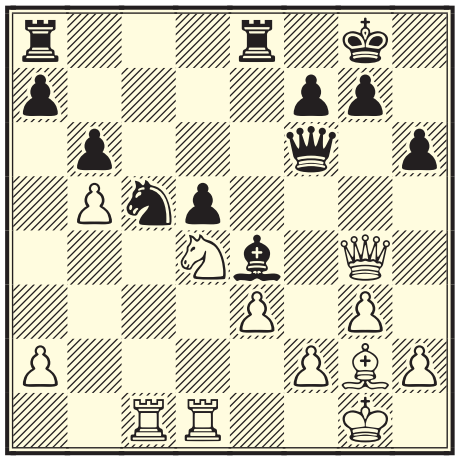
GM Barış Esen (2533) – Engin Topak (2273), Açılış Kodu: D36, Türkiye Şampiyonası, Antalya 11.02.2011

Son örneğimiz ise güncel bir oyundan. Türkiye Şampiyonası'nın kritik turlarından birinden, turnuvayı üst sıralarda bitiren iki oyuncudan!

1.d4 ♘f6 2.c4 e6 3.♘f3 d5 4.♘c3 ♗b4 5.♗g5 ♘bd7 6.c×d5 e×d5 7.♕c2 c6 8.e3 0–0 9.♗d3 ♗e7 10.0–0 ♖e8 11.♖ab1

5 yıl önceki partimizde olduğundan farklı olarak Barış b4 sürmek için ♖b1 'e ihtiyaç duyuyor. Ayrıca 5 yıl önceki partimizden farklı olarak Barış artık bir büyük usta!! **11...h6** Bu hamleyi beğenmiyorum, ♘f8–g6 ile ♗g5'i rahatsız etme fikrinden vazgeçiyor. Artık ♘g6 mümkün olmayacak! [11...♘f8 12. b4 a6 13.a4 ♘g6 14.b5 a×b5 15.a×b5 ♗d7±] **12.♗f4 ♘f8 13.b4 ♗d6 14.♗×d6 ♕×d6 15.b5 c5** Bir kez daha siyah aynı yapıyı tercih ediyor! **16.d×c5 ♕×c5 17.♖fc1 ♘e6** [17...♗g4 18.♘d4 ♖ac8 19.h3 ♗d7 20.♕b2 ♕d6±] **18.♕b2** [18.♖d1! ♖b1 görevini tamamladı, kaleleri yeniden gruplamak daha güçlü gözüküyor! 18...♕d6 (18...♗d7? En doğal gözüken hamle ancak piyon kaybediyor! 19.♘×d5 ♘×d5 20.♗h7+ ♔f8 21.♕×c5+ ♘×c5 22.♖×d5 ♖ac8 23.♗f5) 19.♖bc1 ♗d7 20.♗c4 ♘c7 21.♕d2 ve izole piyona karşı çok büyük baskı var! Beyaz üstün!] **18...♕d6 19.♘e2 ♘c5 20.♕a3 b6 21.♘ed4 ♘fe4! 22.♖c2 ♗g4** Siyah sonunda taşlarını oyuna çıktı ve dengeyi kurdu.**23.♗f1 ♗h5 24.♖d1 ♗g6 25.♕b2 ♘f6 26.♖cc1 ♗e4 27.g3?!** Beyaza iyi bir plan önermek zor. İzole piyonu olmasına rağmen siyah taşlar daha aktif.**27...♘g4 28.♕e2 ♕f6 29.♗g2 ♘e5 30.♘×e5 ♕×e5 31.♘c6 ♕e6 32.♘d4 ♕f6 33.♕g4?!**

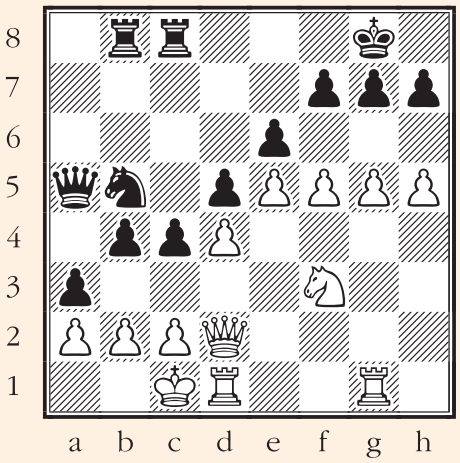

[33.♖d2 a6 34.b×a6 ♖×a6 35.♘b5 ♕e5 36.♖cd1] **33...a6! 34.b×a6 ♖×a6 35.♕e2 ♖ea8∓ 36.♖d2 ♖a3 37.♗×e4 d×e4 38.♖b1 ♘d3∓** Engin baskıyı iyice arttırdı ve izoleden de kurtuldu. Oyunun kontrolü siyahın elinde! Oyuncuların bu aşamada ciddi bir zaman darlığında olduğunu ise unutmayalım. **39.♖c2 ♖3a5?!** [39...♖8a6 40.f3 ♕g6 41.f×e4 ♕×e4 42.♕f3 ♕×f3 43.♘×f3 g6 Siyah üstünlüğünü muhafaza ederdi!] **40.♖f1** [40.f3 ♘c5 41.f×e4 ♘×e4 42.♖f1 ♕g5 43.♕f3] **40...♖c5 41.♘b3 ♖×c2 42.♕×c2 ♕f5 43.♘d4∓ ½–½**

P

Pawn storm

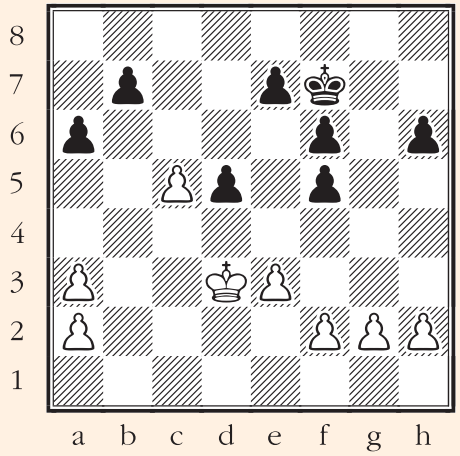
▶ Piyon hücumu (storm: fırtına)

Özellikle ters kanatlara rok atıldığında piyon hücumları sıkça kullanılmaktadır.

Pawn structure

▶ Piyon yapısı.

Aynı renk piyonların oluşturduğu gruplar. Pozisyon değerlendirilirken ciddiye alınması gereken konumlardır. Diyagramda Beyazın a dikeyinde duble, c dikeyinde izole piyonları vardır. Siyahın ise b dikeyinde geri kalmış piyonu, f dikeyinde duble, d ve h dikeylerinde izole piyonu bulunmaktadır.

Perpetual check

▶ Sürekli şah.

Taraflardan biri, sürekli şah çektiğinde oyun berabere olur.

Petite combination

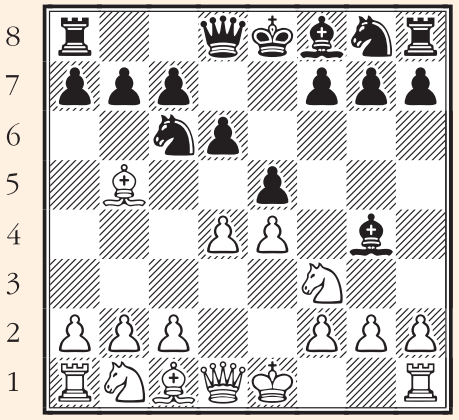
▶ Minik bir kombinezon.

Piece

▶ Satranç taşı.

Pin

▶ Açmaz.

Oynandığında kayba neden olan taş. Şah açmazında ise oynanamayan taştır. Diyagramda Siyah c6 karesindeki atı oynayamaz, Beyaz ise f3 karesindeki atı oynayabilir, ancak vezir kaybeder.

Pinned piece

▶ Açmazdaki taş.

Pinning piece

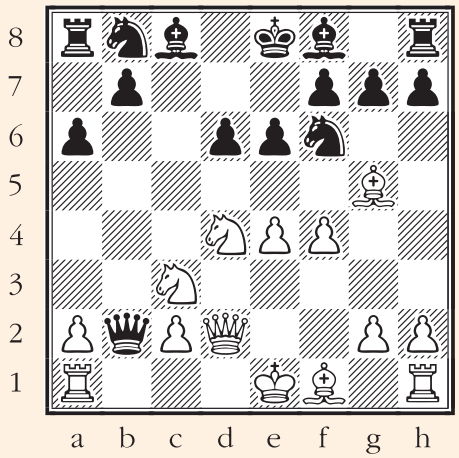
▶ Açmaza alan taş.

Point count

▶ Taşların sayı değeri.

Poisoned pawn

▶ Zehirli piyon.

Alınması tehlikeli olan piyondur. Najdorf savunmasında zehirli piyon varyantı. Siyahın veziriyle b2 piyonunu aldığı konum.

Position

▶ Pozisyon.

Positional mistake

▶ Pozisyonel hata.

Taş kaybı olmayıp konumu zayıflatan hamle.

Positional sacrifice

▶ Pozisyonel feda.

Materyal kazanmayıp rakibi kötü konumda bırakmak.

Premature (attack)

▶ Hazırlıksız, olgunlaştırılmamış (saldırı)

Genellikle az taşla yapılan hücumlardır.

Prepared variation

▶ Hazırlanmış varyant.

Ev hazırlığı.

Promotion

▶ Piyonun terfi etmesi.

Piyonun sekizinci ya da birinci yataya ulaşarak şah dışında istediği bir taşın yerine geçmesi.

Prophylaxis

▶ Karşı tarafın pozisyonunu güçlendirecek hamleleri yapmasını engellemek.

Protected passed pawn

▶ Korunmuş geçer er.

Q

Queening

▶ Vezir çıkmak.

Queen side

▶ Vezir Kanadı

Tahtayı ikiye böldüğümüzde a, b,c,d sütunlarına vezir kanadı denir.

Quiet move

▶ Sessiz hamle

(şah çekmek veya taş almak dışında bir hamle)

R

Rank

▶ Yatay. Toplam sekiz yatay olup, birinci, ikinci yatay gibi…

Redeploy

▶ Bir taşı daha etkili bir kareye taşıma.

Refutation

▶ Çürütmek, yanlışlığını kanıtlamak.

Resign

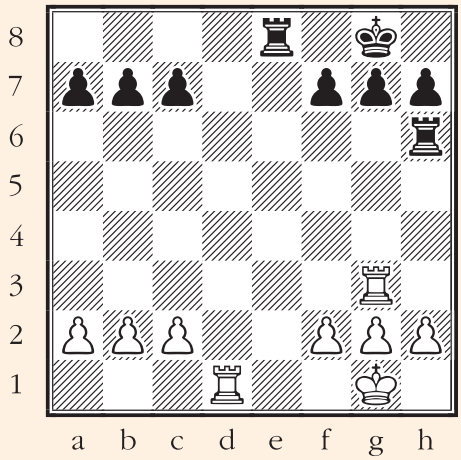
▶ Terk etmek, yenilgiyi Kabul etmek.

Restrain

▶ (karşı tarafı) Kısıtlamak.

Rook lift

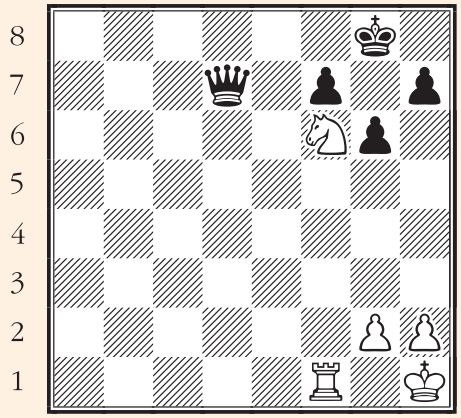
▶ (Daha sonra yatayda hareket ettirmek üzere) kaleyi ileri sürerek oyuna sokmak.

Diyagramda kalelerin üçüncü ve altıncı yataya yerleşmesi.

Royal fork

▶ Vezir şah çatalı.

S

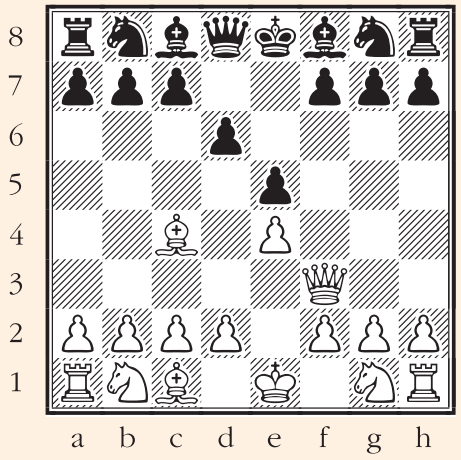
Sacrifice

▶ Feda.

Scholars mate

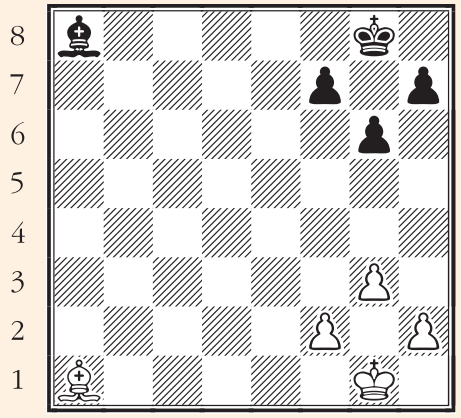
▶ Çoban matı.

Satranca yeni başlayanların denediği, birkaç hamlede mat girişimi. 1) e4 e5 2) Fc4 a6 3) Vf3 gibi.

Scope

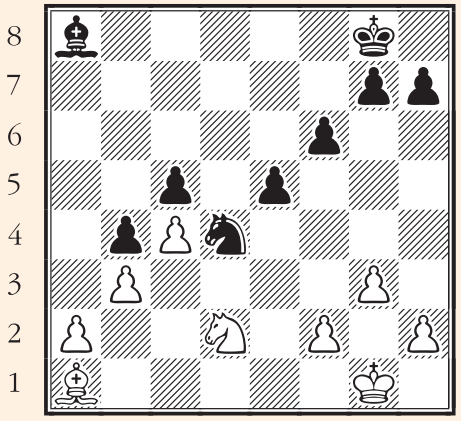
▶ Ufuk, bir taşın etki alanı.

a1 ve a8 karelerinde bulunan fillerin etki alanları.

Screened piece

▶ Perdelenmiş taş.

Diyagramda a1 karesindeki fil siyah taşlarla kısıtlanmıştır.

tahsinaktar@tsf.org.tr

Sonneborn - Berger
Eşitlik Bozma

Önceki yazımda, oynanmamış oyunlar karşısında, eşitlik bozma hesaplarına yeni soluk getiren hesaplama bakış açısına değinmiştim. Bu yazıda da Sonneborn - Berger hesaplamalarını ele alacağım.

Bir oyuncunun oynamadan elde ettiği puanlarını ½ puan gibi düşünüp yeniden toplarsanız, o oyuncunun kendi ayarlanmış puanını hesaplamış olursunuz. Bu güne değin yapılan bu hesaplamada bir değişiklik yok. Eşitlik bozma hesapları yapılırken de o oyuncunun oynamadan elde ettiği puana ilişkin turda, rakibinin ayarlanmış puanının nasıl hesaplanacağını önceki yazıda ele almıştık. O yazıyı yeniden önünüze aldığınızda bu anlatımın daha anlaşılır olmasına destek olursunuz.

Sonneborn - Berger eşitlik bozma hesaplamasını, "Oyuncunun, kazandığı rakiplerinin ayarlanmış puanları ile berabere kaldığı rakiplerinin ayarlanmış puanlarının yarısı toplanarak elde edilen puandır. Kaybettiği rakiplerinin ayarlanmış puanları bu toplama katılmaz." biçiminde tanımlanıyordu. Ancak yeni anlayış böyle değil. Yine kazandıklarının tamamını, yine berabere kaldıklarının yarısını ama farklı işlemler yaparak bu değerleri kullanacağız. Kısaca, anlaşılır biçimde nasıl anlatabilirim diye düşündüğümde zorlanıyorum doğrusu. Konuya yakın olmayanlar için biraz karmaşık gelebilir.

Berger eşitlik bozma hesabı yapılacak oyuncunun her tur Medyan-Buchholz puanları hesaplanır. Her tur elde edilen bu Medyan-Buchholz sayısal değerleri oyuncunun o turdaki skoru ile çarpılır. Turlar boyunca bu işlemler tekrarlanır. Bu çarpımlar sonunda elde edilen sayısal değerler toplanır. Elde edilen değer o oyuncunun Sonneborn – Berger eşitlik bozma değeridir. Önceki bildiklerimizi tekrar öne alacak olursak "...kazandığı rakiplerinin ayarlanmış puanları ile berabere kaldığı rakiplerinin ayarlanmış puanlarının yarısı..." söylemindeki kazandıklarının tamamı yani (1), berabere kaldıklarının yarısı yani (½), kaybettikleri yani (0) değerleri katsayı olarak kullanıldı.

Çeşitli uygulama örneklerinde önceki uygulamadan farklı bir durum yokmuş duygusuna kapılanlar olabilir, özellikle oynanmadan elde edilen puanları olan oyuncuların ayarlanmış puanlarının nasıl hesaplandığı anımsandığında farklılığı gözlemek olanaklı.

SNo.	İsim	1. Tur			2. Tur			3. Tur			4. Tur			Puanlar
1	a	5	-	+	9	S	0	8	B	1	6	-	+	3
2	b	6	-	-	5	S	0	3	B	1	8	S	0	1
3	c	7	B	1	6	-	-	2	S	0	4	B	1	2
4	d	8	-	-	7	-	-	-	-	1	3	S	0	1
5	e	1	-	-	2	B	1	7	S	0	-	-	1	2
6	f	2	-	+	3	-	+	9	B	1	1	-	-	3
7	g	3	S	0	4	-	+	5	B	1	9	-	-	2
8	h	4	-	-	-	-	1	1	S	0	2	B	1	2
9	j	-	-	1	1	B	1	6	S	0	7	-	+	3

1	2	3	4	Medyan Bucholz
2,5	2	2,5	2	9
2	3	1,5	1,5	8
2,5	1	2	3	8½
1,5	2	2,5	2	8

1	2	3	4	Sonneborn Berger
				2,50
2x1=2	3x0=0	1,5x0=0	1,5x1=1,5	3,50
				0,50
				2,50
				5,50
2,5x0=0	1x1=1	2x1=2	3x0=0	3,00
				2,50
				5,50

Sayısal değerlerin nasıl bulunduğunu kısaca anımsayalım:

Medyan-Bucholz tablosunda 1. turda 3 numaralı oyuncunun değeri 2 olarak görünüyor. 3 numaralı oyuncu 1. turda 7 numaralı oyuncu ile oynamış, bu oyuncunun ayarlanmış puanı 2' dir. İkinci turda 6 ile eşlendirilmiş ve 6 numaralı oyuncuya karşı hükmen kaybetmiş. Burada 6 numaralı oyuncunun ayarlanmış puanı 3 olacaktır. Nasıl mı?

6 numaralı oyuncunun bu tura kadarki ham puanı : 1

6 numaralı oyuncunun bu turdaki puanı : 1

6 numaralı oyuncunun sonraki puanları toplamı : 1

(Kalan maçlar ½ puan olarak düşünülecekti.)

Toplam : 3

Tablodaki diğer değerleri benzer biçimde bulabiliriz.

Şimdi de Sonneborn-Berger tablosuna bakalım. 3 numaralı oyuncu 1. turda kazandı. Medyan-Bucholz tablosunda 1. turdaki değeri 2, katsayı durumundaki kazandı anlatımının karşılığı olan 1 ile çarpıldığında 2 olarak o turdaki Berger değerine ulaşılır. 2. turda Medyan-Bucholz tablosundaki değer 3. O turda 3 numaralı oyuncu kaybetti. Katsayı 0. Çarpıldığında 0 (sıfır) değeri bulunur. (Kaybettiği rakiplerinin ayarlanmış puanları kullanılmıyordu ya!) Benzer işlemler diğer değerler için de tekrarlanır.

Oyuncu ve çalıştırıcılar bundan sonra yeni eşlendirmede olası rakipleri için hesap yaparken bu değerlere dikkat etmek durumunda olacaklar.

Untitled-1 1 70.71 lpi 45.00° 11/20/10 11:47 PM
Process Cyan Process Magenta Process Yellow Process Black

Türkiye'nin en büyük ve en farklı alışveriş merkezlerinden biri

196 seçkin mağaza Binlerce marka

Hiper Market KİPA 12.000 m2

Yapı Market KOÇTAŞ Binlerce ürün çeşidi

Teknoloji market ELECTRO WORLD 3500 m2'de sınırsız marka çeşidi

Sinema ve Eğlence CINETECH 9 sinema salonu, çocuk oyun merkezi, luna park

Restoran ve Kafeler 27 yeni lezzet ve özel hizmet alanları, geniş teraslar

BEYMEN - BOYNER - C&A - ELECTRO WORLD - KİPA - KOÇTAŞ - LC WAIKIKI - MARKS&SPENCER - MUDO CITY - VAKKO - ZARA

MODA - GİYİM - ARZU KAPROL, ARMANI JEANS, ATALAR, BATİK, BELLAMOM, BENETTON, BERSHKA, CACHAREL, COLLEZIONE, COLINS, DOCKERS, EFOR, FOREVER NEW, DAMAT, DKNY JEANS, FABRİKA, FAİK SÖNMEZ, GANT, HERRY, HOME STORE, İPEKYOL, JACK JONES, JEANS LAB, KİĞILI, KOTON, LACOSTE, LEVIS, LTB, MANGO, MASSIMO DUTTI, MAVİ JEANS, NETWORK, PARK BRAVO, PERLINA, PIERRE CARDIN, POLO GARAGE, PULL&BEAR, RAMSEY, ROMAN, SABRİ ÖZEL, SARAR, STEFANEL, STRADIVARIUS, TOMMY HILFIGER, TÜZÜN, TWIST, US POLO, VAKKORAMA, VERO MODA, W, XVI **AYAKKABI-ÇANTA-AKSESUAR** AYAKKABI DÜNYASI, CAMPER, DESA, DIVARESE, FLO, HOTİÇ, İNCİ, KEMAL TANCA, NELMAXX, NINE WEST, NURSACE, SO BRANDS, YEŞİL **MÜCEVHERAT** ATASAY, GİLAN, MÜCEVHER KUYUMCULUK, ORO TREND **İÇ GİYİM-MAYO-ÇORAP** CALZEDONIA, LA SENZA, OYSHO, PENTİ, ZEKİ TRİKO, **ÇOCUK GİYİM** B&G STORE, BABY SHOES, BENETTON 012, CEYLAN, CHICCO, KID'S STORY, PANÇO, **BİJUTERİ-AKSESUAR** ACCESSORIZE, CLAIRE'S, COQUET, SO CHIC, SWAROVSKI **EV-DEKORASYON** BERNARDO, DECO CENTER, ENGLISH HOME, ESSE, GÜRCAN GÜMÜŞ, HİSAR, MİKASA MOOR, STEP, TEFAL, ZARA HOME **SPOR GİYİM** ADIDAS, NIKE, SPORT POINT **KOZMETİK-SAĞLIK** YVES ROCHER, DOUGLAS, GNC, KAĞAN PARFÜMERİ, KORUPARK ECZANE, L'OCCITANE, THE BODY SHOP, WATSON'S **SAAT-OPTİK** ATASUN OPTİK, GÖZ GRUP, MODATECH, SWATCH, PIRLANT **ÇOCUK-OYUN-OYUNCAK** JOKER MAXI TOYS, TOYZZ SHOP, SMART PLAY, STAR PARK **YİYECEK-İÇECEK** BIG MAMMA'S, BİLAKİS, BURGER KING, CAFE CROWN, ÇITIR USTA, ÇİÇEK IZGARA, GLORIA JEANS, GÜVEN PİDELİ KÖFTE, HAWAIIAN TROPICANA, HASIR ÖNÜ TÜRK MUTFAĞI, İSKENDER, İSKENDER EXPRESS, KAFKAS, KAHVE DÜNYASI, KAYSERİ MUTFAĞI, LA LUZ, MADO, OTANTİK KUMPİR, ÖZSÜT, POPEYE'S, SBARRO, SHAKESPEARE BISTRO, STARBUCK'S COFFEE, SUBWAY, ŞENGÜLOĞLU, WIENERWALD **ELEKTRONİK** AVEA, EN PLUS, NEGOA , SAMSUNG, TEKNOSA, TURKCELL, VESTEL, VODAFONE **KİTAP-MÜZİK-KIRTASİYE** D&R, NOTEBOOK **DİĞER** AKBANK, DR. SCHOLL, DRY CENTER, FUN TIME, JOLLY TOUR, KADER GİŞESİ, KORUPARK LOSTRA, KORUPARK OTO YIKAMA, KORUPARK TERZİ, MALATYA PAZARI, PIRLANT SAAT ATÖLYESİ, ROMA KUAFÖR, SAFARİ PET SHOP, SUN VIVA SOLARYUM, TCHIBO, TOBACCO SHOP, TÜRK TELEKOM, CINETECH SİNEMALARI

TORUNLAR GYO

BURSA korupark ALIŞVERİŞ MERKEZİ

Mudanya Yolu 9.km BURSA | T.0224 242 35 35 | www.korupark.com.tr

satranc 22x27.5.fh11 7/23/09 3:14 PM Page 1

SABRE Awards

Çocuklarımız oynasın, Türkiye kazansın.

Türkiye'nin geleceği çocuklarımızın zihinsel gelişimi için satrancı destekliyoruz.
Türkiye'nin Bankası, Türkiye Satranç Federasyonu ana sponsoru.

TÜRKİYE SATRANÇ FEDERASYONU 1991

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye'nin Bankası